

Flacăra

Proletari din toate țările,
uniți-vă!

7

Anul XV nr. 7 (559)
12 februarie 1966

glasul opiniei publice din țara noastră

În cadrul a numeroase adunări și mitinguri, prin scrisori trimise la redacțiile ziarelor și ale altor publicații, opinia publică din țara noastră își manifestă aprobarea și sprijinul față de poziția țării noastre exprimată în „Declarația Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Socialiste România în legătură cu reluarea atacurilor aeriene ale S.U.A. împotriva R. D. Vietnam”, alăturându-se astfel valului de proteste stîrnit pe toate meridianele globului de agresiunea americană în Vietnam. „Poporul român — se arată în Declarație — cere cu tărie să se pună capăt bombardamentelor aeriene și tuturor încălcărilor suveranității și securității R. D. Vietnam, să fie retrase trupele intervenționiste din Vietnam, să se aplice acordurile de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam, să se respecte dreptul sacru și imprescriptibil al poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, fără vreun amestec din afară, în conformitate cu aspirațiile și interesele sale”.

Rîndurile ce urmează rodau cîteva fragmente din nenumăratele luări de atitudine exprimate în aceste zile :

„Am luat cunoștință cu indignare despre hotărîrea Statelor Unite ale Americii de a relua bombardamentele împotriva Republicii Democratice Vietnam. Este o stare de spirit legitimă de care este cuprinsă astăzi orice conștiință onestă” — se spune în rîndurile scrise de acad. prof. Ștefan Milcu.

„...Aceste atacuri barbare împotriva orașelor, satelor și obiectivelor economice de pe teritoriul R. D. Vietnam, stat suveran și independent — subliniază la rîndul său într-o altă scrisoare vicepreședintele Asociației juriștilor din Republica Socialistă România, C. Paraschivescu-Bălăceanu — înseamnă cea mai flagrantă încălcare a normelor dreptului internațional și un pericol pentru pacea lumii”.

Îar Alexandru Comșa, prim furnalist la Combinatul siderurgic Hunedoara, sintetizînd parcă sentimentele întregului nostru popor scrie : „Eu sînt simplu siderurgist. Niciodată în viață nu mi-am dorit altceva mai bun decît să pot munci pentru binele familiei și al țării mele. Aceeași dorință ne dă imbold tuturor. Și la fel sînt și frații noștri vietnamezi, patrioți înflăcărați, luptători diriji pentru libertatea patriei lor. Siderurgistii hunedoreni le spun că inimile noastre, fierbinți ca metalul topit, sînt alături de ei, de lupta lor eroică”.

conferințele uniunilor raionale c.a.p.

În întreaga țară se desfășoară conferințele de constituire a uniunilor raionale ale cooperativelor agricole de producție. Ținînd seama de Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru, de indicațiile Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965, conferințele uniunilor raionale analizează rezultatele obținute în sectorul cooperatist și stabilesc măsurile corespunzătoare menite să contribuie la sporirea producției. Tot în cadrul acestor conferințe se dezbate cele trei proiecte de Statut, se aleg consiliile uniunilor raionale, comisiile de revizire ale acestora și delegații la Congresul Uniunii Naționale și la conferințele de înființare ale Uniunilor regionale.

La conferința de constituire a Uniunii raionale Alexandria care a avut loc zilele acestea, delegații la conferință au dezbătut pe larg activitatea cooperativelor agricole, au scos în evidență rezultatele bune, s-au oprit asupra lipsurilor și au făcut propuneri concrete pentru îmbunătățirea activității în diferite sectoare. Participanții la conferință au stăruit asupra unor probleme de mare importanță : dezvoltarea proprietății cooperatiste, îmbunătățirea organizării și retribuției muncii, întărirea rolului adunării generale etc.

Planul de măsuri care a fost adoptat scoate în evidență in-

semnatele rezerve pe care le au cooperativele agricole din raionul Alexandria în creșterea producției vegetale și animale, în întărirea economico-organizatorică a unităților agricole. Conferința a adoptat hotărîrea de aderare la Uniunea regională a cooperativelor agricole de producție.

Desfășurîndu-și lucrările în pragul campaniei de primăvară, conferința a stăruit asupra măsurilor care trebuie luate pentru succesul deplin al acestei campanii.

G. MINIȘAN

nu după ureche...

Mă număr printre acei ingineri agronomi care după absolvirea facultății au avut bucuria să lucreze în comuna lor. Credeam la început — intrucît cunosc destul de bine și oamenii, și pămîntul — că mă voi descurca foarte ușor. Dar nu s-a întîmplat chiar așa. În unele probleme — recoltatul mecanizat al culturilor de cereale, de exemplu — în urmă de ani m-am făcut greu înțeles de cîteva cooperatori. Același lucru s-a petrecut cu introducerea unor soiuri de mare productivitate. Necunoscîndu-le, oamenii nu aveau prea mare încredere în ele. Atunci am propus consiliului de conducere al cooperativei ca aceste soiuri să fie încercate pe lotul demonstrativ. Rezultatele au fost excelente. Așa s-au petrecut lucrurile și cu mecanizarea recoltatului. Unii se temeau că prin aceasta își vor micșora veniturile, făcînd zile-muncă mai puține. Pînă la urmă, totul a ieșit bine. Am făcut economie la forța de muncă, am scurtat campania de recoltare și a fost mărită valoarea zilei-muncă.

Vreau să arăt că specialistul care muncește în agricultură trebuie să lucreze în permanență pe două planuri : cu pămîntul și cu oamenii. În proiectul de Statut lucrul acesta este arătat în mod clar : „Consiliul de conducere organizează cu sprijinul specialiștilor din cooperativele agricole consfătuiri de producție și schimburi de experiență cu brigadierii, șefii de echipă și membrii cooperatori fruntași.” E o prevedere importantă de care trebuie să țină seama fiecare specialist. Trebuie să arăt că la noi aceste schimburi n-au funcționat tocmai bine. Au fost lipsite de prezența cooperativelor fruntași.

Noi ne-am propus un lucru de mare preț : pînă în 1970 vom iriga — cu apele Argeșului — o suprafață de 500 hectare. Am început lucrările de amenajare. În acest an vom iriga 65 de hectare. Culturile irigate cer însă oameni bine pregătiți. Eu am fost recent instruit în acest sens. La rîndul meu instruiesc pe alții. Agricultură modernă, intensivă, după ureche nu se poate face. De aceea învățăm cu toții. Și eu și cei 287 de țărani cooperatori, cursanți la învățămîntul agrozootehnic de masă.

Constantin TUDOR
Inginer agronom la cooperativa agricolă de producție din comuna Potlogi, raionul Titu

primul cuptor-tunel

În cadrul lucrărilor de modernizarea producției ce se execută la întreprinderea „1 Septembrie” din Satu-Mare, printre cele mai importante obiective urmărite este realizarea cuptorului-tunel de ars piese emailate. Intrat în aceste zile în probele tehnologice, respectivul cuptor este unic în țară. În timp de o oră, el realizează procesul de ardere la un volum de 1400 kg piese emailate.

Prin noua creație tehnică se asigură o funcționare continuă, iar încălzirea și răcirea pieselor se face în mod treptat, evitîndu-se

astfel în mare măsură deformațiile la ardere. Condițiile de muncă sînt optime prin faptul că cuptor-tunel este complet mecanizat și automatizat, prevăzută cu transport pe conveioare. S-au redus substanțial radiațiile termice.

De remarcat că deservirea cuptorului-tunel se face de 25 de muncitori arzători, față de 75, cît reclamă același volum de producție la cuptoarele cu muflă. Acest modern cuptor va avea ca rezultat o economie anuală de peste 3000000 lei. Căldura gazelor arse se recuperează și se utilizează la preîncălzirea pieselor ce urmează să se supună arderii.

În anul curent se va mai construi încă un asemenea cuptor, ceea ce va face ca, o dată cu intrarea lui în funcțiune, să se nume total la cele 10 cuptoare cu muflă.

Ing. I. RETEGAN

omagiu lui dante

În București continuă să fie vizitată de un numeros public expoziția recent deschisă „Dante Alighieri”, organizată în Casa de cultură a Institutului pentru relații culturale cu străinătatea (din str. M. Eminescu nr. 8) în cadrul manifestărilor prilejuite de „Anul Dante” (mai 1965-mai 1966).

Memoria genialului poet florentin este evocată de o seamă de reproduceri — excelent executate grafic — de pe celebre picturi inspirate, la diferite epoci, din opera dantescă. Ele aparțin unor artiști ca : Giotto, Sandro Botticelli, Gustav Doré, Delacroix, Zuccari, Giovanni Flaxman etc. ; sînt reproduse, de asemenea, picturi murale din catedrala Orviata (ale lui Signorelli) din Palatul Vatican (ale nemuritorului Rafael), pagini din incunabilele din Mantua, miniaturi din Ferrara etc.

Tomurile expuse cuprind mai ales ediții bibliofile din opera poetului, bogat ilustrate, aparute cu prilejul septicentenarului în editurile din marile centre culturale ale Italiei : Roma, Florența, Milano, Bologna, Ferrara etc. Se distinge în chip deosebit ediția omagială din „Divina Commedia” cu ilustrații policrome de Antony de Witt, volum scos în condiții de tipar și artistico-grafice ireproșabile. La capitolul „cărți” trebuie amintite și numeroasele lucrări de studii dantologice apărute în cursul „Anului Dante”. În sfîrșit, tot aici înregistrăm prezența edițiilor 1965 ale celor două traduceri românești din „Divina Commedia” (cunoscuta versiune a lui George Coșbuc și o traducere nouă semnată Eta Boeriu).

Și casele de discuri italiene au ținut să-și aducă omagiul la cinstirea memoriei ilustrului fiu al Italiei. Astfel, în expoziție pot fi văzute (din păcate numai văzute), o serie de discuri avînd imprimată cînturile din „Divina Commedia” recitate de mari actori italieni în frunte cu Giorgio Albertazzi.

E. D.

noi complexe de vinificație

Correspondent dezvoltării viticulturii din țara noastră în ultimii ani, specialiștii Institutului de pro-

coperta noastră

Magdalena Popa este un nume care s-a impus în baletul românesc. Talentul și grația ei desăvîrșită sînt unanm prețuite atît în țară cît și peste hotare. Recent, la cel de-al III-lea Festival Internațional de dans de la Paris, balerina noastră a obținut premiul pentru cea mai bună interpretare feminină.

Fotografia de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17-60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

iectări alimentare din București proiectează complexe și combinate de vinificare moderne, cu linii tehnologice mecanizate.

În apropierea orașului Pitești, pe dealul Coleasca, în mijlocul plantațiilor de viță de vie, Stațiunea experimentală Argeș a început construcția unui mare complex de vinificație, pe o suprafață de peste 10 000 mp. Spațiul destinat depozitării de vinuri, țuică și coniacuri asigură păstrarea unei cantități de 800 vagoane. În subsolul clădirii principale vor funcționa alte secții importante ale complexului, printre care amintim pe cea destinată învechirii naturale a vinului în butoaie de stejar sau pe cele de producere a coniacurilor și musturilor. Un alt combinat de vinificare (suprafață de 2,5 ha) se află în țază de șanțier în orașul Tg. Mureș. El va avea o capacitate de depozitare de 470 vagoane și va fi înzestrat cu două linii moderne care vor permite îmbutelierea zilnică a 40 000 sticle de vin și spirtoase naturale.

P. PETCU

predealul în aceste zile

Timp de 12 zile, Predealul găzduiește 950 de studenți veniți să guste odihna și bucuriile vacanței de iarnă. Cazați în vile confortabile și având la dispoziție un bogat program recreativ, ei se pot odihni și distra, pot dobândi noi forțe pentru următorul semestru universitar.

Dreptul programul pregătit pentru studenți ne-a vorbit tovarășul ILIE BEJAN, directorul taberei studentești Predeal: „Ne-am străduit să organizăm o vacanță cât mai plăcută, cât mai instructivă și cât mai plină de inedit. În această direcție am alcătuit un program care să cuprindă activități variate și atrăgătoare din care vă citez: seri literare, simpoziune, excursii, concursuri distractive, seri de dans și spectacole. Iși dau concursul formații și ansambluri culturale ale studenților dintre care amintim: ansamblul centrului universitar București cu un spectacol muzical-coregrafic, ansamblul centrului universitar Iași cu un spectacol de muzică ușoară și altele. Sperăm ca, studenții veniți la odihnă, colegii noștri, să se simtă cât mai bine“.

Un alt interlocutor al nostru, studentă Vulpan Elena, din grupa nr. 70 anul III Facultatea de stomatologie I.M.F.-București și membră a ansamblului de dansuri populare a centrului universitar București ne-a spus: „Condițiile care ni s-au pus la dispoziție sînt de-a dreptul minunate. Putem să ne odihnim și să ne distrăm în cel mai plăcut mod. De asemenea, în ceea ce privește ansamblul nostru ni s-au creat și condiții optime pentru a repeta în fiecare zi astfel că ne vom menține și forma artistică“.

M. Th. RĂZUȘ

case-laborator

În regiunea Mureș-Autonomă Maghiară au luat ființă un număr de 36 case-laborator. Funcționând în cadrul cooperativelor agricole de producție și sub direcția îndrumare a Casei agronomului din Iernut, casele-laborator ale căror coordonatori tehnici sînt ingineri agronomi posedă o bibliografie de specialitate, diafilme, planșe, mulaje de fructe și animale, diferite aparate pentru determinarea reacției solului (calorimetre), pentru determinarea grăsimilor din lapte (aparate Gerber), termometre de sol, termometre de siloz, scafe etc., precum și cîte un lot demonstrativ de 1-5 ha. Aici se fac experimentări pentru determinarea densității optime a plantelor la hectar, pentru o mai bună folosire a îngrășămintelor chimice etc.

Rezultatul activității caselor-laborator se observă mai ales în învățămîntul agrozootehnic de masă (cursanții avînd materialul didactic la îndemînă) dar și în roadele muncii unor cooperative care au înțeles avantajele aplicării și extinderii bunei experiențe obținute pe loturile demonstrative. Astfel, C.A.P.-Gornești, alegînd soiurile corespunzătoare, a realizat cea mai mare producție medie de sfeclă de zahăr la hectar din țară și cea mai mare producție medie de grâu din regiune.

N. CĂLĂRĂȘANU

amintirea luptelor din ianuarie-februarie 1933

În aceste zile de februarie, multe mii de oameni ai muncii, studenți, elevi se opresc în sălile muzeelor din București, Ploiești, Craiova și din alte orașe în fața panourilor evocînd una din cele mai luminoase pagini ale istoriei luptelor revoluționare ale proletariatului din țara noastră. E vorba de luptele muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933.

la bucurești

Muzeul de istorie a orașului București păstrează prețioase și emoționante mărturii despre luptele din ianuarie-februarie 1933. Două imagini fotografice: casa din strada Mitropolitul Grigore 69 și casa din Calea Griviței 261 înfățișează locurile în care s-au ținut în luna martie 1932 și apoi în decembrie 1932 conferințele pe țară ale Comitetului Central de acțiune al muncitorilor ceferiști.

Alte fotografii ne dau imagini din chiar zilele luptelor greviste din 1933, înfățișînd înfruntarea dintre greviști și jandarmi; de asemenea ne sînt dezvăluite impresionante acțiuni de solidaritate cu greviștii ale muncitorilor din alte fabrici și ale altor categorii și pătri sociale. O hartă indică principalele centre din țară unde au avut loc mișcări greviste concomitente: Oradea, Timișoara, Dej, Cluj, Teiuș, Simeria, Sibiu, Turnu-Severin, Craiova, Ploiești, Constanța, Brăila, Galați, Adjud, Pașcani, Iași.

Un grupaj de facsimile din ziarele vremii prezintă amploarea luptelor din 1933 cu prilejul căror muncitorimea ceferistă și petrolistă s-a ridicat în apărarea intereselor întregului proletariat român, ale întregului popor. De asemenea, o serie de decupaje din ziarele de peste hotare: „La correspondance internationale“, „Pravda“, „L'Humanité“, „L'Unita“, „Rude Pravo“ și altele vorbesc despre largul ecou pe care luptele greviste din ianuarie-februarie 1933 l-au avut în străinătate și despre simpatia cu care mișcarea muncitorească din țara noastră era privită în rîndurile proletariatului internațional.

la ploiești

Iată-ne în sala centrală a Muzeului de istorie din oraș. Momentul declanșării grevei (1 februarie 1933) la rafinăria „Româno-Americană“ a inspirat tema unui basoreliev realizat de sculptorul localnic Gh. Drăgan. Fetele aspre ale muncitorilor exprimă deopotrivă suferința dar și neînduplecată hotărîre de luptă. Marșul greviștilor arată conștiința și dirigența în umărarea unui țel precis. Tot momentul grevei de la „Româno-Americană“ a inspirat pe pictori Simona Vasiliu-Chintilă și Petre Bedivan, semnatarii celor două uleiuri expuse și care înfățișează două momente importante ale grevei: înfruntarea dintre muncitorii greviști și reprezentanții direcției în fața clădirii administrației, și marșul greviștilor pe străzile orașului, spre prefectură, pentru eliberarea tovarășilor lor arestați.

Șapte mii de muncitori greviști ascultă cuvîntul partidului comunist. Momentul deosebit de impresionant este viu evocat de o fotografie-document. Înconjurați de polițiști și soldați înarmați, greviștii demonstrează sub lozincile lor de luptă: „Nu primim curba de sacrificiu“, „Vrem pline“.

O altă fotografie ne înfățișează delegația de muncitori petroliști din Valea Prahovei care, înfruntînd teroarea poliției burghezo-moșierești a plecat la Craiova pentru a participa la procesul intentat conducătorilor eroicelor lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din 1933.

pe trasee feroviare

■ La Baia-Mare se află în construcție un mare complex feroviar (în partea de sud-vest a orașului). Lucrarea se va desfășura în două etape, realizîndu-se mai întîi stația și magazia de mărfuri, liniile de garare, piața și drumurile de acces. În a doua perioadă va fi construită noua stație de călători. Complexul feroviar bîimărean va fi centralizat electrodinamic și conectat la centrala telefonică automată a căilor ferate.

■ Nu demult, pe secția de circulație Fetești-Cernavoda-Pod, a fost dată în funcțiune instalația de centralizare de tip dispecer. Macazurile și semnalele din stațiile Borcea-Ovidiu-Dunărea (pe o distanță de 21 km) sînt comandate de dispecerul de circulație de la Fetești. O comandă durează pînă la 1,2 secunde, iar o telesemnalizare pînă la 0,3 secunde.

din adîncul sondelor

■ În acest an, prin folosirea sanelor cu role de mare capacitate și a sanelor cu diamante, se va obține un regim de lucru superior al sondelor din țara noastră. Extinderea forajului de mare adîncime și săparea unor noi sonde (în raza trustrilor de foraj Tg. Jiu, Moinești, Ploiești și Pitești) va duce la creșterea volumului de foraj față de anul precedent. Numai pînă la sfîrșitul șesenalului s-a constatat o creștere a vitezelor de foraj cu peste 40 la sută față de anul 1959, fapt datorat unor metode moderne de exploatare, ridicării calificării profesionale a sonderilor, precum și instalațiilor de mare capacitate realizate la noi în țară.

■ Noi instalații de agregate de

La Muzeul de istorie a orașului București.

■ În gara orașului Birlad se fac ample lucrări de modernizare și sistematizare (dezvoltarea liniilor de garaj și de compunere - descompunere a trenurilor, de îmbunătățire a instalațiilor electrodinamice de dirijare etc.) capabile să satisfacă traficul crescînd de persoane și marfă. Noua gară Birlad va avea o arhitectură originală, cu peroane largi și acoperite, cu un sistem modern de intrare și ieșire a călătorilor.

■ Pentru a se putea evita ca eventualele aprinderi ale osiilor vagoanelor în timpul mersului să ia proporții, un colectiv de la stația Ploiești-sud a realizat dispozitive automate de oprire a trenurilor. Aparatele sînt montate pe cuzinții roților și au legături cu conducta generală de aer a trenului. Atunci cînd temperatura cuzinetului depășește limita admisă, trenul este frinat automat.

■ Pe ruta București-Craiova se continuă lucrările de dublare a liniei ferate, în prezent pe porțiunile mai intens circulate. După ce în 1965 a fost dată în folosință linia dublă Roșiori-Vădăeni (7 km) acum au fost începute lucrările pentru dublare pe porțiunile dintre Ciolpani-Gălățeni și Stănești-Dragănești.

foraj-extracție vor intra în producție de serie la uzinele „1 Mai“ din Ploiești. Este vorba de instalația 4DH-125 pentru forajul pînă la 3 200 m adîncime, agregatele de cimentare de 700 atmosfere, prevenitoarele de erupții ș.a.

■ Un larg proces de reorganizare a liniilor tehnologice de fabricație pentru fiecare produs în parte are loc la Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște. Aceasta va duce la reducerea transporturilor, la ridicarea substanțială a calității produselor și la simplificarea sistemului de urmărire a fabricației. Pînă acum s-au reorganizat liniile de prelucrare a țitelor și ventilelor de la pompele de noroi, linia de confecționare a lanțurilor rotary și racordurile speciale F.50, toate din cadrul secției de piese de schimb. În curs de definire sînt și modernizările din celelalte secții.

■ În regiunea Argeș, în cadrul schelei petroliere din Moșoaia, vor fi puse în funcțiune noi instalații de supraveghere automată a sondelor. La cele două instalații de telecomandă proiectate și construite de specialiști români, vor fi conectate peste 150 de sonde.

teatru

■ 20 de ani de activitate a împlinit Teatrul de stat din Timișoara. Amintim câteva din succesele remarcabile ale acestor ani: Hamlet, Trei surori, Esop, Matei Millo, Sfânta Ioana, Moartea unui comis voiajor, Tache, Ianke și Cadîr etc. Multe înainte!

■ Sfântul Mitică Blajinu a pogrît și la București pe scena studioului Teatrului Lucia Sturdza-Bulandra. Comedie cu implicații satirice, excelând în actul II — copios — și invitând la discuții pe marginea genului. Regia aparține autorului: Aurel Baranga, care și-a montat spectacolul cu acuratețe, cursiv, apelând la o bună echipă din care cităm pe Șt. Ciubotărașu, Marcela Rusu, Toma Caragiu, Paul Sava, O. Cotescu (autor al unei succulente compoziții). Vesel colorată e scenografia lui Dan Nemțeanu.

■ O parodie cu haz într-un spectacol agreabil. Au fost odăi... două orfeline. Bună colaborare între textul lui E. Mirea și muzica lui H. Mălineanu. Sanda Manu a condus regizoral reprezentanța cu un bogat simț al umorului. Excelenți tinerii Melania Cîrje și Ștefan Iordache. Compoziții amuzante: Șt. Tapa-lagă și Mihai Heroveanu. Mai puțin inspirate în interpretarea Liliane Tomescu și în decorul lui Liviu Popa.

■ Vrajitoarele din Salem la Teatrul de stat din Oradea (secția maghiară). Regia lui Szombati Gille Otto și scenografia lui Nagy Sandor au creat un cadru sugestiv spectacolului în care s-a remarcat creația actorului Lavotta Karoly (Proctor).

■ O bună reprezentare de circ este cea oferită bucureștenilor de Cercul Mare din Moscova. Numere de forță, de agilitate, de umor înfățișate într-un cadru adecvat genului. Reținem pe artistul popularului, cunoscutul dresor Iuri Durov și pe comicul K. Berman.

■ Trei piese într-un act și patru monologuri de Aldo Nicolai au fost înmănușate pe scena teatrului din Piatra-Neamț într-un spectacol experimental intitulat Căsnicie italiană. Cele 7 momente au fost înscenate de 8 regizori: Gabriel Negri, Gh. Militineanu și Andrei Șerban.

Melania Cîrje

cartea

■ Bună intenția Editurii pentru literatură universală de a stabili, începând cu acest an, o periodicitate strînsă a colecției sale Meridiane. Inițiată în 1954, adaptată osrecum pe parcurs cerințelor ivite, colecția a contribuit destul de substanțial, prin cele 145 de volume pe care le însuma la sfîrșitul anului trecut, la popularizarea literaturii lumii în țara noastră. Cîștigul ar fi apariția la date cît de cît exacte și eventual, o selecție a textelor mai riguroasă, în raport cu o arie literară în continuă amplificare, ca și un aport critic suplimentar, bogat, demn de încredere.

■ Aurel Covaci se dovedește un traducător cu mari posibilități. Apt a da versiuni românești ale unor opere scrise în rusă (Tara Muravia de Tvardovski), maghiară (lucrări răspindite prin diverse publicații sau volume colective), portugheză (echivalarea în limba noastră a marii epopei a lui Camoens — Lusada, traducere ce se înscrie ca un succes remarcabil al mișcării noastre literare și ca o certă victorie a înfăptuirii ei), iar la scurtă vreme după cea din urmă, un volum de Versuri (din original) ale englezului Williams Butler Yeats — Covaci se impune atenției cititorului prin bogăția mijloacelor de care dispune, prin finețea interpretărilor propuse, prin flexiunea și cursivitatea pe care i-o dă textului românesc.

■ Fiindcă sintem la capitolul traducerii, să semnalăm două apariții, de asemenea, de marcă: un volum de Poezii ale lui Alain Bosquet, traduse din franceză de Veronica Porumbacu și Virgil Teodorescu, cu prefață de Geo Dumitrescu și altul de Poeme ale lui Jacques Prévert, transpuse în limba noastră de Gellu Naum și prefațate de Nina Cassian (cu acest din urmă volum Editura pentru literatură universală inaugurează o nouă colecție — „Poesis”).

■ După Contemporanul și Viața românească, o altă revistă vine cu un număr întreg (dublu) închinat memoriei lui G. Călinescu, anume Revista de istorie și teorie literară (al cărei redactor responsabil a fost, de altfel, marele scriitor). Capitolului în memoriam îi sînt închinată articolele G. Călinescu „scriitor total” de Al. Dima și Spectacolul personalității de Vladimir Streinu. Cel de Contribuții biografice este susținut de acad. Iorgu Iordan (G. Călinescu și Universitatea din Iași), Ovidiu Papadima (Din anii studenției), Mihai Novicov (Directorul nostru), Dinu Pillat (Profesorul) și Elena Pîru (Două scrisori inedite). În subdiviziunea Aspecte ale operei, la rîndul ei cu două subcapitole (scriitorul și omul de știință) sînt grupate contribuțiile lui Stancu Ilin (Poetul), I. Oprisan (Teoreticianul romanului), M. Novicov (Romanela lui G. Călinescu din punct de vedere estetic), Stan Velea (Intellectualul lui Călinescu), Monica Lazăr (Valori artistice ale neologismului în „Scrinul negru”), Gh. Vrabie (G. Călinescu despre arta literară), George Muntean (Vocația teatrului), Eugenia Oprescu (Călătorul), Marcel Duță („Cronica mizantropului”), Rodica Florea („Cronica optimistului”), Marin Bucur (Istoricul literar), I. C. Chitîmia (Viziunea asupra literaturii române vechi), E. Piru (Un proiect de editie a corespondenței lui Al. Odobescu), V. Ionescu-Nișcov (Preocupări folclorice), Al. Săndulescu (Biograful și monografistul), Cornelia Ștefă-

nescu (Criticul literar), Paul Cornea (Fizionomia și fiziologia actului critic), Teodor Virgolici (Relațiile cu scriitorii tineri), Valeriu Ciobanu (Exeget al literaturii universale), Mihaela Șchiopu (G. Călinescu și Italia), Medeea Freiberg (Opera lui Cervantes). Sintem, așadar, cum se vede și prin simple citare, în fața celei mai ample și diverse cercetări de pînă acum a vieții și operei lui G. Călinescu.

disc

George Vraca

■ „Teatrul pe disc” își continuă aparițiile. De curînd s-a înregistrat Apus de soare de Barbu Delavrancea, în adaptarea lui Mihnea Ceorghiu. Fără să mai fie nevoie de... „n-aveți un bilet în plus?”, pasionații și entuziaștii amatori de teatru la domiciliu pe disc pot asculta în cele mai excelente condiții (și chiar reasculta orice scenă sau replică vor) o distribuție de zile mari, care ridică opera lui Delavrancea la un nivel interpretativ de mare valoare. Trebuie să-i cităm pe: George Calboreanu, Mircea Angheliescu, Ion Manta, Sorin Gabor, Aurel Athanasescu, Dobre Ene, Dan Nasta, Nicu Dimitriu, Aurel Chițescu, Ionescu Gion, George Carabin, Marcel Enescu, Fory Etterle, Al. Critico, Clody Berthola și Florentin Cerkez. Regia: Constantin Moruzan. Un amplu documentar (tipărit pe mapa ce însoțește discul) este semnat de criticul teatral Vicu Mîndra (16-EXE-0191).

■ Altă piesă de teatru pe disc: Fintina Blanduziei de Vasile Alecsandri, cu George Vraca în rolul lui Horațiu. În regia artistică și adaptarea lui Ion Șahighian, piesa se bucură de un succes incontestabil, datorită și unui mînunchi de excelenți actori: Vl. Maximilian, Aurel Athanasescu, Nicolae Gărdescu, Dinu Ianculescu, Gina Petrini, Aglae Metaxa și alții (16-EXE-0203).

televiziune

■ Duminică 13 februarie. Transmișune de la Leningrad a unei manifestări sportive cu incontestabil caracter senzational: semifinalele campionatului mondial de moto pe gheață (12.30) ■ Emisiunea „Melodii... în premieră” cu cîteva nume răsunătoare: Margareta Fislaru, Anda Călugăreanu, Annelie Otte (R.D.G.), Cornel Fugaru (cu al său „Sincron”), Sergiu Malagamba. Cîteva nume mai puțin răsunătoare, dar nu mai puțin promițătoare: Cristian Popescu, Atanasie Lambru... Vorba lui Moculescu: Ye, ye, ceva! (19.30) ■ Filmul maghiar „Falsificatorul” (21.30).

■ Luni 14 februarie. Lunea — zi de telerubrici: Telemonica economică (20.00) ■ Emisiune de știință (20.30) ■ Trei tablouri pe săptămîină (21.15) ■ Ianșii Kőrössi ne comunică: „Cînt pentru tine!” (21.30) ■ Film: „A treia rachetă”. Cu greu ar fi putut găsi redactorii emisiunii „Film” o peliculă mai anostă ca aceasta (21.55).

■ Miercuri 16 februarie. „Omnia lîric” este titlul unei emisiuni de versuri închinată zilei de 16 februarie (20.00) ■ Artiștii amatori ne aduc de fiecare dată, în fața micului ecran, ceva proaspăt,

Coca Andronescu

cu — mai multe sau mai puține — surprize. Iată de ce așteptăm cu plăcere formațiile artistice frunțate ale sindicatelor din raionul Crivița roșie-București (20.15) ■ Emisiunea „Istoria teatrului” ne prezintă doi maeștri ai realismului critic rus: A. N. Ostrovski și A. P. Cehov. Iși dau concursul: Tamara Bucuiceanu, Coca Andronescu, Mariana Mihut, Valentin Plătăreanu, Chiril Economu, Matei Alexandru, Ion Marinescu și alții (21.00).

■ Joi 17 februarie. Avangardă fotbalistică (deocamdată pe film): Steagul roșu—Espanol Barcelona (17.30) ■ Alfred Mendelsohn rela agreabila emisiune de inițiere: „Vă place muzica?” (19.15) ■ Din viața animalelor (20.00) ■ O emisiune muzical-distractivă intitulată semnificativ „Tinerete” (20.30) ■ Gong! — emisiune de informare teatrală (21.30) ■ Teatru sentimental — un program de romane cu Mia Braia, Aurelia Jurj și Ștefan Lăzărescu (22.00).

■ Vineri 18 februarie. Din nou ne reține atenția emisiunea „Teleglob” cu invitația de a vizita... Parisul. Cine să-i reziste? (21.40) ■ Hilda Ierea și Suzana Szöröny ne oferă un recital la două pianouri. Să fie acesta un început de autocritică a TV pentru carența în programarea lucrărilor concertistice? Să sperăm! (22.10).

■ Sîmbătă 19 februarie. Telemicropedia (20.00) ■ Un sport iubit: handbalul. Vom viziona, transmis de la Berlin, meciul dintre reprezentativele R.D.G. și România (21.00) ■ Seară de folclor: „Fie de poveste”, o feerie muzical-coregrafică. Prezența dirijorului Radu Voinescu și a maestrului coregraf Teodor Vasilescu — o promisiune pentru calitatea spectacolului (22.30) ■ Ah, da... Era să uităm! : „Sfîntul” (23.00).

cinema

Rita Tushingham

■ Pe ecranele noastre — două filme ale „tînrului furios” Tony Richardson („Privește înapoi cu minie”, „Cabotinul”, „Singurătatea alergătorului de cursă lungă”) ■ Gustul mierii — creație de o tonalitate aparte în opera regizorului englez. Analiza psihologică și socială, fără a-și pierde din profunzime, este străbătută de gingășia unei eroine al cărei nume îl vom ține minte: Jo, interpretată de o actriță care, la debutul din 1962, a umit; este vorba de Rita Tushingham, distinsă cu numeroase premii internaționale. Celălalt film — Tom Jones — este o cascadă de ironii scîpărătoare la adresa unei

societăți (și a unei literaturi) cu care însuși clasicul Henry Fielding (autorul romanului „Tom Jones”) fusese necruțător acum 200 de ani. O altă descoperire actoricească de prima mîină a lui Richardson: Albert Finney (distins cu cupa Volpi la Veneția).

■ Ce s-a întimplat cu Baby-Jane? Unul din marii regizori americani, Robert Aldrich, a oferit un recital actoricesc celebrilor staturii Bette Davis și Joan Crawford, pe fondul unei povești de groază, cu ființe roase pînă la degradare de un egoism monstruos. Pe alocuri, motivarea psihologică se subțiază de dragul momentelor cumplite.

■ Depășirea — tragicomedie pe teme contemporane. Filmul poartă o semnătură autorizată: cineastul italian Dino Risi („Marșul asupra Romei”), iar în frunțile distribuției se află Vittorio Gassman.

■ Cîteva repogramări pentru cei care n-au văzut filmele la vremea lor: Cineva, acolo sus, mă iubește, Fata lui Bube, Prima zi de libertate, Pădurea spinzuraților.

■ Lecții de măiestrie actoricească. Spencer Tracy, Burt Lancaster, Montgomery Clift (Procesul de la Nürnberg), Sean Connery (Colina), Sergio Zakariadze (Tatăl soldatului), Paul Newman (Cineva, acolo sus, mă iubește), Alberto Sordi (Învățătorul din Vigevano).

muzica

Radu Aldulescu

■ Un tînr și talentat dirijor din Tg. Mureș, Remus Georgescu, ridică bagheta la Filarmonica „George Enescu” (12 și 13.II., sala Ateneului). Neanunțat în prospectul stagiunii, el apare totuși cu programul fixat pentru această dată: Mozart (Simfonia „Haffner”), Hacıaturian (Concertul pentru vioară, solist Varujan Coughian) și Dvorak (Simfonia a V-a).

■ Ciclurile de muzică de cameră Beethoven, substanțial reprezentate în programele de anul acesta, se mai îmbogățesc cu concertul din 18. II. (sala Mică a Palatului). Valentin Ceorghiu, Ștefan Ceorghiu și Radu Aldulescu vor interpreta trei triouri.

■ O adevărată avalanșă de artiști din Elveția prezenți luna aceasta în țara noastră. Turneul violonistului Blaise Calame este inaugurat la Sibiu unde interpretează (cu Filarmonica) Concertul în sol major de Mozart și continuat la Timișoara cu Concertul în re major de Brahms. Restul, pe săptămîna viitoare...

■ La Orchestra simfonică a Radioteleviziunii stagiunea continuă cu programe neprevăzute. Dirijorul italian Tommaso Benintende Neglia (angajat în stagiune la Teatrul de operă și balet) conduce un program în care locul principal îl ocupă muzica lui Wagner: „Idila Siegfried”, „Preludiul și moartea Isoldei” din opera „Tristan și Izolda” (solistă Elisabeta Neculce), Uvertura la „Maeștrii cîntăreți din Nürnberg”. Veți mai asculta lucrări de Enescu și Beethoven cu Gheorghe Halmos la pian (17.II.).

mărturii despre satul contem- poran

La Ghimbav nimic nu se face întâmplător. Orice acțiune are la bază înțelepciunea mai multor minți. În fotografie: președintele Dumitru Stanciu (x), împreună cu brigadieri și șefi de echipă, studiază amplasarea judicioasă a culturilor pentru anul 1966.

treptele ghimbavului

De la un capăt la altul al României, în mii de sate, țărani au dezbătut în acest miez de iarnă documente de covârșitoare însemnătate. Cele trei proiecte de Statut — al cooperativei agricole, al uniunilor cooperatiste și al casei de pensii — primesc adevărata totală a milioane de oameni.

În adunările generale care au avut loc în cooperativele agricole oamenii au discutat despre munca și viața lor în spiritul acestor documente. Făcând bilanțul realizărilor din anul trecut și discutând planul de producție pe 1966, țărani cooperatori au luat măsuri corespunzătoare pentru înflorirea agriculturii cooperatiste.

În acest sens stau măturie și convorbirile pe care le-am avut recent cu o seamă de țărani cooperatori din comuna Ghimbav, regiunea Brașov.

nu totdeauna a fost așa

Ne adresăm tovarășului Dumitru Stanciu, președintele cooperativei agricole.

— **Sinteți amabil, tovarășe președinte, să ne dați o imagine sumară a cooperativei dumneavoastră?**

— Nu-i prea mare cooperativa noastră: are doar 1 000 de hectare teren arabil. În ultimii ani noi am luat o seamă de măsuri pentru dezvoltarea cooperativei, pentru întărirea economico-organizatorică, pentru creșterea averii obștești. Acum ne străduim să înmulțim succesele noastre, fiindcă avem încă destule resurse. Preocuparea noastră principală este să facem agricultură intensivă, dezvoltată multilateral.

— **Noțiunea aceasta va fi mai clară dacă veți fi concret și veți răspunde la întrebarea: ce producții medii ați avut planificate pentru 1965 și ce ați realizat?**

— La grâu 2 800 kg la hectar și am recoltat 3 307 kg; la cartofi planul a prevăzut 20 000 kg la hectar și am realizat 26 850 kg; la sfecla de zahăr ne-am propus 20 000 kg la hectar și am obținut 24 500 kg; la lapte 2 000 litri pe cap de vacă furajată și s-au obținut câte 2 491 litri. V-aș ruga să nu uitați un lucru: toate producțiile pe care le-am amintit sînt producții medii.

— **Valoarea zilei-muncă?**

— În '65 a fost de 41 lei.

— **Cît în bani și cît în produse?**

— 28 lei bani gheață, restul produse. Plus retribuția suplimentară

pe care o aplicăm de mulți ani. De acum înainte, așa cum prevede proiectul de Statut, vom aplica retribuția suplimentară în toate sectoarele de activitate. În felul acesta vom cointeresa și mai mult pe oameni în munca pentru creșterea producției.

— **Ce fond de bază aveți?**

— 7 500 000 lei, iar averea obștească se ridică la 10 000 000 lei.

Cine știe nițică agricultură, nițică economie agrară pricepe totul. Așadar la Ghimbav avem de-a face cu niște gospodari de mîna întâi.

— Dar nu totdeauna a fost așa — precizează președintele. A fost nevoie nu numai de pricepere, de îmbogățirea experienței, de organizare, a fost nevoie și de puținică sudoare. Lucrurile bune nu se fac nici foarte rapid, nici foarte ușor.

pămîntul trebuie cunoscut de oameni

Interlocutorul nostru Peter Qyntzen — om în puterea anilor — conduce brigada a doua de cîmp. Cooperator cu dezvoltat simț organizatoric, Peter baci ține să împărtășească cîte ceva din experiența dumisale.

— Nu sînt un om care mă bucur cu una, cu două. Așa e felul meu. Dar cînd am citit proiectul de Statut al cooperativei agricole, m-a încercat un sentiment de mîndrie. Proiectul de Statut sintetizează experiența pozitivă din cooperativele agricole. Am văzut că în ceea ce privește organizarea muncii proiectul de Statut cuprinde o seamă de prevederi de mare importanță. Din acest punct de vedere și în coope-

(Continuare în pag. 6)

rativa noastră sînt unele lucruri bune pe care aş vrea să le arăt în cîteva cuvinte. La Ghimbav, terenul se dă brigăzii pe termen lung, ca să-l cunoască bine, să-l poată fertiliza, să aplice din timp tot ce cere ştiinţa agricolă. Dacă nu ştii felul pămîntului, dacă nu cunoşti comportarea sa, nu poţi să faci mare brînză. Un alt lucru pe care-l cere proiectul de Statut: amplasarea judicioasă a culturilor. Noi, de cîteva ani, le amplasăm în locurile cele mai potrivite. Şi aici, deci, ne potrivim prevederilor proiectului de Statut. Dar prevederile proiectului de Statut ne arată şi mai clar ce avem de făcut în această privinţă.

— Care e cel mai bun şef de echipă din brigada dumneavoastră?

— Toţi sînt buni, toţi cinci, că de n-ar fi, aş cere în adunarea generală să fie schimbaţi. Uitaţi, am unul lingă mine, şef la echipa a III-a, îl cheamă Gheorghe Porumb I şi e doctor în cultura plantelor tehnice. Ia puneţi-i întrebări.

braşoveana, urgenta, carpatin...

Ii punem:

— Vă laudă brigadierul. Zice că la plantele tehnice...

— Eu sînt cam tînăr. E un şef de echipă cu experienţă mai mare, Peter Smidh, care a obţinut la cartofi cu 12 000 kg la hectar mai mult faţă de plan.

— Şi dumneavoastră?

— Eu numai cu 11 000 kg. Diferenţa e mică, dar l-am depăşit pe Gheorghe Porumb II, tot şef de echipă. El a depăşit planul la hectar numai cu 8 000 kg.

— Cum aţi reuşit să realizaţi producţii atât de frumoase?

— N-avem voie altfel. Sîntem doar dintr-o regiune cu mari tradiţii în cultura cartofului şi a sfeclei de zahăr. Am făcut experienţe. Unele au reuşit, altele au dat greş. La cartofi s-a întîmplat acelaşi lucru ca în cultura cerealelor. Am căutat pînă ce am găsit cele mai bune soiuri, de mare productivitate. Anul trecut pe întreaga suprafaţă destinată culturii cartofului, am folosit numai soiuri superioare: Ghimbăşan, Ora, Braşoveana, Urgenta şi Carpatin.

900 taurine la 1 000 de hectare

Am fi vrut să ne ducem la sectorul zootehnic al cooperativei cu sania. Dar neavînd la dispoziţie un

asemenea mijloc poetic de locomoţie, am ajuns apostoleşte. În nu ştiu care poezie am citit că undeva vacile s-au supărat iarna pe stăpînii lor, întrucît ieslea era cam săracă. Despre o asemenea stare de lucruri la Ghimbav nu poate fi vorba. Cine intră în grajdurile moderne de aici, nu mai trebuie să pună nici o întrebare: 900 de taurine, grase şi frumoase, au toate motivele să fie pe deplin mulţumite.

Cerem unele lămuriri brigadierului zootehnic Carol Markus.

— Avem toate motivele să credem că sînteţi în posesia unei puternice baze furajere.

— Dacă aş spune că avem condiţii excelente pentru o bază furajeră, aş minţi. Fac o precizare: nu sîntem producători de concentrate; la Ghimbav nu se cultivă porumb boabe. Dar statul ne-a creat condiţii să obţinem concentratele necesare.

— Probabil că aveţi păşune mare.

— Foarte mică, cu totul insuficientă pentru efectivul nostru de animale. Dar atîta cît este, am făcut-o bogată. Am îngrăşat-o prin tîrlire, am reînsămîntat-o, i-am dat îngrăşăminte chimice şi organice şi am obligat-o să ne dea maximum. Totuşi, nu ne ajunge.

— Vara e lungă, păşunea e mică, ce faceţi atunci cu vitele?

— Masa verde e sfîntă. Obţinem producţii mari de masă verde şi nu rămînem dezechilibraţi niciodată cu baza furajeră.

— Din totalul de 900 de taurine, cite vaci cu lapte aveţi?

— 461.

— Din acest punct de vedere dumneavoastră vă aflaţi în anul 1970.

— E adevărat. Acum ne-am propus să îmbunătăţim nucleul de vaci — pentru că, după cum vedeţi, încărcătura de taurine la suta de hectare e foarte ridicată — şi să mărim producţia de lapte. Avem îngrijitori excelenţi. Dumitru Poenaru a avut planificat pe fiecare vacă furajată 2 110 litri şi a muls 2 890 litri. Ion Zegreanu, conform planului, trebuia să mulgă de la cele 14 vaci pe care le îngrijeşte 29 600 litri şi a muls 37 898.

— Mulţumim, exemplele sînt destule şi elocvente.

ion vlad despre marele izvor...

— Tovarăşul preşedinte Dumitru Stanciu ne-a spus că nu întotdeauna cooperativa dv. a fost atât

de bogată. Vreţi să ne spuneţi care e marele ei izvor de bogăţie?

— În primul rînd, cred eu, izvorul de bogăţie e munca noastră, a ţăranilor cooperatori. Încă de la început noi am pus preţ pe indicaţia partidului de a dezvolta în permanenţă proprietatea cooperatistă. Dar dacă n-am fi făcut agricultură intensivă, dacă n-am fi dezvoltat-o, n-aveam nici avere obştească care — trebuie să fie clar pentru toată lumea — e cel mai mare şi mai sigur izvor de bogăţie. Cu ani în urmă n-aveam nici atîtea construcţii moderne, nici atîtea autocamioane, nici atîtea vite frumoase. N-au trecut prea mulţi ani de cînd sectorul taurin, proprietate obştească, avea un efectiv de numai 25 capete. Azi avem 900. Plouă, ninge, zootehnia ne aduce bani frumoşi. La noi se dau avansuri băneşti în fiecare lună. Pun o întrebare: dacă rămîneam la 25 de vite, puteam lua aceste avansuri băneşti? Aşa că e clar: cine vrea să aibă îndeostul materială în casa lui, facă bine să sporească proprietatea cooperatistă, averea obştească.

iosif klec despre el şi despre alţii

Are 68 de ani, e sănătos tun şi mărturiseşte că n-are de gînd să iasă la pensie în cincinalul acesta...

— Cît aţi câştigat dv. în 1965?

— Apoi dacă e vorba de bani, vreo 20 400. Asta în afara produselor şi a ajutorului de bătrîneţe.

— la spuneţi-ne cu ce s-a ales un vecin de-al dumneavoastră care, bineînţeles, e mai tînăr.

— Păi, ştiu eu cine? Să-l iau pe Nicolae Lupu. E conductor. El şi nevasta au luat 28 000 lei — în afara retribuţiei suplimentare — 3 300 kg grîu, 5 000 kg cartofi, 160 kg zahăr şi altele pe care nu le mai ţin minte.

— Sînt mulţi cooperatori care au câştigat atât de frumos?

— Sînt foarte mulţi. Se pare chiar că sîntem din acest punct de vedere fruntaşi pe regiune.

★

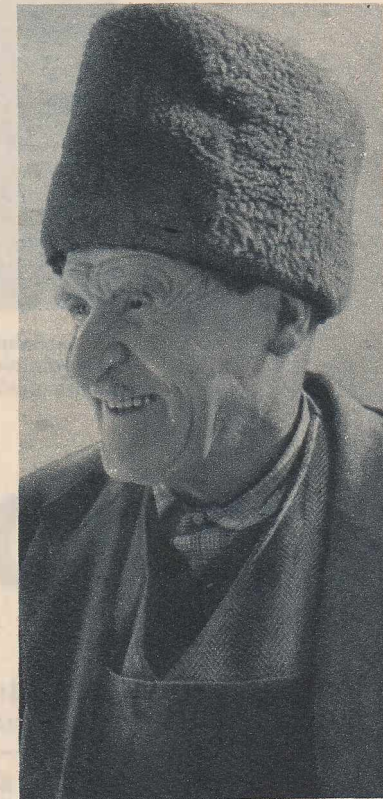
Recent, cînd au dezbatut cele trei proiecte de Statut şi planul de producţie pe 1966, ţăranii cooperatori din Ghimbav au dovedit — ca

în atîtea alte rînduri — că sînt în măsură să aibă numeroase iniţiative. Amintim cîteva — cele ce vor prinde viaţă în 1966: mecanizarea completă a plantării cartofilor, folosirea ierbicidelor la cultura păioaselor, mecanizarea completă a mulsului, mărirea suprafeţelor de culturi de masă verde în timpul verii etc. Discutînd producţiile medii pe care trebuie să le obţină la toate culturile în acest an, cooperatorii au arătat că sînt create condiţii ca acestea să fie mai mari decît cele prevăzute pentru 1965.

Apropiatul eveniment — Congresul de constituire a Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie — îi găseşte pe ţăranii cooperatori din Ghimbav temeinic pregătiţi pentru începerea campaniei agricole de primăvară. Sporind succesele lor, ghimbăvenii urcă pe noi trepte ale belşugului şi civilizaţiei.

George CIUDAN
Fotografil de Traian PROSAN

Iosif Klec n-are de gînd să iasă la pensie.

În trecut se spunea: „Cu vitele se scoate sărăcia din casă”. Parafrazînd această zicală veche, ţăranii cooperatori din Ghimbav afirmă: „Cu vitele sporim averea obştească a cooperativei agricole”. De reţinut: în 1965 veniturile băneşti realizate în sectorul zootehnic au depăşit 1 700 000 lei. În fotografie: vedere parţială a construcţiilor din acest sector.

În anii din urmă cercetarea arheologică în țara noastră s-a îndreptat spre cunoașterea mai bună a anumitor regiuni ale țării despre care — din punct de vedere al trecutului — se știe mai puțin, și spre studierea cu mai multă intensitate a unor perioade de timp ca de pildă perioada importantă a formării limbii și poporului român. În aceste direcții și-au dus activitatea atât Institutul de arheologie al Academiei cât și institutele de istorie și arheologie din Cluj și Iași, alături de care au colaborat, în ultima vreme, muzeele regionale și raionale. Numărul obiectivelor arheologice cercetate s-a ridicat în ultimii 20 de ani — cum ne informează tov.

Dorin Popescu, director adjunct al Institutului de arheologie al Academiei — la peste 500; s-au publicat numeroase studii, iar muzeele s-au îmbogățit cu piese arheologice deosebit de importante. Materialele descoperite au scos în evidență o serie de elemente esențiale ale procesului care a determinat nașterea și dezvoltarea poporului român, continuitatea lui pe locurile pe care trăiește și azi. Ele demonstrează cu tărie că pe meleagurile noastre a existat din cele mai vechi timpuri o viață organizată, o cultură materială și spirituală înaintată.

Ținând seama de indicațiile partidului cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, arheologii au în atenție (pe baza unui plan bine stabilit) adâncirea cercetărilor arheologice de pînă acum. Se vor deschide în 1966 noi șantiere; unul din acestea, de mare importanță, va fi și cel din zona Porților de Fier.

anchetă realizată de F. URSEANU

de laucidava la buridava

În curtea școlii din Celei, sat de pe malul Dunării (la doi pași de Corabia), s-a redat recent în folosință o fântină. Pînă aici nimic extraordinar. Cîte fântini nu sînt în curțile satelor! Cea de la Celei se deosebește însă de celelalte: a fost săpată în... secolul al II-lea e.n. Vechimea nu-i poate fi contestată: pe ghizdurile fântinii se află o inscripție romană, iar în adîncul ei s-au păstrat cîteva monede din vremea lui Marcus Aurelius și cioburi de ceramică care amintesc despre epoca respectivă. Nimeni nu știe cîte generații de localnici au folosit apa din această fântină romană, cert este însă faptul că foarte multă vreme fântina a stat infundată și ar fi rămas așa, dacă locul respectiv n-ar fi fost supus unor cercetări asidue din partea arheologilor.

Ce se întimplă de fapt la Celei?

Răspunsul ni-l dă prof. dr. D. TUDOR de la Facultatea de istorie a Universității București, care conduce de 30 de ani săpăturile de la Celei, săpături care au ca scop scoaterea la lumină a cetății și orașului roman Sucidava (de cîteva ani aceste săpături se execută în colaborare cu muzeul din Corabia).

— Mai întîi o precizare: la Sucidava — ne împărtășește prof. D. Tudor — cercetările au fost inițiate încă din secolul al XVII-lea de către un om de știință ita-

lian (De Marsigli). Mai tîrziu, au trecut pe aici Bolliac, Odobescu și Pârvan, cărora, ca și nouă după aceea, urmele așezării romane de la Sucidava le-au furnizat o bogată recoltă arheologică.

— Îngăduiți-mi să vă întrerup: denumirea de Sucidava are rezonanță dacică?

— Exact. Așezarea romană și-a împrumutat denumirea de la o așezare dacică mai veche (a unui trib așa-numit al sucilor), aflată chiar aici și identificată încă în 1845 de profesorul Aug. Treb. Laurian. Primul împărat roman care și-a instalat aici un castru (chiar pe locul unde se află azi satul Celei) a fost Traian. Se naște apoi orașul Sucidava, pe care Filip Arabul îl înconjură cu un zid de apărare, iar Constantin cel Mare, la începutul secolului al IV-lea, îl extinde. Istoria merge înainte. Atila distruge în 447 e.n. cetatea și orașul Sucidava. Refăcută de Iustinian (în 527 e.n.) cetatea e distrusă definitiv de avari în anii 600-602 e.n. Și iată că aflăm în aceleași locuri, după 6 veacuri, în 1247, satul Celei, cu denumirea pe care o are și azi. Era, pe vremea aceea, un important punct pescăresc.

— Vă rugăm să ne spuneți ce au adus nou cercetările dv. și, în mod special, ce au adus săpăturile efectuate în 1965?

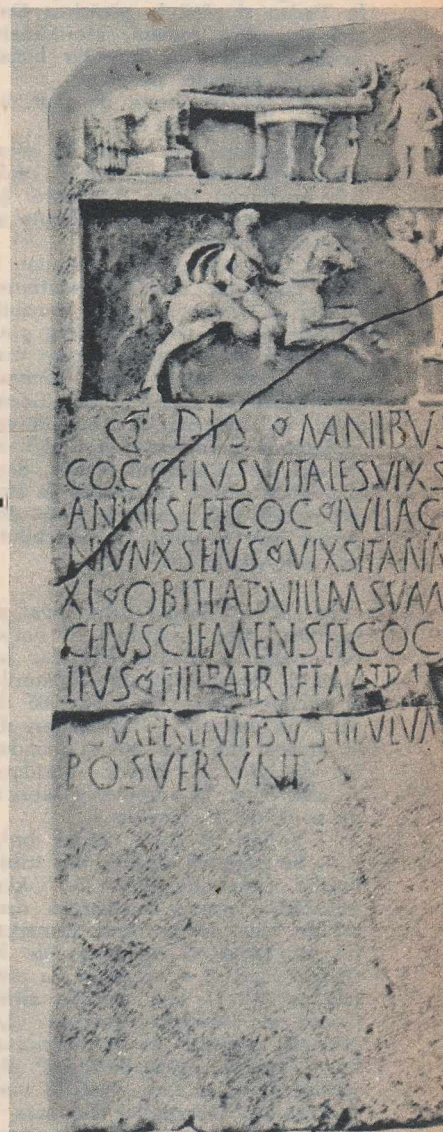
— Căutăm să stabilim modul de viață al populației din orașul roman Sucidava, începînd din secolul II și pînă în secolul V. Săpăturile au scos în primul rînd la iveală dovezi că Sucidava a fost nu numai un important centru

militar, ci și unul economic. Faptul e justificat în bună măsură de descoperirea, în 1965, a porților orașului — porți deosebit de impunătoare, așa cum se construiau doar în centrele dezvoltate. Dar ceea ce este mai important îl constituie faptul că am găsit aici multă ceramică dacică, ceea ce dovedește indubitabil continuitatea elementului dacic pe teritoriul administrat de romani și conviețuirea elementului băstinaș alături de cel roman. În același timp, un colectiv al Institutului de arheologie al Academiei, cercetînd în anii 1962 și 1963 porțiunea din Lunca Dunării, de la Islaz și pînă la Bechet, a constatat continuitatea în aceste locuri a elementului local roman, pînă în secolele X-XI (dovedită prin ceramică găsită) și mai departe, pînă în secolul al XIII-lea, cînd ceramica capătă caracterul culturii materiale românești.

★

Trenurile care circulă între Piatra Olt și Caracal se opresc pentru un minut și în gara Romula. Numele acestei stații se trage de la un mare oraș pe care romanii l-au fondat în Dacia sudică, denumindu-l (ca un omagiu adus Romei) Romula — adică Roma Mică. A fost mai întîi fondat pe urmele unui sat dacic (numele acestuia nu-i cunoscut) și apoi extins pe o suprafață de 60 de hectare. Săpăturile arheologice efectuate aici în urmă cu 65 de ani, deși au dat rezultate deosebit de interesante,

(Continuare în pag. 8)

Piatra de mormint a unei familii romane (a Cocyteilor) care a trăit în secolul al II-lea e.n. în așezarea civilă de la Capidava (Muzeul de antichități din București).

arheologii pe urmele strămoșilor

n-au mai continuat. (Ultimul care a cercetat Romula a fost Tocilescu.) În 1965 au fost reluate în colaborare cu muzeul din Caracal; la ele a participat și prof. D. Tudor. Așadar interviul cu d-sa continuă.

— Ce a adus ultima incursiune a arheologilor în „Roma Mică”?

— Am descoperit urmele „primăriei” orașului (Curia). Clădirea ei (impunătoare) era înconjurată de coloane de piatră, avea două săli mari (probabil de consiliu), precum și alte numeroase încăperi mai mici. În partea de nord a orașului s-a găsit una din porțile de intrare și zidul de apărare înălțat în 248 e. n. de Filip Arabul (după o inscripție datată). Mai departe: la nord de fostul oraș s-a dat peste o vastă necropolă cu morminte de incinerare și înhumate, date de la Traian și pînă la părăsirea Daciei de către romani. Mormintele ne-au furnizat un inventar bogat de vase, monede, podoabe.

— Ce se urmărește de fapt, în prezent, la Romula?

— Determinarea vieții în acest mare oraș, care era probabil capitala provinciei Dacia Inferioară. În această direcție se vor îndrepta și cercetările viitoare.

— Care sînt primele rezultate?

— Populația dacică a continuat și aici să conviețuiască cu romanii. Urmele acestei populații merg pînă în secolul al VI-lea după care, mai târziu apare satul Reșca, comună înfloritoare ce există și azi. Locuitorii ei, membri ai cooperativei agricole și mecanizatori la S.M.T.-ul de aici, ne-au sprijinit efectiv, dornici să-și aducă contribuția la stabilirea cât mai exactă a vieții din orașul care a existat în antichitate pe meleagurile lor.

★

Pe limba dacilor, Buridava ar însemna „tîrgul burilor”. E vorba de o așezare a unui trib dac (al burilor) descoperită în săpăturile arheologice făcute în 1963-1965 de către un colectiv de cercetători de la muzeul din Rm. Vilcea, condus tot de prof. D. Tudor. Buridava se află chiar în apropierea fabricii de sodă de la Govora.

— Vorbiți-ne ceva despre buri.

— Se pare că dacilor din tribul burilor (răspunde prof. D. Tudor solicitării noastre) le mergea destul de bine de pe urma comerțului cu sarea. O extrăgeau de la Ocnele Mari și o expediau cu plutele pe Olt — așa cum de altfel făceau și coloniștii romani. La ultimele săpături de la Buridava, într-o groapă „gospodărească” din secolul II e. n. s-au găsit 13 vase (întregi sau întregibile) din care 7 dacice și 6 romane. De asemenea s-au mai găsit o serie de inscripții pe țigle și cărămizi romane care, arată că în ultimul război de cucerire a Daciei (105-106) guvernatorul Moesiei Inferioare își stabilise la Buridava cartierul general. Pe unele cărămizi se găsesc scrise numele celor 3 legiuni ale guvernatorului și numele gărzilor personale.

la bratei, pe podișul transilvaniei

Trei necropole și două așezări străvechi; în timp, ele se întind între sfîrșitul secolului al IV-lea e. n. și începutul secolului al XIII-

lea e. n. ! Acesta este rodul unor intensive săpături arheologice inițiate de Academie în comuna Bratei (raionul Mediaș).

Săpăturile au început în 1959 și continuă (întrerupte doar de iarnă) sub conducerea unui cunoscut istoric și arheolog: prof. univ. ION NESTOR, membru corespondent al Academiei, căruia i-am solicitat interviul de mai jos.

— E bine să cunoașteți mai înțui — ne spune interlocutorul nostru — că în ultimii doi ani, cercetarea arheologică românească a reușit — deocamdată în trăsături generale — să întregască lanțul continuității populației autohtone pentru întreaga perioadă de formare a poporului român, de la părăsirea Daciei de către Aurelian (271 e. n.) și pînă în secolul al XI-lea e. n. Un rol important la obținerea acestor rezultate l-au avut și cercetările arheologice din podișul ardelenesc — vechea provincie romană Dacia Superior. Ce urmărim în săpăturile de la Bratei? E vorba în primul rînd — continuă tov. prof. Nestor — de descoperirea unor elemente esențiale ale procesului istoric care a determinat existența și dezvoltarea poporului român pe locurile unde trăiește și azi. Unul din aceste elemente se referă la etnogeneza poporului. Al doilea element — romanizarea populației băstinașe dacice pe tot teritoriul țării. Romanizarea — arată tov. prof. Nestor — a fost un proces de lungă durată. Nici n-a început o dată cu cucerirea Daciei (în 106 e. n.) și nici nu s-a terminat cînd Aurelian a părăsit-o, ci a început încă în secolul I î. e. n., cînd dacii au intrat în contact cu romanii, și a continuat pînă în secolul al VII-lea e. n., cînd s-au rupt legăturile între regiunile romanizate și imperiu. O mare parte din populația romanizată a continuat să trăiască și după retragerea aureliană în regiunile de la nordul Dunării de Jos, în spațiul carpato-dunărean.

— Ce s-a descoperit în săpăturile de la Bratei?

— A fost deosebit de importantă explorarea unei necropole de incinerare (e vorba de necropola nr. 1) din care s-au studiat 120 de morminte din cele 400 cite par a fi. Înșăși existența unui cimitir atît de întins pe terasa joasă a Tîrnavei Mari dovedeste existența unei comunități destul de numeroase, stabile, organizate în ce privește temeiurile esențiale ale vieții sociale și trăind acolo o vreme mai îndelungată. Am stabilit după criterii arheologice incontestabile că acest cimitir (datat între sfîrșitul secolului al IV-lea și începutul secolului al V-lea) a fost folosit în timpul dominației hunice. Nici înainte și nici după aceea.

— Are aceasta vreo importanță deosebită?

— Da, o problemă a cărei rezolvare s-a căutat prin săpăturile de la Bratei era și aceea de a se lămuri soarta populației autohtone romanizate în condițiile dominației hunice (376 e. n.-454 e. n.) — deși hunii nu s-au așezat vreodată în vreun chip pe teritoriul țării noastre, populația fiind ținută de ei sub ascultare prin raiduri militare și prin grupuri restrînse de populații străine, mai ales germanice, aflate

Arheologii cercetînd debarcaderul fortăreței navale bizantine descoperite pe insula Păcuilui Soare.

sub comanda lor. Am constatat că elementele de cultură materială găsite în mormintele din necropola nr. 1 de la Bratei (vase, de pildă, de tip roman, lucrate în ateliere cu tehnică avansată) dovedesc cu toată claritatea o continuare a culturii anterioare de origine în parte romană din aceste locuri (așanumita cultură Sîntana de Mureș), neinfluențată de invadatori. De asemenea, nivelul economic ridicat al populației este caracterizat prin inventarul mormintelor: fiare de plug, seceri, bușor pentru roțile căruțelor etc. Și s-a mai demonstrat ceva: ritualul de înmormîntare n-are nimic de-a face cu trăsăturile unui popor migrator. Un exemplu: obiceiul de a se arde ritual gropile de morminte (înainte de depunerea resturilor de incinerare) se menține la localnici la fel ca în timpul stăpînirii romane.

— Ce s-a mai scos la lumină?

— O așezare (nr. 1), datată la sfîrșitul secolului al V-lea și începutul secolului al VI-lea, în care s-au descoperit pînă azi 29 de locuințe. Apoi, altă așezare care cuprinde un grup de locuințe din aceeași vreme cu prima așezare, un grup de locuințe din secolele al VII-lea și al VIII-lea e. n. și altul de la începutul secolului al XIII-lea — numărul total al locuințelor descoperite în așezarea nr. 2 ridicîndu-se la 36. A venit apoi la rînd descoperirea necropolei a doua, datată între secolele al VII-lea și al VIII-lea e. n. (din vremea dominației avarice). Mormintele, prin ceramica aflată în ele, dovedesc permanența tradițiilor locale, continuarea aceleiași culturi materiale.

În ceramica găsită la Bratei, și aceasta-i deosebit de important — ne spune mai departe prof. I. Nestor — se manifestă clar o evoluție spre așa-numita cultură Dridu, cultură care în secolele IX-XI e. n. în diferitele ei faze de dezvoltare, reprezintă cultura materială a românilor constituiți ca popor.

Rezultatele cercetărilor de la Bratei au fost confirmate prin săpăturile efectuate recent de muzeele din Sf. Gheorghe și Cristurul Se-

cuiesc, în așezările de la Bezid, Sălașuri și Făliaș (în bazinul Tîrnavei Mici).

— O ultimă întrebare: ce veți cerceta la Bratei în campania din 1966?

— Vom continua săpăturile de la necropola nr. 3, descoperită în 1965. Apoi, urmărîm depistarea cimitirului corespunzător celor două așezări descoperite. Pe baza indicilor obținute pînă astăzi mai căutăm ceva: o așezare băstinașă care a existat aici între secolele al VIII-lea și al XIII-lea. Menționez — încheie interlocutorul nostru — că în anul 1965 săpăturile au fost făcute în colaborare cu Muzeul Brukenthal din Sibiu.

ce se poate vedea din avion...

— Ați scos la lumină în ultimii zece ani o bază navală bizantină!

— Așa este; fortăreața de pe insula Păcuilui Soare, aflată în mijlocul Dunării, lângă Ostrov! La timpul său „Flacăra” a publicat un reportaj despre această descoperire.

— Mai știm ceva: că în '64 ați descoperit complet și portul acestei baze navale — port care raportat la vremea cînd a fost construit (sfîrșitul secolului al X-lea) era destul de „modern”. Ce surprize v-au adus săpăturile din 1965?

— Într-adevăr, o surpriză. Am descoperit în apropiere de insulă o cetate complet necunoscută pînă acum.

Răspunsurile de mai sus ne sînt date de unul din tinerii și entuziaștii cercetători ai Institutului de arheologie al Academiei, cercetătorul principal PETRE DIACONU.

Să-i dăm cuvîntul:

— Cetatea de care vă spun e tot bizantină și se află pe malul dobrogean al Dunării — în dreptul mănăstirii Derwent. În timp ce fortăreața de pe insulă servea drept bază navală pentru flota bizantină care controla linia Dunării, cea de pe coastă adăpostea o armată terestră, a cărei menire era de a controla trecerea fluviului.

exemple de continuitate. Și sîntem abia la început. Cercetările vor fi reluate o dată cu sosirea anotimpului cald.

— Vă mulțumim!

în căutarea lui burebista...

La 25 kilometri de Bucureștii de azi, pe malul drept al Argeșului, a existat înaintea erei noastre o așezare străveche. Locul exact: satul Popești, rn. Drăgănești-Vlașca. Deși așezarea respectivă era cunoscută și cercetată mai dinainte, ea n-a constituit obiectul unor săpături arheologice sistematice decît în 1954, cînd au fost inițiate de Academie. Ele au fost conduse de prof. RADU VULPE, doctor docent în științe istorice, consultant științific al Institutului de arheologie al Academiei.

— Săpăturile de la Popești (ne relatează prof. Radu Vulpe) au durat zece ani și urmează a fi reluate în curînd. E vorba de cercetarea unei așezări getice datînd din epoca lui Burebista (secolele II-I î.e.n.). Așezarea și-a încetat viața brusc pe cînd era în plină înflorire, ca urmare a acțiunii romanilor, în primii ani ai erei noastre.

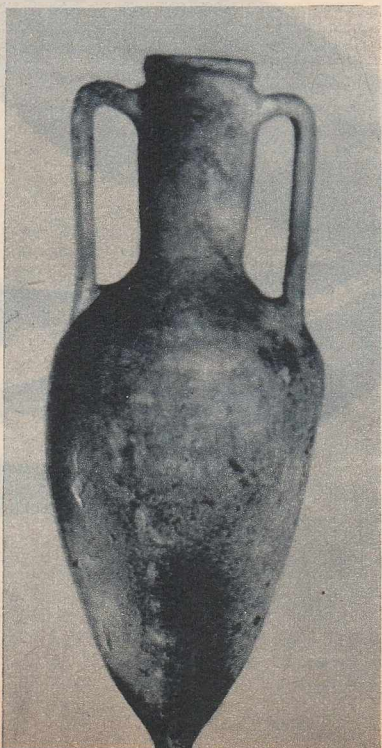
— Se cunoaște denumirea așezării?

— Se poate să fie vorba de Argedava, adică de cetatea în care își avea reședința Burebista. Faptul că la început el își avea sediul la Argedava e sigur, confirmat de o inscripție descoperită în străvechiul Dionysopolis. Ceea ce nu se știe cu siguranță e locul unde se afla această Argedava. Marele Părvan sugerase că trebuie căutată pe Argeș, al cărui nume getic, trebuie să fi fost foarte asemănător cu cel de azi — Argesis.

— Părerea dv., după ce ați cercetat așezarea timp de un deceniu?

— Înclin să cred că Argedava ar fi aici. Argumentul principal: din toate cetățile explorate în aria getică și datînd din epoca lui Burebista, aceasta prezintă elementele cele mai caracteristice ale avîntului luat de civilizația geto-

Amforă din secolul I î.e.n. descoperită în așezarea getică de la Popești.

dacă. Apoi Burebista e prezentat de izvoarele antice ca un get prin excelență, deci originar din părțile de șes ale Daciei.

Popești este singura localitate getică unde s-au găsit locuințe acoperite cu țiglă. Ciupurile mari de grîne (înlocuind gropile primitive) s-au găsit aici cu o frecvență excepțională. Apoi: numărul vaselor getice, imitate după bolurile grecești de tip delian, cu figuri în relief, precum și al tiparelor pentru confecționarea lor, e atît de mare la Popești, încît se impune concluzia că aici era principalul lor centru de confecționare pentru întreaga lume geto-dacică. Și nu numai acestea dovedesc nivelul ridicat al culturii materiale și spirituale din așezarea de la Popești: constatări similare au fost făcute și în ce privește celelalte categorii ceramice. Așezarea aceasta, care ar putea să fi fost Argedava, avea, pe lîngă meșteri olari, meșteri tot atît de iscusiți în domeniul prelucrării metalelor, giuvaergii în aur, argint și bronz, făuritori de arme și unelte.

În cursul săpăturilor de la Argedava s-au descoperit resturile unui complex de locuințe, pe o suprafață totală de 2 000 mp, reprezentînd „curtea” unui șef de trib (ori a unei uniuni de triburi), care se poate să fi fost la un moment dat însuși Burebista, înainte de extinderea puterii sale asupra tuturor geto-dacilor — cînd marea căpetenie getică și-a mutat reședința în sud-vestul Transilvaniei, creînd formidabilul sistem de cetăți din munții Orăștiei.

ce-i nou la tirgșorul vechi?

Ce știa istoria despre Tirgșor? Doar atît: reședință domnească între secolele al XV-lea și al XVII-lea (sub Mircea cel Bătrîn, Vlad Tepeș și Mihai Viteazul). A dispărut de mult, lăsînd în urmă cîteva ruine ale unui palat domnesc și ale unor biserici. Dar în realitate, locul pe care se afla pe vremuri îndepărtate Tirgșorul este unul dintre acele colțuri din țara noastră unde aflăm prin dovezi concrete o continuitate de viață aproape neîntreruptă, începînd din paleoliticul superior (circa 20 000 de ani) și pînă azi. Lucrul acesta s-a dovedit abia după săpături asidue întreprinse aici începînd din 1956 de către Institutul de arheologie în colaborare cu Muzeul regional din Ploiești (în raza cărui se află Tirgșorul Vechi, cum se numește azi locul).

Săpăturile au continuat. Despre rezultatele obținute ne vorbește conducătorul șantierului arheologic — tov. GHEORGHE DIACONU, cercetător principal la Institutul de arheologie al Academiei:

— S-a descoperit o așezare dacică cu bordeie, ceramică, podoabe. Am mai găsit și un castru roman (de care n-am știut nimic pînă în 1965), aparținînd unei unități a legiunii a XI-a Claudia — castru distrus după 20 de ani de existență, de către dacii liberi în colaborare cu războinicii sarmați, poposiți aici vremelnice. Apoi s-a mai descoperit, pe malul drept al pîrului Leaotul, care trece prin Tirgșorul Vechi, încă o așezare a dacilor liberi, care marchează puternice influențe de cultură materială romană.

— Ceva și mai deosebit?

— Bine. Vă spun acum lucrul cel mai nou și mai interesant (în special pentru noi arheologii): am descoperit pe ambele maluri ale

Leaotului o așezare din secolele IX-XI cuprinzînd bordeie adincite, înzestrate cu vetre de foc. Ea aparține unei perioade în care, pe teritoriul Munteniei de azi, se ivesc numeroase așezări străromânești. Dintr-o asemenea așezare a luat naștere între secolele al XIII-lea și al XIV-lea o așezare rurală, care în pragul secolului al XV-lea a devenit tirgșor și reședința domnească Tirgșor.

la capidava, în 1965

Capidava — sat dobrogean, situat pe malul Dunării între Cernavoda și Hirșova. Denumirea lui corespunde cu cea a cetății romane ale cărei ruine (deosebit de spectaculoase) se mai văd și azi pe locul respectiv. Numele de Capidava este însă și mai vechi: a aparținut unei așezări fortificate geto-dacice aflate în apropiere. Se păstrează deci de aproape două milenii.

În 1965, la Capidava au fost reluate investigațiile arheologice începute în 1924 și întrerupte în 1959. Despre ele ne-a dat unele amănunte arheologul RADU FLORESCU, consultant cu probleme de arheologie și istorie veche pe lîngă Consiliul muzeelor din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. D-sa sapă la Capidava în colaborare cu Muzeul de arheologie din Constanța, continuînd de fapt cercetările efectuate în trecut de tatăl său — cunoscutul arheolog Grigore Florescu.

— Ultimele săpături — ne spune tov. Radu Florescu — duc la concluzia că la Capidava a existat continuitate de viață și de activitate omenească (intensă chiar) începînd din a 2-a epocă a fierului și pînă azi.

— Practic s-a descoperit ceva nou?

— Importantă — continuă interlocutorul nostru — este descoperirea, în vara trecută, a unor întinse locuințe de suprafață (nu bordeie) datînd din secolele al X-lea și al XI-lea e.n., locuințe care dovedesc două lucruri: 1) condiții mai evaluate de viață; 2) o continuitate a tradiției romane în materie de construcție.

De asemenea sînt interesante descoperirile care dovedesc felul în care populația autohtonă (din epoca feudală timpurie) stăpînea tehnica utilizării lemnului în construcție — o tehnică destul de avansată.

— Aveți și un exemplu?

— Desigur. În unele locuințe din secolul al XI-lea descoperite la Capidava, locuințe ale căror pereți sînt căptușiți cu lemn, se observă că dulapii (scîndurile) se îmbină prin crestătură, așa-numita „cheotoare dreaptă”, binecunoscută sub această denumire în construcțiile populare românești din nordul Dunării.

— Ce proiecte aveți pentru 1966?

— Se va „ataca” în continuare nivelul feudal timpuriu. Se va încerca apoi extinderea săpăturilor pînă la stratul reprezentînd epoca romană — epocă în care Capidava a cunoscut o înflorire deosebită. Multe din vestigiile orașului roman, care a existat în apropierea cetății, se văd și azi în zidurile de aici: sînt piese sculpturale și arhitecturale remarcabile, reutilizate de către cei care au refăcut cetatea în secolul al IV-lea.

ÎN ULTIMII ANI CHIRURGIA A PĂȘIT ÎNTR-O LUME NOUĂ, ÎN CARE PROBLEME DE FIZICĂ PURĂ SÎNT LEGATE DE CELE DE FIZIOLOGIE; ÎN CARE MEDICUL TREBUIE SĂ AIBĂ ȘI CUNOȘTINȚE DE INGINER; ȘI ÎN CARE SALA DE OPERAȚII TINDE SĂ SE TRANSFORME ÎNTR-O MICĂ UZINĂ

Ne aflăm într-o clinică chirurgicală ultramodernă. Chirurgul de serviciu ne conduce cu bunăvoință prin secțiile spitalului, dîndu-ne explicațiile necesare :

— În acest pavilion de ortopedie se găsesc pacienții cu oase artificiale. O operație simplă înlocuiește orice os cu materiale sintetice sau metale modelate după „original”. Acestui șofer i-am înlocuit tibia tot atât de ușor cum el schimbă un cauciuc mașinii sale... Iată, aci, secția de chirurgie cardiopulmonară. Plămîni din siliconi, artere din dacron... Acestor doi bolnavi li s-a implantat recent cîte o inimă de silastic reglată de transistoare. Inima pacientului de lingă ei are o valvulă de teflon... În ceea ce privește rinichii artificiali, ei au funcționat admirabil, cu ani în urmă, dar erau incomozi, fiind de dimensiuni prea mari. Utilizăm acum rinichi portabili din polivinil-pirolidon. Iar acest bătrînel centenar poate distinge trăsăturile feței dv. doar grație unei corneei de polimetilmetacrilat.

...Această scenă imaginară nu constituie în întregime o anticipație. Există de pe acum posibilitatea înlocuirii unor țesuturi și organe cu materiale sintetice, cu metale, cu organe artificiale și aparate electronice.

Alături de cercetările întreprinse în toată lumea pentru găsirea unei

soluții în problema *transplantărilor de organe* — problemă tratată în numărul 49/1965 al revistei noastre — în prezent se dezvoltă tot mai mult tehnica înlocuirii unor țesuturi și organe vitale prin *dispozitive artificiale*.

Deși încă primitive, organele artificiale construite din materiale plastice și metale s-au dovedit perfect viabile, prezentînd chiar unele avantaje asupra grefelor naturale! Organele artificiale — alogrefele — nu trebuie conservate prin metode speciale, așa cum se cere la cele naturale, iar compatibilitatea lor cu organismul-gazdă nu ridică în nici un caz multiplele probleme pe care le pun grefele naturale. De aceea este de la sine înțeles că perfecționarea și utilizarea organelor artificiale pe scară largă constituie un deziderat important al chirurgiei moderne, care, într-un viitor poate nu prea îndepărtat, va putea substitui un organ pierdut sau uzat tot așa cum se înlocuiește astăzi un dinte...

defect la „supape“!

Primele succese importante în acest domeniu au fost înregistrate prin construirea unor „piese de schimb” pentru aparatul cardiovascular : valvule pentru inimă, artere, vene și chiar stimulatori cardiaci.

Inima, după cum se știe, este un fel de pompă musculară complexă, avînd patru cavități : două atrii (auricule) și două ventricule. Între atrii și ventricule există cîte un orificiu ce se închide intermitent în timpul „bătăilor inimii” cu niște clapete (supape) numite valvule. Valvule asemănătoare se găsesc și la nivelul aortei. În unele boli cardiace care modifică deschiderea orificiilor atrioventriculare sau însăși structura valvulelor, activitatea inimii este îngreuiată și în cele din urmă chiar compromisă, ajungîndu-se la insuficiență cardiacă.

Pînă de curînd operațiile pe inimă pentru corectarea acestor defecte erau considerate o utopie. Celebrul chirurg vienez Bielroth spunea în 1881 : „Chirurgul care se va atinge de inimă nu este demn de respectul colegilor săi”. Au trecut de atunci 85 de ani, în care timpul inabordabilității inimii a fost spulberat de oamenii de știință. Astăzi în toată lumea, ca și la noi în țară, chirurgii fac cele mai în-

drăznețe operații pe inimă, în ajutorul lor venind tehnica modernă, electronica, hipotermia (răcirea artificială) și organele artificiale.

Orificiile inimii îngustate pot fi lărgite, după nevoie, iar înlocuirea totală sau parțială a valvulelor cardiace se practică în numeroase centre medicale.

Valvulele artificiale sînt confecționate din cele mai diverse materiale plastice.

În Uniunea Sovietică se studiază și problema utilizării protezelor

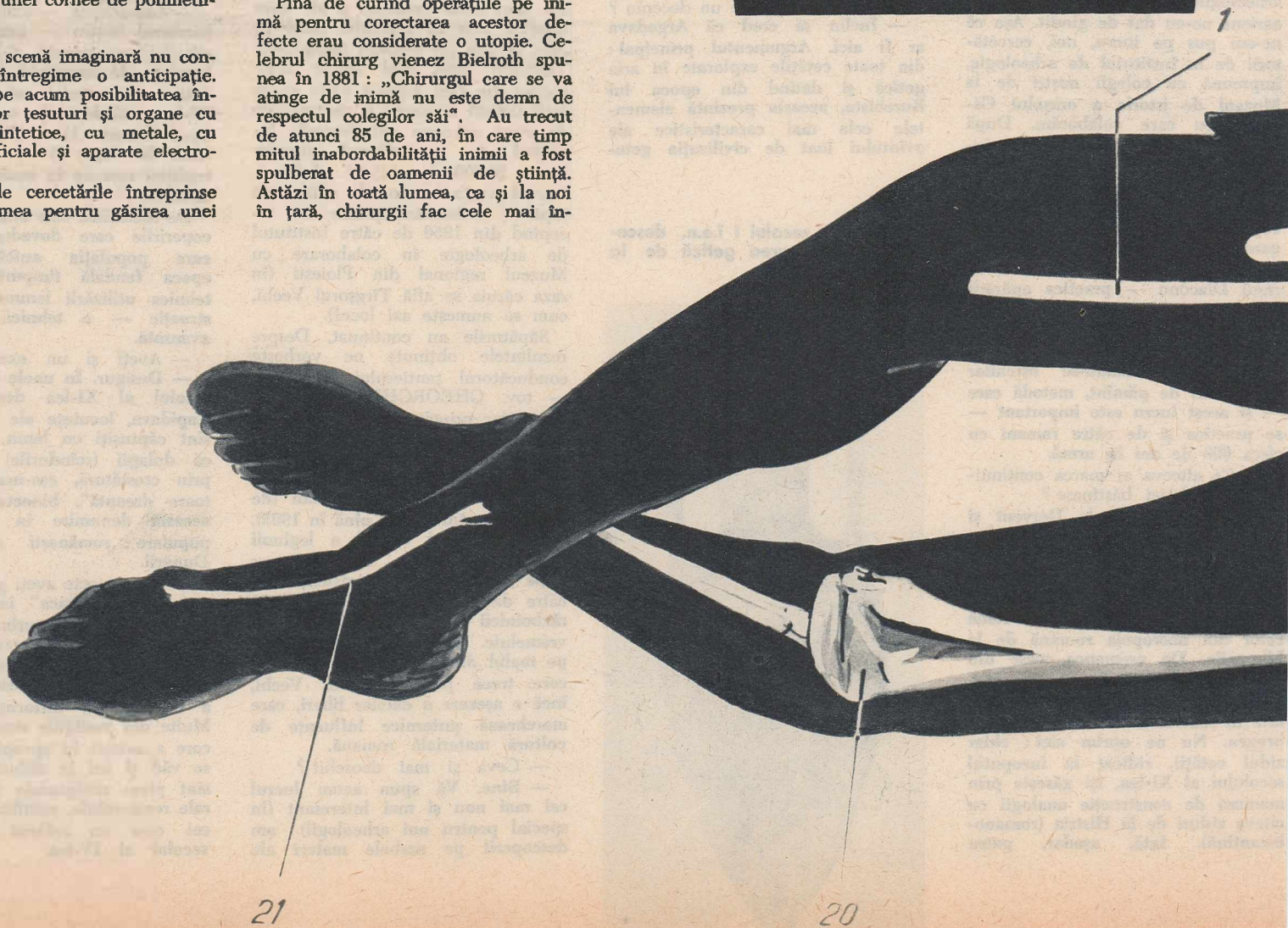
vasculare din materiale semibiologice. Este vorba de un schelet din material plastic cu pereții impregnați cu colagen.

inimi din materiale plastice

Tot masele plastice constituie materia primă din care s-au fabricat primele inimi artificiale. Cercetările făcute la Clinica medicală din Cleveland (S.U.A.) au arătat că înlo-

O PROBLEMĂ ACTUALĂ A MEDICINEI:
ÎNLOCUIREA UNOR ȚESUTURI ȘI ORGANE
VITALE PRIN DISPOZITIVE ARTIFICIALE

de la
nervii
de oțel
la inima
atomică

cuirea inimii la animale cu un cord din material plastic este posibilă. Inima artificială experimentată are două ventricule separate, conținând fiecare dintr-un sac flexibil conținut într-un lăcaș rigid. În spațiul ce separă sacul de lăcașul său este trimis aer comprimat, care exercită un efect de compresiune asupra sacului, pompând astfel singele în artere.

Prima inimă artificială din material plastic a fost folosită la om anul trecut în S.U.A. de prof. dr. Michael De Bakey, viața bolnavului putând fi astfel prelungită câteva ore.

În diferite publicații medicale apar în prezent aprecieri optimiste privind posibilitatea tehnică de înlocuire a unei inimi bolnave cu una sănătoasă. Cercetările se desfășoară în trei direcții: o inimă artificială din plastic și metal conținând bacterii care să furnizeze energie; o inimă „ajutătoare“, care să exercite o acțiune de pompare asemănătoare celei naturale și care să fie conectată organismului; în fine, transplantarea de inimi de la persoane decedate, imediat după moartea acestora. Literatură științifico-fantastică devine realitate...

plămîni și rinichi „portabili“

Uneori nu este nevoie ca inima să fie înlocuită, ci numai ajutată. În condiții patologice ea poate să bată prea repede sau prea încet, dereglîndu-și ritmul și periclitînd viața pacientului. În asemenea situații, stimulatori electronici miniaturali introdusi în organism, instalați în ab-

domen, sub piele sau implantați chiar pe suprafața organului, îi normalizează funcția. Datorită stimulării ritmice activitatea inimii se îmbunătățește. Impulsurile provin de la un generator electronic care funcționează timp de doi-trei ani, după care trebuie reîncărcat. O problemă spinoasă a inimii artificiale este energia. S-au propus diverse soluții: dispozitive care să transforme energia mecanică în energie electrică sau procedee care să convertească însăși energia biochimică din interiorul corpului în energie electrică. Recent prof. dr. De Bakey a propus utilizarea energiei nucleare, fie sub forma unor capsule cu carburant atomic, fie sub forma izotopilor radioactivi.

Tentativele de înlocuire a plămînilor încep să fie de asemenea menționate în literatura medicală. Se știe că funcția principală a plămînilor (oxigenarea sîngelui) a putut fi suplinită mai de mult prin aparatele cardiopulmonare artificiale, care au înarmat pe chirurghi cu un înlocuitor al inimii în timpul operațiilor pe cord. S-a pus însă problema micșorării considerabile a gabariturii: astfel de plămîni artificiali au fost proiectați imitîndu-se dispozitivul de oxigenare naturală a sîngelui, cu ajutorul unor membrane sintetice (siliconice).

„Plămîni de oțel“, aparatul cu ajutorul căruia se asigură în mod curent respirația artificială, este foarte incomod pentru bolnav; acesta din urmă intră cu totul în aparat și doar capul și gîtul rămîn afară. De aceea el a fost înlocuit de doctorul Adrian Kantorowitz de la spitalul Maimonide din Brooklyn printr-un mic dispozitiv electronic.

Și rinichii artificiali actuali au același inconvenient: volum prea mare. Se studiază de aceea posibilitatea construirii unor rinichi artificiali „portabili“, prevăzuți cu tuburi renale din materiale sintetice cu un diametru de 55 microni.

În domeniul organelor de simț succese spectaculoase s-au înregistrat în bolile de ochi. Dr. William Stone Jr. de la Centrul medical din Los Angeles a experimentat pe animale, cu rezultate promițătoare, primele cornee dintr-un material plastic perfect transparent pentru lumină. S-a descoperit, totodată, că însuși cristalinul, „lentila“ ochiului, care are rolul de a strînge razele luminoase ce trec prin pupilă, a le răsfrînge și a le proiecta pe retină, poate fi înlocuit. Cristalinul artificial construit de specialiștii sovietici, din kapron, are o greutate de doar 18-19 miligrame și a fost folosit în numeroase cazuri la om.

din mase plastice se pot confecționa țesuturile cele mai pretențioase

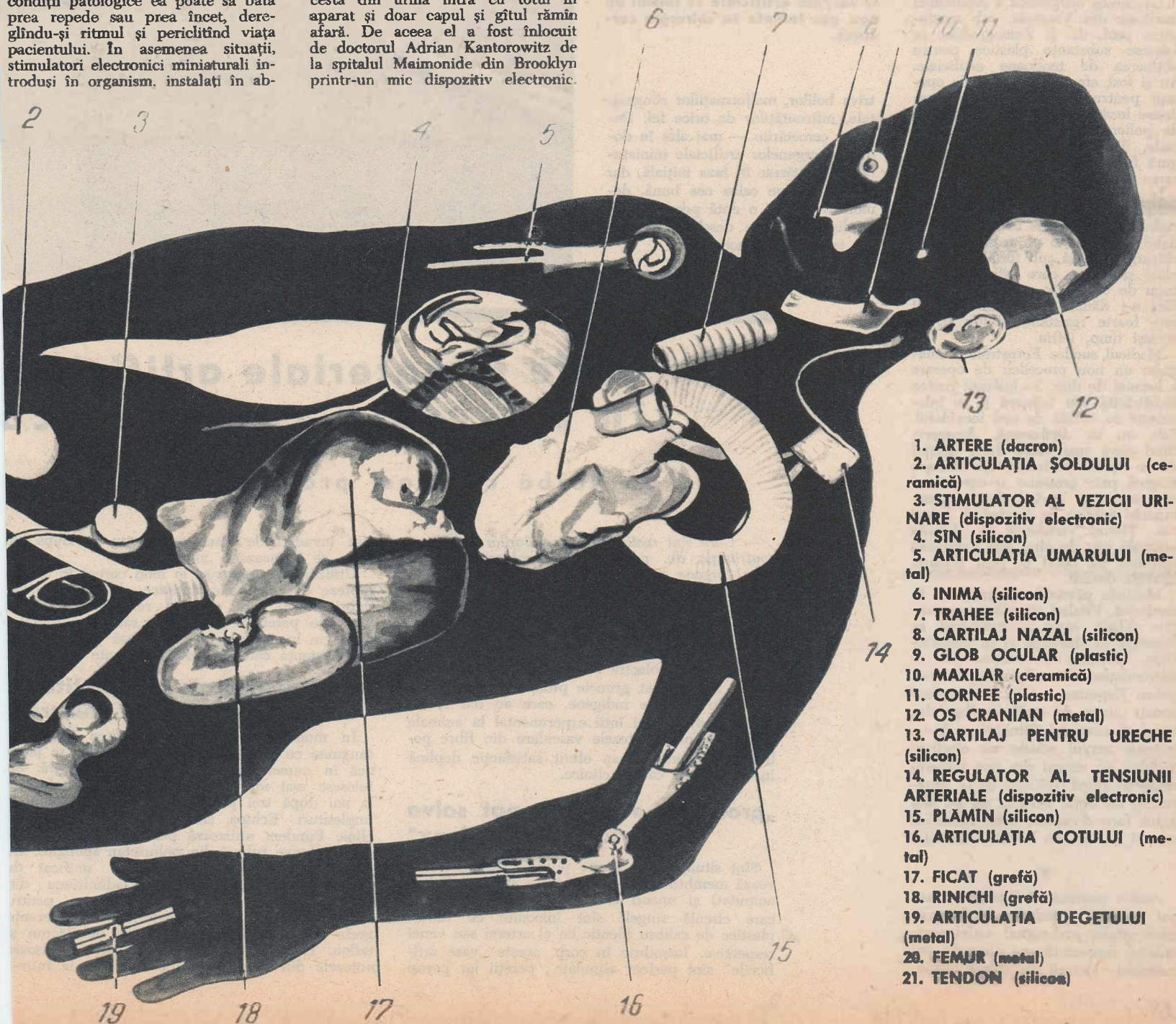
Chirurgia contemporană, care a depășit demult faza „mutilantă“, devenind din ce în ce mai mult o „chirurgie restauratoare“, necesită pentru intervențiile sale și alte numeroase „piese de schimb“ pre-

țioase. Astfel, tratamentul operator al herniilor și eventrațiilor pune uneori chirurgului probleme deosebit de dificile, întrucît există cazuri în care refacerea anatomică a peretelui nu mai este posibilă.

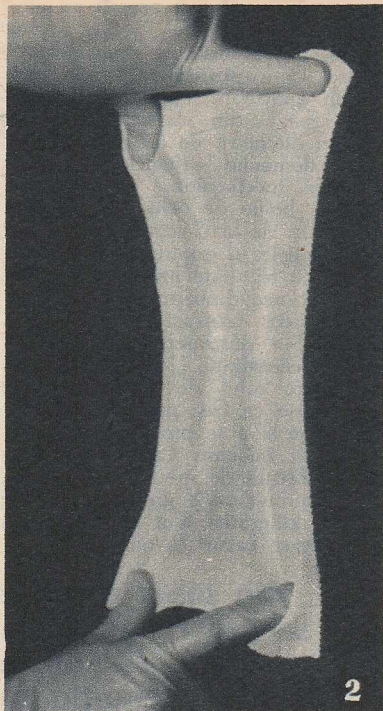
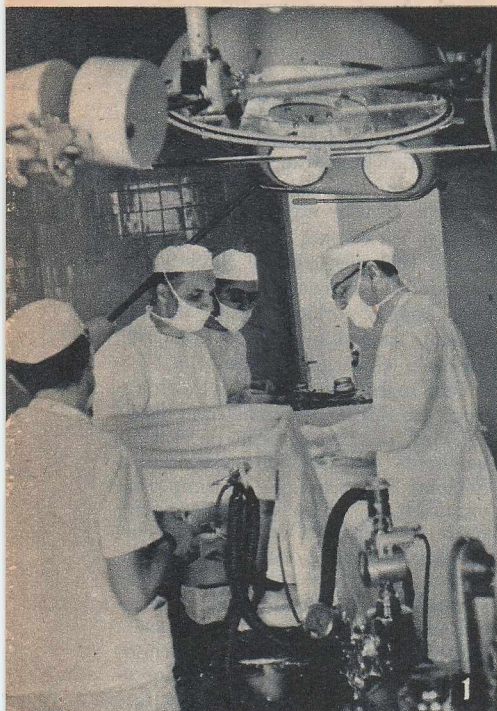
Chirurgia a fost scoasă din acest impas de industria modernă, care i-a pus la dispoziție materiale bine tolerate și ușor sterilizabile. Dintre acestea își dispută întietatea materialele biologice inactive (tantal, oțel inoxidabil) și masele plastice (nailon, kapron, orlon, teflon, dacron, ivalon), care și-au găsit o largă utilizare în chirurgia operatorie.

Din mase plastice se pot confecționa țesuturile cele mai pretențioase. Prof. dr. Jiro Mikami de la Universitatea din Hokkaido (Japonia) a declarat de curînd, la un simpozion organizat la Tokio de către Societatea de cercetări în domeniul organelor artificiale, că „medicina va dispune pe viitor de canale biliare și esofaguri artificiale care dau rezultate excelente în clinica umană“. Printre ultimele noutăți el a menționat sistemul de fixare a tuburilor esofagiene. Este vorba de rețele fine confecționate dintr-o fibră sintetică care se află la extremitatea tubului și pe care se fixează, după un timp, țesuturi de excrescență ale bolnavului, asigurînd astfel soliditatea ansamblului.

(Continuare în pag. 12)

1. ARTERE (dacron)
2. ARTICULAȚIA ȘOLDULUI (ceramică)
3. STIMULATOR AL VEZICII URINARE (dispozitiv electronic)
4. SIN (silicon)
5. ARTICULAȚIA UMĂRULUI (metal)
6. INIMA (silicon)
7. TRAHÉE (silicon)
8. CARTILAJ NAZAL (silicon)
9. GLOB OCULAR (plastic)
10. MAXILAR (ceramică)
11. CORNEE (plastic)
12. OS CRANIAN (metal)
13. CARTILAJ PENTRU URECHE (silicon)
14. REGULATOR AL TENSIUNII ARTERIALE (dispozitiv electronic)
15. PLĂMÎN (silicon)
16. ARTICULAȚIA COTULUI (metal)
17. FICAT (grefă)
18. RINICHI (grefă)
19. ARTICULAȚIA DEGETULUI (metal)
20. FEMUR (metal)
21. TENDON (silicon)

1) Operațiile complicată la clinica chirurgicală „Dr. C. Davila” din București. În dreapta: acad. prof. dr. I. Făgărășanu. 2) Împletitura „Ivalon” introdusă în corpul bolnavului îi va salva viața.

La clinica ortopedică a Academiei medicale din Varșovia, sub conducerea prof. dr. J. Zvinogrodski, se folosesc substanțe plastice pentru obținerea de tendoane artificiale. Au și fost efectuate o serie de operații pentru înlocuirea unor tendoane lezate — de pildă la bolnavii de poliomielită — cu altele artificiale. Tendoanele din plastic asigură funcționarea mușchilor și mișcarea normală a extremităților.

În chirurgia ortopedică se înlocuiesc frecvent și oase prin materiale diverse. Se știe că oțelul inoxidabil se folosește pe scară largă în chirurgia osoasă sub formă de cuie, plăci și șirme care rămân uneori timp de 30-40 de ani în organism, fără a-i dăuna. Un asemenea oțel este foarte rezistent, elastic și, în același timp, ieftin.

Medicul suedez Fernström a imaginat un nou procedeu de operare a herniei de disc. Se înlătură partea îmbătrânită sau bolnavă și se înlocuiește cu o bilă de oțel inoxidabil. Bila nu se deplasează, deoarece, fiind ceva mai mare decât spațiul dintre două vertebre, își făurește singură prin presiune, o cavitate și este acoperită curînd de un țesut organic subțire ce împiedică frecarea. Ținînd vertebrele la distanța normală una de alta, bila împiedică apăsarea pe nervi și, prin urmare, apariția durerii.

Metalele pătrund tot mai mult în medicină. Vitaliul, un aliaj care conține cobalt, crom și molibden, se folosește în chirurgie și în stomatologie. Tantalul, un element rar, se întrebunțează la sudura vaselor sanguine. Experimental au fost confecționați „nervi de oțel” (de fapt din tantal și zirconiu). Cîini cărora li s-a înlocuit nervul sciatic cu electrozi metalici au mișcat din nou piciorul respectiv după 7-8 zile de la intervenție, iar după 4-5 luni nu s-a mai putut face deosebire între membrul normal și cel cu nervi artificiali!

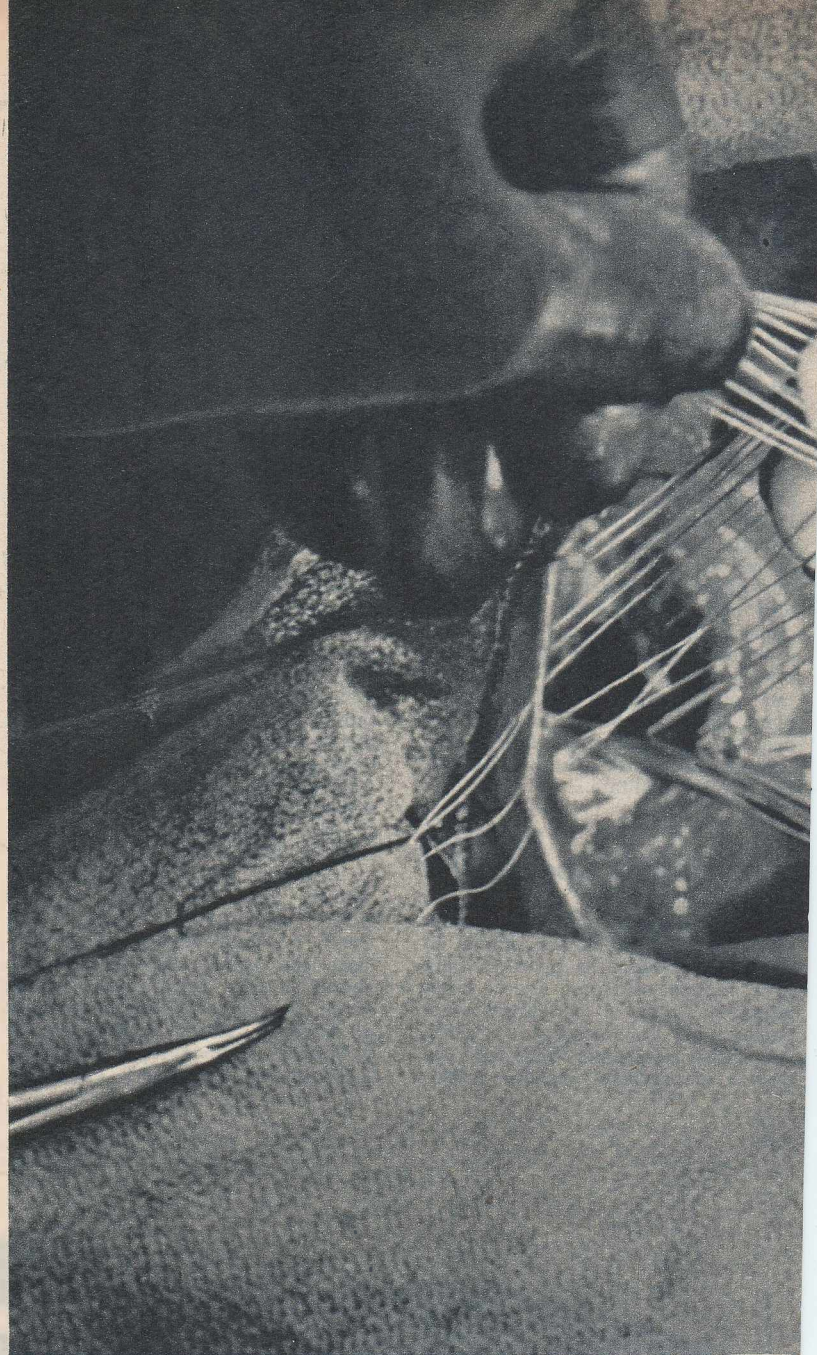
★

Aceste numeroase dispozitive care pot înlocui în anumite condiții organe vitale, prelungind astfel viața omului, reprezintă una din cele mai însemnate victorii ale științei împo-

O valvulă artificială în inimă Un nou pas înainte în chirurgia cardiacă.

triva bolilor, malformațiilor congenitale, infirmităților de orice fel. Desigur, cercetările — mai ales în domeniul organelor artificiale miniaturale — se găsesc în faza inițială, dar ele se află pe calea cea bună, demonstrînd încă o dată perspectivele prodigioase ce le deschide medicinei tehnica ultramodernă.

Dr. Em. ROMAN

grefe și materiale artificiale în chirurgia românească

de vorbă cu acad. prof. dr. I. Făgărășanu

— Care sînt realizările cercetătorilor români și contribuția do. personală în problema folosirii unor „organe artificiale”?

— La noi în țară primele proteze reușite cu tuburi de nailon s-au realizat în clinica chirurgicală a spitalului „Dr. Carol Davila” din București, folosindu-se material importat. Apoi, cu ajutorul unui colectiv format din medici și ingineri, am realizat primele proteze vasculare din materiale sintetice indigene, care au dat foarte bune rezultate mai întîi experimental la animale și apoi la om. Protezele vasculare din fibre poliesterice dacron ne-au oferit satisfacție deplină în numeroase cazuri clinice.

„protezele vasculare pot salva viața unui bolnav”

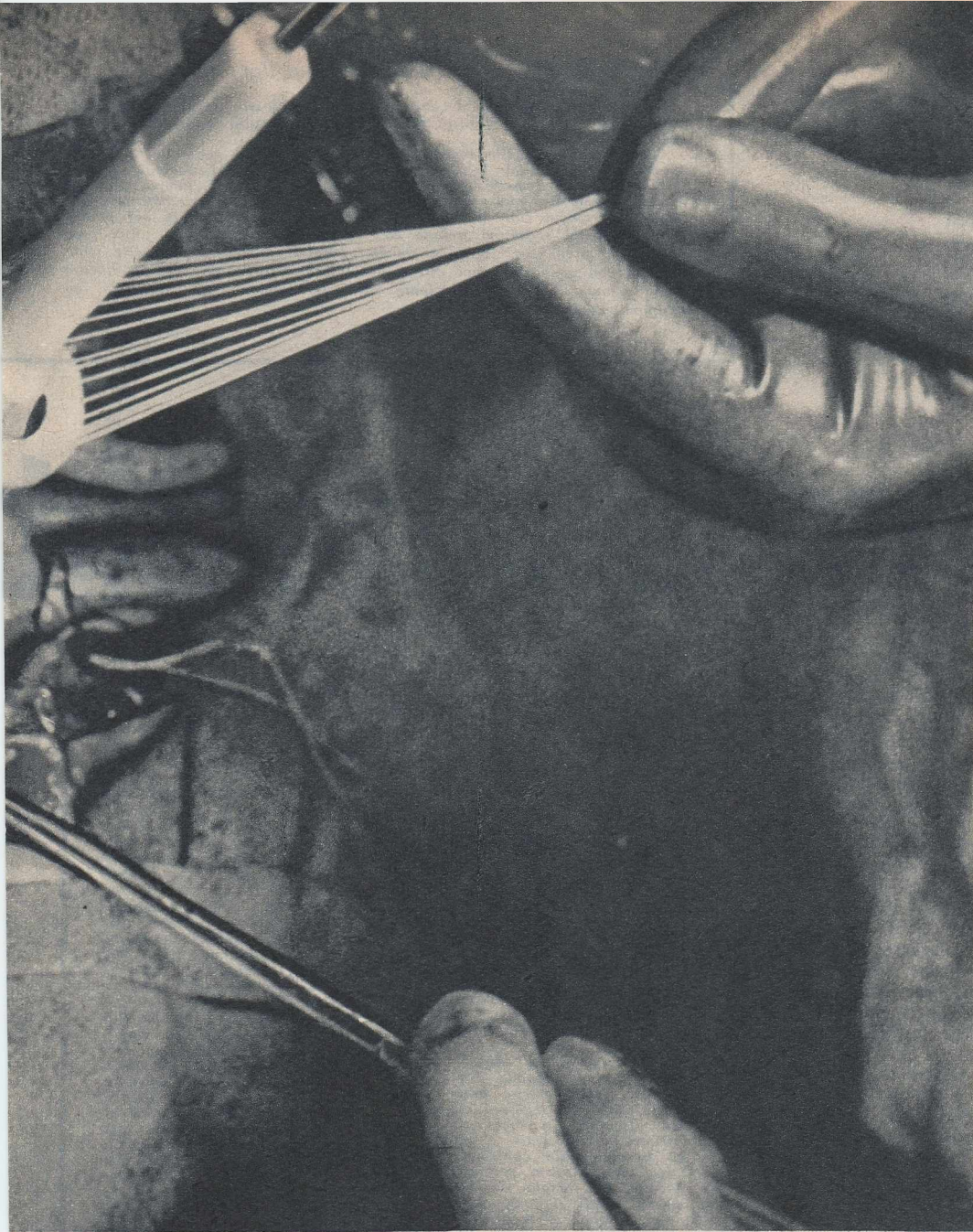
Sînt situații cînd aceste proteze vasculare salvează membrul unui bolnav (care altfel ar fi fost amputat) și uneori chiar viața sa. Vasele prin care circulă sîngele sînt înlocuite cu tuburi plastice de calibrul identic cu al arterei sau venei respective. Introduse în corp, aceste „vase artificiale” sînt perfect asimilate; pereții lor poroși

sînt invadați de țesut conjunctiv și, după un timp, se formează o „nouă” arteră.

Utilizăm de asemenea în mod curent în clinică proteze din materiale sintetice, dacron și ivalon (fabricate în țară), pentru refacerea leziunilor largi ale peretelui abdominal sau a mușchiului diafragm în cazurile în care există pierderi mari de substanță care nu pot fi reparate „biologic”.

țesături, tricotaje și împletituri... în chirurgie

În momentul de față restabilirea circulației sanguine cu ajutorul alogrefelor plastice se practică în numeroase spitale din țara noastră. Se folosesc mai multe metode: țesături, tricotaje și împletituri. Echipa chirurgicală de la spitalul clinic Fundeni utilizează pentru înlocuirea arterelor bolnave tuburi din poliuretan spongios. La clinica de chirurgie a Spitalului unificat de adulți al raionului Tudor Vladimirescu din Capitală, conf. dr. Burlui folosește pentru tratament chirurgical al arteritelor obliterante grefe arteriale din fibre sintetice de dacron și teflon. În clinica I chirurgicală din Timișoara protezele din material plastic fabricate la între-

urinderea „Ilsa“ din localitate pentru tratamentul bolilor vasculare, au fost trimise spre experimentare și aplicare atât în țară cât și peste hotare, le unde ne-au parvenit ecouri favorabile.

— Care sînt perspectivele „chirurgiei grefelor“ a noi în țară?

— În prezent industria noastră chimică este în stare să furnizeze chirurgilor materia primă necesară protezelor, și noi nutrim speranța că, vînd la îndemînă aceste materiale, chirurgia asculară, chirurgia plastică, ortopedia la noi în țară se vor dezvolta în ritm rapid pe linia înlocuirii unor țesuturi și organe cu ajutorul materialelor plastice.

„ne-am propus să creăm condițiile pentru realizarea unor grefe totale de ficat“

Totodată, există perspective pentru dezvoltarea paralelă a transplantărilor de țesuturi și organe. După cum se știe, grefe de organe întregi și în special grefe de rinichi au fost realizate în numeroase cazuri. Există acum în toată lumea peste 100 de oameni care trăiesc cu un rinichi străin provenit de la un „donator“ — de cele mai multe ori, soră sau frate homozigot (proveniți din același ovul fecundat).

Chirurgia renală nefiind specialitatea mea, nu m-am încercat astfel de grefe. Ne-am propus însă să creăm condițiile necesare în laboratorul de chirurgie experimentală al clinicii „Dr. Carol Davila“ pentru realizarea unor grefe totale de ficat, mai întîi la animal, după care vom trece la siguranță la transplantările de ficat la om.

Operația a fost efectuată în cîteva cazuri în S.U.A. cu rezultate pozitive imediate.

Dificultățile sînt desigur numeroase și se datoresc în primul rînd mecanismelor imunologice care fac ca organul străin să fie rejectat, dar din punct de vedere tehnic operația apare pe deplin posibilă. În aceste transplantări, reușita depinde de modul de conservare a transplantului pînă la grefarea lui, de prepararea imunologică a transplantului și a primitorului, precum și de utilizarea unei tehnici corecte și destul de rapide cu suturi cît mai mult mecanice. În acest scop vor mai trebui studiate o serie de dispozitive și aparate care, de fapt, împrumută procedeul „agrafării“ din industrie.

„posibilitatea de a stimula cordul prin dispozitive electronice“

La spitalul clinic Fundeni, în clinica chirurgicală de sub conducerea acad. prof. dr. Voinea Marinescu, există o bază solidă — în laboratorul de organe artificiale — pentru grefele vasculare, valvule artificiale etc. Astfel de proteze au trecut de mult în clinică și se lucrează acum la găsirea posibilității de a stimula cordul prin dispozitive electronice atașate bolnavului.

Avîntul deosebit pe care l-a luat în ultimul timp chirurgia se datorește în mare parte cunoașterii de către chirurși a posibilității înlocuirii unor țesuturi și organe prin dispozitive artificiale, utilizabile de către chirurg în orice moment. Pe această cale, chirurgia românească are toate condițiile favorabile de a se dezvolta la nivelul actual mondial.

legile serialului (I)

„la trei săptămîni o dată, o poveste minunată“

Promisiunea cu care se încheie fiecare emisiune „Ham, Chiț și Mlau“, este în fond o definiție. Definiția uneia dintre speciile serialului sau folletonului de televiziune. Succesul genului este o certitudine pe toate meridianele globului. Ne strîngeam, cu mici cu mari, în fața ecranului de acasă, pentru a urmări aventurile eteroclitului echipaj Val-Virtej. Acum nu ne îndurăm să absentăm sîmbătă seara, pentru a nu pierde vreuna din isprăvile „Sfințului“.

Fenomenul este general. Cu vreo două săptămîni în urmă, corespondentul de la Bonn al revistei britanice „Spectator“ nota în următorii termeni interesul stîrnit de o piesă polițistă în trei serii: „Cu toții am văzut cine a ucis-o pe Melissa. Aproape toate televizoarele din țară erau deschise. Cei care n-aveau televizor s-au dus la vecini. Orice alte vizite au fost amîinate. Cinematografele și teatrele erau aproape goale — unul dintre ele a vîndut în seara respectivă numai trei bilete. Restaurantele erau pustii. Călătoriile de afaceri au fost amîinate pentru a doua zi“.

În America, unde sondajele de opinie sînt aproape o manie, se urmărește continuu curba popularității diverselor programe de televiziune. La sfîrșitul anului 1965, pe primele zece locuri se clasau zece seriale.

Asiduitatea cu care sînt urmărite emisiunile de acest tip nu este un certificat de valoare estetică. Ele nici nu au de altfel ambiția de a fi cotate printre manifestările de artă. Vor să fie și sînt un simplu divertisment, un prilej agreabil de destindere. Construcția lor este rectiliniară: unul sau mai mulți eroi cu totul și cu totul „pozitivi“ înfruntă și înving, inevitabil, în final, pe „cei răi“. Urmărim deci, cu un interes oarecum detașat, pentru că știm totdeauna spre ce final ne îndreptăm, o aventură mai mult sau mai puțin verosimilă, mai mult sau mai puțin abil încheiată.

Există însă un meșteșug al genului. Numai realizatorii care îl stăpînesc temeinic și în același timp sînt hotărîți să respecte toate regulile jocului pot crea serii de succes.

Se ia un actor foarte simpatic și i se încredințează rolul unui personaj cuceritor din toate punctele de vedere (Robin Hood sau Simon Templar sau Wilhelm Tell). Sau se ia un grup de eroi cu farmec personal (Val-Virtej et Co, căluțul Fury, bălețul și cei din jurul lor, păpușile din serialul lui Alec Popovici sau cele ale povestirilor din Rubovia, Honzic și pisoiul lui etc.). Se imaginează o suită fără început și fără sfîrșit de întîmplări în care fiecare va acționa în strictă conformitate cu datele sale tipologice. Va reieși o suită de schițe polițiste, de scurte comedii sau de „fapte de viață“.

Tiparul este destul de strîmt, dar cine iese din el trădează genul și își riscă astfel șansele de succes: fiecare emisiune trebuie să cuprindă o poveste întreagă. „Sfințului“ nu are „va urma“. În cele 50 de minute pe care și le-au acordat o dată pentru, totdeauna realizatorii lui, Simon Templar va apărea surzător și destins, va bea un whisky sau un martini, va întîlni un mister, îl va dezlega folosindu-și în proporții variabile mințea și pumnii și, la un cocteil (sau coniac) final se va despărți prietenește de victima pe care a salvat-o. Robin Hood înfruntă și zădărnicește în fiecare serie altă viclenie sau samavolnicie a uzurpatorilor normanzi. Există și seriale în care acțiunea continuă de-a lungul mai multor emisiuni. În acest caz însă, ele se cer prezentate în zile foarte apropiate, întreaga poveste neputînd depăși spațiul unei săptămîni.

„Ham, Chiț și Mlau“ nu-și respectă făgăduiala, pentru că nu le aduc copiilor „la trei săptămîni o dată o poveste minunată“, ci le cer să țină minte vreme de trei săptămîni „unde au rămas“ la sfîrșitul ultimei emisiuni. Să observăm însă că toate serialele de import pe care le prezintă televiziunea noastră respectă regula fixă „o emisiune — o întîmplare“. Este oare de imaginat ca un film artistic în două serii să fie vizionat altfel decît în două zile consecutive? Mulți telespectatori se întrebă de ce a eșuat „bătrîna carapace“. Între altele, poate pentru că începuse să nesocotească acest principiu de navigație al emisiunilor folleton.

P.S. Serialele fiind gustate nu numai de cei mari ci și de cei mici, dezamăgirea copiilor care au așteptat zadarnic vinerea trecută să aflu cum a fost furat calul Fury a fost enormă (episodul fusese promis de Programul de radio și televiziune, de ziare de vineri dimineața și de Cristina la sfîrșitul emisiunii de joi).

Felicia ANTIP

Discuțiile purtate la „masa rotundă” organizată de revista noastră au stîrnit un viu interes în rîndurile cititorilor. Așa cum era de așteptat, comentariile, intervențiile și părerile exprimate cuprind puncte de vedere dintre cele mai diverse, subiective, și tocmai de aceea nu rareori contradicțiilor.

În numărul de față publicăm o parte a acestor opinii primite de la colaboratorii și cititorii noștri, urmînd ca în următoarele numere ale revistei să revenim cu un material mai amplu ce va cuprinde o parte din bogata corespondență soșită la redacție.

de bună voie și nesilit

ancheta „flacării” și tribunalul propriei noastre conștiințe

Ancheta întreprinsă de revista „Flacăra” pune probleme extrem de gingașe în „discuția publică” și este bine, util, că face acest lucru. Totuși încercarea de a se configura niște situații „tip”, duce uneori prin forța lucrurilor la scheme, la abstracții, la rezolvări formale. A fost dintotdeauna o utopie reducerea unor fenomene infinit diferențiate la răspunsuri șablon și rămîne din păcate iluzorie posibilitatea de a afla factori comuni în niște împrejurări numai aparent asemănătoare. În materie de viață afectivă, de sentimente și pasiuni similitudinile sînt periferice și superficiale, esența lor, miezul lor incandescent, refuzîndu-se oricărei rubricări și nomenclaturi de laborator. Sufletul nu poate fi îmbrăcat în haine de serie, de confecție, realitatea nu poate fi „ajustată” la un număr de „modele”, constituind un sortiment la care — cu mici rețușuri la ultima probă! — să se poată adapta uriașa varietate de indivizi cu „talie normală”, fără a mai vorbi de anomalii, de malconformări, de „diformități” care duc — este aici o lege fără excepții — la excepții fără vreo regulă posibilă. „Dați-ne, vă rog, un paradiesu pentru noi doi!” Cît de bine ar fi asortată unitatea psihologului (om de știință, scriitor sau pur și simplu om „cu experiență”), veșmintele „de gata” vor fi prea largi ori prea înguste, prea scurte ori prea lungi. Și în orice caz (adică în toate cazurile) dintr-un material nerezistent la mișcările, articulațiile, comportamentul unui cuplu, în datele lui concrete, la fel de „nerepetabile” ca și amprentele digitale.

Firește, în linii mari se pot detecta și formula unele permanențe, unele simptome mai frecvente, unele evoluții global asimilabile între ele; dar fiecare căsnicie — și implicit fiecare fericire — rămîne un unicat; suma este — înșelător — aceeași, dar elementele care o determină, componentele care o alcătuiesc sînt altele, mereu și la nesfîrșit altele.

Departa de mine gîndul de a nega, ori de a pune sub semnul îndoielii, utilitatea unor asemenea dezbatere. Numai că eu le atribui o altă funcție și o altă finalitate și anume: nu soluțiile propuse (indiscrete și inoperante, pentru că ne găsim întotdeauna în fața unor cazuri înfățișate unilateral și —

conștient sau inconștient — tendențios, subiectiv, printr-o optică falsă ori falsificată), ci însăși punerea problemei, materialul de reflecție oferit, prilejul cristalizării propriilor opinii, a propriei acționări, stîrnirile din inerție, angajarea și desfășurarea „anchetei” la tribunalul propriei conștiințe, în fața căruia fiecare trebuie să apară ca acuzator și ca acuzat în același timp. Acolo și numai acolo, în deplină cunoștință de cauză, judecător și parte (da, partea trebuie să-și judece și ea judecătorul, pe cît e cu putință fără părtinire...). Oracolele din antichitate dovedeau o bună cunoaștere a omului, oferindu-i răspunsuri vagi, în doi sau mai mulți peri — solicitantul le „descifra” în lumina propriului său cifru...

Idealul? Ca „omul complet și întreg” pe care îl constituie cuplul — perechea de îndrăgostiți, logodnicii, soții — să caute și să afle împreună, tovărășește, prietenește, în armonia contrariilor în care se soldează experiența comună, regăsirea echilibrului.

Marcel BRESLAȘU
scriitor

cunoștințele de stradă ră-mîn... cunoștințe de stradă

Sînt unul dintre oamenii vîrstnici ai orașului nostru, deși, la 42 de ani nu s-ar putea spune că sînt bătrîn. Dar aceasta e situația. La noi: un oraș tînar în plină dezvoltare, cu locuitori tineri și foarte tineri. Niște străni pînă mai ieri, alături, acești tineri veniți din toate colțurile țării acum trăiesc și muncesc în același oraș. Dar se cunosc oare unii pe alții? Și da, și nu.

Mai tîrziu sau mai devreme acești tineri vor trebui să-și întemeieze cămine, familii, și pentru aceasta e nevoie să se cunoască unii pe alții. În orașul nostru cu acest specific, cred eu, nu s-a făcut suficient pentru aceasta. Mă gîndesc la posibilitățile tineretului din orașul nostru de a se distra și cunoaște în mod civilizat, demn. Reunirile to-vărășești, excursiile colective, diferite acțiuni culturale-educative sînt slab organizate și puține la număr.

Cunoștințele făcute întîmplător, pe stradă, iar în unele cazuri chiar la locul de muncă, nu deschid cea mai bună cale de apropiere a tinerilor.

Vlad AGRIGOROAIEI
muncitor
orașul Gh. Gheorghiu-Dej

bunicile noastre se măritau mult mai devreme...

Căsătoria timpurie a devenit un fenomen foarte răspîndit în zilele noastre, observă unul dintre participanții la discuția organizată de revista „Flacăra”.

Da și nu... Bunicile noastre și chiar femeile din generația mea (am 52 de ani) se măritau la 18, 17 sau chiar la 16 ani. Fenomenul e perfect explicabil. Femeile aveau o singură menire: să devină soții și mame. „Fetele sînt pietre în casă” — spune un vechi proverb bătrînesc. Iar basmul cu zmeul care își aruncă buzduganul de-a dreptul în cui pentru a da de veste soției că trebuie să-l aștepte cu mîncarea — „nici prea caldă, nici prea rece” — nu e numai poveste, ea reflectă o situație reală a vieții conjugale de acum cîteva decenii. Drepturile de care se bucură astăzi femeia, largă ei participare în toate domeniile de activitate, au schimbat complet această situație.

cadre pedagogice specializate? nu aceasta rezolvă problema școlilor mixte!

Consider că succesul în realizarea unei căsătorii trainice constituie rezultatul firesc al dezvoltării și educării fiecărui tînar în întreaga perioadă premaritală. Ca urmare, discuția trebuie să fie extinsă și să pornească de la condițiile în care copilul primește educația încă din cea mai fragedă copilărie, în cadrul familiei. O piatră solidă pusă la baza educației, în cadrul familiei, înseamnă extrem de mult pentru viitorul cetățean al patriei, care, la timpul oportun, se va hotărî să pună bazele unei viitoare familii.

În legătură cu procesul de educare a tinerilor vîrstare pe bîncile școlii mă voi opri numai asupra unui singur aspect, în direcția legăturii cu problema în discuție. Cu toate că sînt multe păreri contrare, mie mi se pare că liceele mixte contribuie la dezvoltarea unui erotism precoce, deoarece tocmai în treapta de învățămînt copilul, băieții și fete, ating vîrsta cea mai dificilă, în măsură să orienteze preocupările lor spre lucruri nedorite, care influențează negativ dezvoltarea lor ulterioară. Explicația pe care tovarășa Ursula Șchiopu o oferă (de altfel cu o relativă ezitare) că „nu mixtarea în sine contribuie la stimularea erotismului precoce, ci lipsa de cadre de pedagogi specializați”, pe mine nu mă mulțumește. După părerea mea, existența liceelor mixte constituie un factor care creează condiții stimulării erotismului precoce, în timp ce cadrul didactic acționează din afară și, desigur, în condițiile date, cu rezultate destul de neglijabile. Consider, prin urmare, ca fiind absolut necesară înființarea de licee separate pentru băieți și fete. De altfel primii pași pe acest drum s-au și realizat prin demixtarea orelor de educație fizică.

Dacă educația s-a realizat pe parcursul întregii perioade de formare a tînarului, prin concursul tuturor factorilor responsabili, în deplină unitate de vederi, împlînindu-se astfel scopul educativ propus, atunci, în pragul căsătoriei, nu mai este nevoie să ne grăbim cu sfaturi care nici nu vor fi totdeauna bine primite și, nebazîndu-se pe o cunoaștere corespunzătoare a situației concrete (tinerii de obicei tînuiesc multe aspecte ale legăturilor care îi unesc), vor fi întîi alături de scopul unesc. Cei în cauză vor fi în măsură să-și dea seama de trînicia sentimentelor care îi leagă, să privească cu toată seriozitatea și clarviziunea perspectiva ce li se deschide în față, să dea răspuns cu limpezime problemelor complexe pe care viața de familie le ridică și astfel să ia hotărîrile cele mai potrivite. Căsătoria, înainte de a se încheia la sfat, prin acei „da” care o pecetluiește, este absolut necesar să aibă loc în interiorul ființei tinerilor în cauză, în inimă și în gîndurile lor. Căsătoriile legate „la cald”, sub impresia încărcată de tensiune a primului fior al iubirii, la o vîrstă prea timpurie, fiind lipsite de clarviziune asupra viitorului, nu pot să aducă ceva bun, decît printr-o întîmplare prea fericită, în cazuri cu totul izolate. Sînt situații (și din nefericire nu puține) în care tinerii privesc totul mult prea superficial, se joacă de-a dragostea și căsătoria, nu sînt conștienți de marea răspundere ce le revine ca întemeietori ai unei familii ce nu cunoaște altă etică decît cea socialistă, etalează sentimente care nu există în sufletul lor. Viața le dă răspunsul ei: despărțirea, care intervine aproape inevitabil. Este un răspuns dureros, sfișietor, care lasă urme apăsătoare pentru tot restul vieții.

Prof. Ioan CIUREA
Școala generală nr. 16—Brașov

„de ce la divorț se pun atîtea întrebări, iar la ofițerul stării civile una singură?”

La „masa rotundă” organizată de redacția dv. s-a vorbit, cred eu, prea puțin despre iubire, sentimentul pe care, la urma-urmei, se întemeiază căsătoria. Trînicia unei uniri benevole nici nu poate fi înțeleasă decît astfel. O convenție matrimonială, încheiată numai pe considerente de ordin rațional (urmînd ca dragostea să apară mai tîrziu, neinteresîndu-i pe parteneri chiar dacă nu apare) e ceea ce, după părerea mea, va justifica apoi (tot pe considerații dar de astă dată afective) pasiunile extraconjugale și pînă la urmă, „în fapt”, o viață în care „cîminul” există de ochii lumii.

Nu sînt, din păcate, rare cazurile în care persoane tinere se plîng că tocmai acest sentiment puternic, durabil, despre care s-a scris atîtea și de care „nimeni nu scapă”, tocmai lor le-a scăpat, socotind pînă la urmă că așa ceva „nu există decît în cărți”. Se ivește așa-numita „blazare”. E mai mult o atitudine decît o convingere. În fond „persoană” după ce a semnat certificatul de căsătorie, raționînd ca la încheierea unui contract, tinjește, e nemulțumită. Căsnicia ei „în fapt” nu e realizată. Ea există „de drept”. N-are însă sorți de durată. La urma-urmei nici partenerii nu

Eu sint originar din comuna Pechea, regiunea Galați. Am fost cu toții cinci frați: doi băieți și trei fete. Fratele meu cel mai mare a murit pe front, iar surorile mele s-au măritat (foarte devreme!) cu oameni din sat. Eu am fost dat la meserie (părinții nu au avut posibilitatea de a ne întreține la școală), iar în prezent sint măstru constructor pe șantierul Combinatului siderurgic din Galați. Am și eu tot cinci copii: trei băieți și două fete. Băiatul cel mare a ieșit inginer și s-a însurat. O fată a terminat liceul și s-a măritat. Ceilalți sint cu toții studenți. Din aceștia nici unul nu dorește să-și întemeieze un cămin pînă nu are „diploma la mînă”. Am aflat de asemenea că foarte mulți dintre colegii și colegele lor judecă la fel.

Iată de ce consider că tov. Băteșu are dreptate cînd afirmă că „data limită de jos a căsătoriei a crescut”.

Dumitru C. SFETCU
maistru constructor — Galați

de nimeni...

anchetă realizată de

Liviu TIMBUS și Traian PROSAN

sint prea convinși c-au întemeiat o veritabilă căsnicie. Ei coabitează în virtutea unei laconice consimțiri, a unui aranjament, a unui „da” spus în fața ofițerului stării civile.

Viața în doi presupunînd unele renunțări — la început, renunțări de foarte mică însemnătate — se sîfîșește cu trecerea anilor. Dacă a existat o adevărată pasiune, o dragoste profundă, dezinteresată, trecerea spre „obișnuița” vieții în doi e netedă. Unuia pe care-l iubesc îi ierți așa cum îl și cerți. Are o altă nuanță pînă și o neînțelegere cînd cei doi sint legați afectiv. M-ar ucide o politețe seacă, dictată de „rațiune”. Temperatura unei convenții e vecină cu înghețul.

Socotesc că întrebările, pe care inițial nu le pune ofițerul stării civile, e bine să și le pună ei înșiși partenerii și înainte de a rosti „da” să se întrebe: „între noi doi a înflorit sau nu iubirea?”

Tot astfel, eu cred că din educația generațiilor tinere nu trebuie să lipsească respectul față de instituția pe care ne place s-o numim nucleu social, familia. Elementele fundamentale ale acestei educații le poate furniza numai

viața de familie sau, cum bine s-a spus aici, viața părinților, exemplul lor, nu prin ceea ce se spune copiilor, ci prin ceea ce li se oferă zilnic, fără cuvinte. Părinții sint cei care vor deștepta în copii „știința” de-a întemeia și de-a consolida un cămin. Copiii vor ghici foarte repede dacă între părinți s-a realizat o convenție sau dacă venirea lor pe lume e rezultatul unei afecțiuni reale, frumoase, de lungă durată. Gîndiți-vă numai la acea minunată țesătură care se cheamă amintiri comune de familie. Se încheagă astfel o tradiție de mare preț. Convențiile nu pot crea o astfel de ambianță. Domiciliul nu este sinonim cu „acasă”. O astfel de „înțelegere”, neavînd perspectiva dezvoltării, nu va avea nici continuitate. Nici nu devine vreodată familie. Se va păstra mereu în zona incertitudinii și nimic nu va încălzi un astfel de interior.

Adaug că „blazarea” acoperă a-desea un regret nemărturisit, acela de a fi pierdut sau de a nu fi înțilnit încă pasiunea reală sau de a fi cheltuit pe bani mărunți ce era de preț...

Ștefan LUCA
scriitor

nu sint de acord cu tovarășa spinoiu! diferența de vîrstă dintre soți avantajează de multe ori căsătoria

Am citit cu multă atenție discuțiile purtate la „masa rotundă” organizată de revista „Flacăra”. Am reținut idei și păreri folositoare chiar dacă nu rareori interlocutorii au discutat în contradictorii.

Nu pot, în schimb, să fiu de acord cu cele susținute de tovarășa Georgeta Dan-Spinoiu (pag. 4, coloana I) citez: „Diferențele mici sint indicate pentru că există o corespondență în stadiul de dezvoltare fizică și psihică a partenerilor”.

După părerea mea căsătoriile timpurii, încheiate între oameni de aceeași vîrstă sau de vîrste apropiate, nu au de cele mai multe ori soți de izbîndă. Vă vorbesc din proprie experiență: am două fete, una de douăzeci, cealaltă de douăzeci și trei de ani. Amîndouă s-au măritat — contra voinței mele — la o vîrstă foarte fragedă, cu băieți care abia implîniseră 21 de ani. Ceea ce am prevăzut s-a întîmplat: după scurtă vreme (cea mică după un an, iar sora ei după opt luni) au divorțat.

Asemenea căsătorii — făcute după formula „ne-am văzut, ne-am plăcut, hai să ne luăm” — sint caracteristice multor tineri, care orgoliosi și cu un mare grad de suficiență (cum foarte bine a remarcat tov. Ursula Șchiopu I), fac totul de capul lor, disprețuind și ironizînd poveștele părinților.

Vă întreb: ce poate învîța o fată de douăzeci de ani de la un băiat de aceeași vîrstă cu ea? Să danseze twist, să cunoască lista campionilor de natație și să spună bancuri seci? E adevărat că sint și tineri maturi la această vîrstă. Dar de obicei în asemenea cazuri, băiatul a fost obligat să muncească, să-și cîștige existența de timpuriu, să cunoască viața sub mai multe aspecte. Și apoi să nu uităm un lucru: o fînră de 20-22 de ani e mult mai coaptă decît colegul ei de generație. Tocmai de aceea, dacă se mărită cu un bărbat trecut de 25 de ani, ea are mult mai multe șanse de a realiza o căsătorie fericită. Un asemenea om e în stare să-și îndrume, să-și ocrotească soția, e în stare s-o aștepte pînă-și termină studiile, pînă se deprinde cu viața în doi și pînă ce aceasta ajunge să cunoască obligațiile pe care viața le impune unei soții.

Doresc să fac o precizare: nu sint nici eu de acord ca între soți să existe o diferență prea mare de vîrstă. Asemenea căsnici nu se bazează pe dragoste; ele se încheie cel mai adesea fie din interes, fie datorită concepțiilor amorale ale bărbatului.

În încheiere aș dori să spun că nu intenționez să dau sfaturi-șablon nimănui. Dar, așa cum a anunțat redacția în deschiderea anchetei, părerile cititorilor — chiar contradictorii — vor putea fi judecate și apreciate din foarte diverse unghiuri de vedere și în funcție de experiența personală a fiecărui. Simplul fapt că meditam asupra acestor probleme în lumina moralei noastre noi reprezintă un lucru folositor.

Să nu-i obligăm pe copiii noștri să se căsătorească cu cine vrem noi, cum bine a remarcat tov. Anca Popilian-Cegolea, dar așa cum recomandă tov. dr. Dumitriu, să stăm în schimb de vorbă cu ei ca niște adevărați prieteni, împărtășindu-le experiența noastră care, oricum, este mai bogată decît a lor.

Ion D. PROCOPIU
tehnician, uzinele „23 August” — București

conducătorul familiei este dragostea

Discuțiile purtate la „masa rotundă” organizată de redacție au fost foarte interesante. Orice om, indiferent de vîrstă, sex, meserie, e interesat în rezolvarea acestor probleme. Ele au reflectat în general o frumoasă înțelegere a vieții, a rolului pe care-l joacă familia în societatea noastră socialistă, precum și dorința de a găsi calea cea mai bună spre rezolvarea unor situații dificile.

Întrebările nu sint noi. Omul și le-a pus de cînd a început să trăiască în societate, răspunsurile au variat potrivit evoluției sale. Ne întrebăm iar și azi care e vîrsta cea mai bună pe care trebuie să o aibă tinerii care au în vedere înghebară unui cămin trainic, dacă e bine ca soții să aibă aceeași profesie sau nu, cine să conducă familia?

În general e bine să pornești la drum necunoscut, avînd în traistă tot ce-ți trebuie: merindele necesare, haine călduroase și impermeabile, încălțăminte adecvată și în plus acea dorință de a călători, de a întilni pe parcurs lucruri cît mai interesante, de a le descoperi,

de a te bucura de frumusețea lor, curajul de a nu da înapoi în fața piedicilor. Un om care vrea să străbată drumul pînă la capăt, chiar dacă el nu trece numai prin mijlocul unor încîntătoare priveliști, chiar dacă apa lipsește uneori, chiar dacă spini și bolovani îi rănesc picioarele oboseite, chiar dacă furtuni îl fac să se oprească de multe ori în loc — omul acela, o dată ajuns biruitor, la capătul drumului, nu va regreta că a pornit în călătorie. El e un cuceritor, un om pe care te poți bizui.

Acesta este omul totdeauna nou. Sfaturi și rețete se pot da la tot pasul.

Cred că cele mai eficace sint a-celea care cuprind în ele cît mai puțin eu și cît mai mult ceilalți.

Cine trebuie să conducă familia?

Unul singur căruia trebuie să se supună ambii soți: dragostea.

Cred că această cucerire a noastră și a celor din jur, instalează în căminul nostru fericirea.

Corina CONSTANTINESCU
actriță, laureată a Premiului de Stat

ÎN ATENȚIA CITITORILOR. Așa cum am anunțat în numărul 5 al revistei noastre, continuăm redactarea prezentei anchete cu ajutorul cititorilor. Așteptăm, deci, și de acum înainte impresii asupra discuțiilor purtate, precum și păreri în legătură cu problemele în dezbatere. Vă rugăm să menționați numele, ocupația, pseudonimul sau inițialele sub care doriți să apară colaborarea dv.

expoziția george VOINESCU

Orice încercare de a integra într-o anumită categorie estetică grafica lui George Voinescu (expusă la Galeria fondului plastic din strada Onești nr. 1) întâmpină din capul locului mari dificultăți. Atributele care parcă i s-ar potrivi, o acoperă dar nu în întregime, astfel încât ai în permanență impresia că ceva îți scapă. Umor? Da. Dar nu numai atât și nici măcar atât. Satiră? Fără îndoială. Dar iarăși ai sentimentul că mai rămâne ceva în afara conceptului respectiv. Sarcasm? Da. Dar sarcasmul implică un pesimism iremediabil, o voluptate cinică a răului descoperit în afară. Ceea ce nu se poate spune despre George Voinescu, pe care amărăciunea etică nu l-a dus niciodată la disperare și de aci la cinism ci, dimpotrivă, la seninătate și optimism robust, căci incizia lentă a moravurilor pe care o întreprinde, artistul o face cu responsabilitatea chirurgului care îndepărtează cangrena dintr-un organism. El nu râde în hohote, ci zîmbește ironic. „Dedat acestui fel al risului, desenatorul vede caricatural în chip firesc, și meritul lui mare e de a nu-și fi făcut din zîmbetul malițios un rictus sardonice, fix” — cum foarte bine remarca Ion Frunzetti în prefața catalogului expoziției.

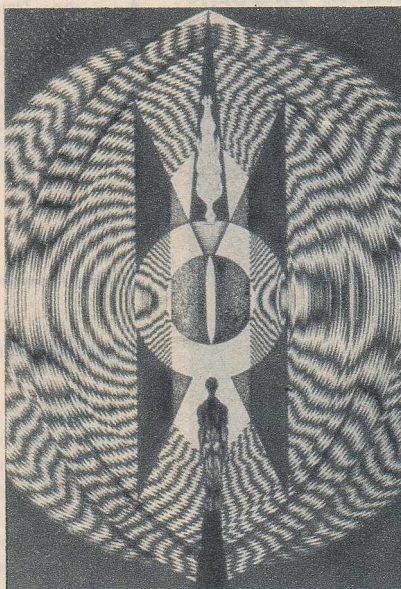
George Voinescu cultivă un umor analitic, teatral, așa zice. Artistul nu stigmatizează aforistic prin câteva trăsături scînteietoare, ci construiește, punct cu punct, un amplu rechizitoriu. Fără grabă. Ca într-o piesă de Shaw, el analizează, disecă noțiunile și simbolurile incriminate. El nu țintește la stîlpul infamiei cu o singură săgeată, ci întinde pe masa de operație, întreprinzînd adevărate ecorșeuri de moravuri. De aceea imaginile sale nu sînt sintetice, ci larg analitice. Ai impresia că artistul pleacă de la o „sinteză” gata constituită în realitate, pe care apoi o desface în toate părțile ei, avînd parcă o grijă deosebită ca nu cumva să rămînă ceva neobservat și nesubliniat în toată puterea de care este în stare. Și are această putere. Expoziția de față, intitulată sugestiv *Medalion grafic*, o dovedește.

Octavian BARBOSA

Prefată

Lumină

Fata Morgana

Gară ▶

un om moare la vila „ghioceful”

adaptare în cine-fotografie
după o povestire
de N. ȘTEFĂNESCU
regia: Atanasie TOMA
imagine: Ion CUCU

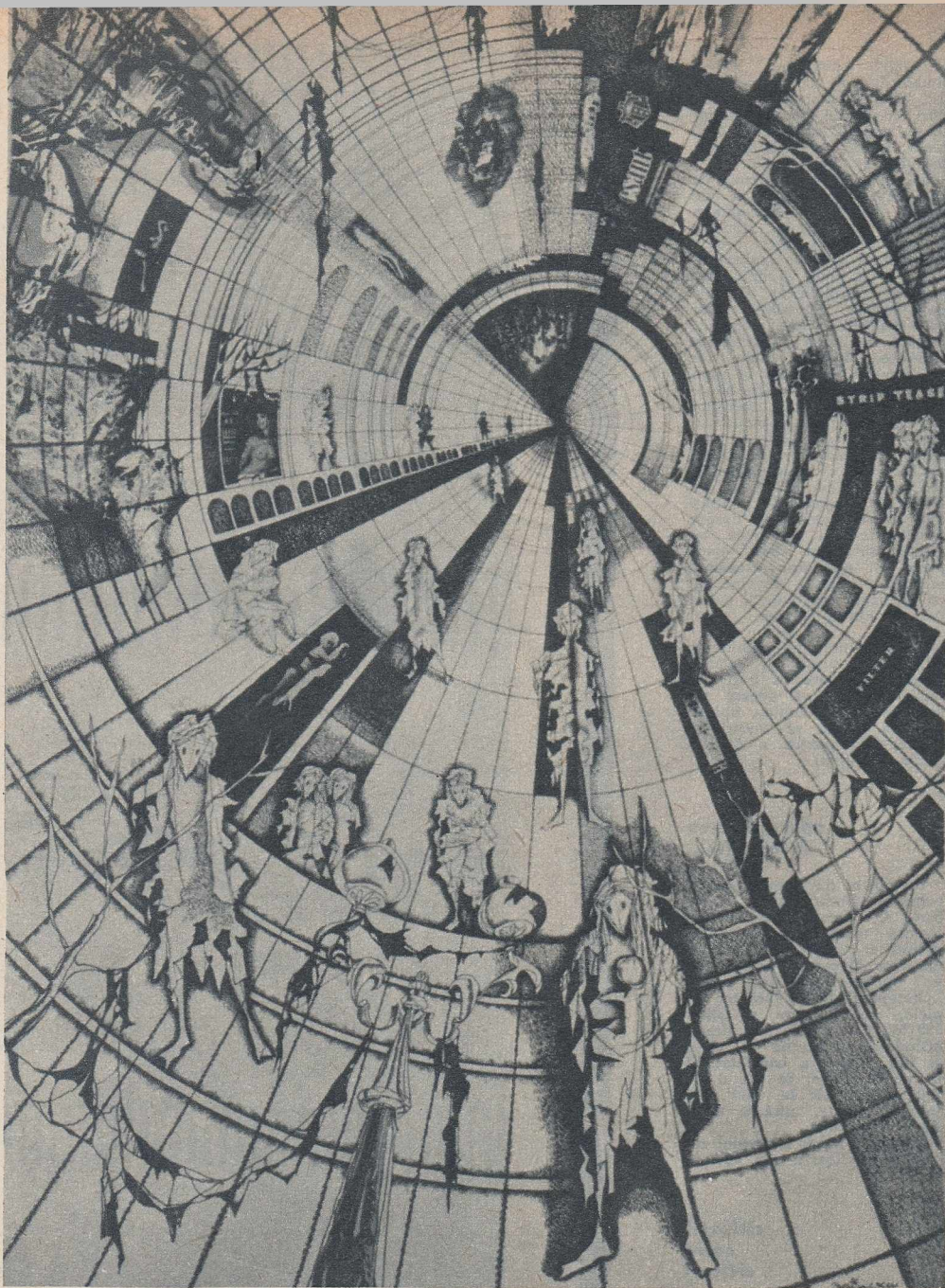
1 Printre numeroșii vizitatori aflați la odihnă în stațiunea Schitu se spunea că cea mai veselă companie o găsești la vila „Ghiocelul”.

2 Într-adevăr, la vila „Ghiocelul”, nimeni nu se plictisea.

5 În seara aceea începuse să plouă. „Și totuși, gîndi celebrul detectiv, criminalul trebuie să fie printre invitații din castel...”

microfoilet on

five-o'clock

Prezența în magazine a tinerelor vânzătoare îmbrăcate în albastru ca niște stewardese pe o navă aeriană, cu grație și zîmbet botți-cellesc, e reconfortantă. O! Dacă n-ar avea și prietene...

— Ce faci, dragă? Mai stai puțin.

Șunca tăiată a rămas impasibilă pe teș-ghea, iar clientul, ca un călător care a pierdut trenul.

— Ai fost aseară?

— N-am putut. Pînă mi-am terminat soco-telile. Azi e ziua mea liberă. Ce să fac o după-amiază întreagă? De-aia am trecut pe la tine.

— Duduie — protestez — vrei să-mi dați...?

— Ce sînteț, așa grăbit? Aveți răbdare!

Apoi din nou, cu afecțiune, către amică:

— Să-i spui că m-ai văzut... Închipuie-ți, ieri, cînd ne-am întîlnit pe stradă... și con-versația se consumă cu amănunte suculente, e drept, cu candoare și prospețime ca între două fete puse pe confesiune.

La casierie, scenele se desfășoară cu și mai multă intimitate. Aștepți cu bonul în mînă.

Ora schimbului:

— Vai tu, nu-mi lași mărunțiș?

— Parcă ce, tu mi-ai lăsat?

— S-a făcut că nu mă vede... Ieri cînd ne-am dus la Florica... Tu ce crezi? O fi la mijloc alta?

Numeri stofele așezate în raft ca niște vo-lume groase, citești prospectele de pe pereți...

— Cum îți închipui una ca asta?

— Poate îmi luați banii. Mai am de făcut și alte cumpărături.

— Nu vedeți că se schimbă casa? De ce nu aveți răbdare?

O altă ipostază e aceea a prietenelor de la același raion. Discuțiile, impresiile transmise ad-hoc, ocupă un spațiu larg. Se uită repede cît cîntărește marfa, operația se repetă, se citesc scrisori cu aer de conspirativitate, se comentează filme. Un adevărat five-o'clock, întins pe o vastă zonă urbanistică, de la ali-mentară la parfumerie și pînă la magazinul cu piese pentru radio și televizoare.

Tineretea e tinerete, dar ce-ar fi dacă și noi, vîrstnicii, ne-am așeza la sfat în dreptul galantarelor, că subiecte sînt, slavă Domnului.

— Nu mai isprăviți o dată? O jumătate de oră ca să servești un client?

Or poate abia atunci ar fi bună o cafeluță, cu reciprocitate și schimb de experiență.

C. N. CONSTANTINIU

3 După-amiezile locatarii vilei ascultau lecturi din romane polițiste. Citea actorul Burnea, aflat la odihnă...

6 Vocea lui Burnea era însoțită de zgomotele ploii ce lovea ferestrele în rafale. Deodată lecțura fu întreruptă de câteva bătăi puternice în ușă.

7 — Bună seara ...

4 ... iar diminețile porneau în excursie con-duși de doctorul Simion, un excelent or-ganizator.

8 — Bună seara ... căutați pe cineva?

(va urma)

noua formulă grafică a titlului nostru

Tov. Petru Schnedarek din Tg. Mureș, animat de buna intenție de a contribui la realizarea unei înfățișări grafice cât mai agreabile a revistei noastre, a imaginat o nouă formulă de scriere a titlului „Flacăra”. Din păcate însă, dorind să sugereze cât mai mult noțiunea de „flăcări”, tov. Schnedarek a desenat un titlu în care tendința spre simboluri merge atât de departe, încât face literele aproape ilizibile. Or, una din calitățile cele mai de seamă ale unui titlu de publicație — ca și a graficii publicitare, de altfel, îl constituie tocmai claritatea literelor și a ideii. Simbolica exagerată este — în acest domeniu ca și în altele — un fenomen vestit, depășit de cerințele gustului contemporan. Realizând noua transcriere a titlului revistei, redacția noastră a urmărit tocmai să evite și simbolica, și grafica învechită. Și, după părerea majorității cititorilor care ne-au scris sau cu care am stat de vorbă, noua formulă grafică a titlului (și a copertei) place mai mult.

Ceea ce nu înseamnă, tovarășe Schnedarek, că nu apreciem cum se cuvine strădanile ce le-ați depus și dorința dv. de a ne ajuta să îmbunătățim înfățișarea revistei. Vă mulțumim.

„cum ne informăm?”

... este titlul unei anchete apărute în nr. 50/1965 al revistei noastre. Printre instituțiile vizate în acest material se află și Institutul de documentare tehnică (I.D.T.) care ne-a răspuns astfel la câteva aprecieri făcute de inginerii care au fost intervievați de redactorii noștri: „...ing. Victor Bîzu și Constantin Neagu de la Uzina de mecanică firă arată că

sînt nevoiți să înapoieze în două săptămîni cărțile împrumutate de la I.D.T., și cînd uzina solicită — obțin o prelungire de maximum 10 zile. Dacă sîntem de acord că 24 zile (14 + 10) nu sînt întotdeauna suficiente pentru unele volume în pagini multe, nu putem să fim de acord cu practica unor uzine care înapoiază materialul documentar cu mari întîrzieri. Termenele noastre — spune în răspunsul său I.D.T. — sînt scurte deoarece numărul celor care solicită materialul este foarte mare. În plus trebuie precizat că unele materiale străine se află în biblioteca I.D.T. într-un singur exemplar, iar numărul celor care solicită aceste exemplare unicate poate fi de cîteva zeci... Trebuie în final să mai precizăm și faptul că materialul existent în biblioteca I.D.T. este destinat în principal prelucrării lui în institutul nostru, fapt care face ca multe lucrări să nu poată fi împrumutate la cerere”.

Cu privire la altă apreciere I.D.T. răspunde: „...tovarășii arată că au cerut I.D.T.-ului traducerea unei documentații pentru mașina de rectificat „Lindner”, care cuprinde circa 100 de pagini și că I.D.T. a executat această traducere în 6 luni. Traducerea amintită a fost cerută la data de 17 martie și a fost gata pînă la

28 mai, deci nu cum se afirmă în 6 luni! Nu înseamnă că noi socotim termenul de două luni acceptabil — și vom lua măsuri în primul rînd prin mărirea numărului de colaboratori, astfel ca traducerea să fie efectuată în termene mai scurte”.

Mai spicuiam din această scrisoare: „...tov. ing. Ion Istrate arată că unele publicații, cum sînt caietele de referate întocmite de I.D.T., nu satisfac cerințele cercetătorilor pentru orientarea muncii de cercetare. Aprecierea este justă. Precizăm însă că în cercetare este necesară o documentare exhaustivă... Ea trebuie făcută în primul rînd de cercetător. Desigur că acesta va trebui sprijinit de organul de documentare al institutului respectiv... Materialele elaborate de I.D.T. și C.D.S. sau alte centre de documentare sînt desigur utile, dar ele nu pot dispensa pe cercetător, așa cum am arătat, de folosirea tuturor izvoarelor și în primul rînd a marilor reviste de referate, care tind să epuizeze materialul apărut într-un anumit domeniu”.

cinemateca și programul ei

În „Flacăra” nr. 47/1965 a apărut o notă critică intitulată „Pledoarie pentru eliberarea unor locuri la Cinematecă”.

În legătură cu aceasta am primit un răspuns din partea Asociației cineaștilor din București (ACIN). Din păcate, scrisoarea primită se referă mai mult la acea parte a notei noastre, care semnala faptul că proiecțiile de filme la Cinematecă nu sînt însoțite de unele explicații, venite din partea unor specialiști la filmele prezentate. Iată ce ni se comunică: „Amintim că Asociația cineaștilor și Arhiva națională de filme tipărește lunar un program prin care publicul spectator este informat asupra aspectelor importante legate de filmele ce rulează în cadrul Cinematecii — program care se difuzează cu regularitate în sală înaintea rîlării filmului”.

Socotește oare ACIN că acest program (mai ales așa cum este el întocmit) satisface necesitatea de informare a spectatorilor? Și care este părerea ACIN despre celelalte probleme ridicate în nota noastră? Ne referim în special la faptul că distribuția abonamentelor se face într-un mod nesatisfăcător. Din această cauză în sală, de cele mai multe ori, rămîn numeroase locuri neocupate, în timp ce numeroși cinefili dornici să cunoască tocmai filmele aduse pe ecran de Cinematecă, nu au posibilitatea să-și procure abonamente. Or, ce crede ACIN despre acest lucru și ce s-ar putea întreprinde în această direcție nu ni se arată.

despre studenți

Tov. Victor Simion din București ne trimite un foileton pe care — deși scris cu multă vervă satirică — nu-l publicăm. De ce? Pentru că, lăsîndu-se furat de condei, tov. V. Simion își concepse

foiletonul comparînd ieșirea studenților de la cursuri sau din cămine, cu cea mai sălbatică năvală de hoarde migratoare, năvală căreia-i urmează toate actele de huliganism posibile și imaginabile.

Ei bine, tov. Simion, cu așa ceva nu putem fi de acord. Desigur că nu putem contesta că printre studenți se află și mulți tineri prea... zburdălnici și cam indisciplinați — ba chiar și unii care împing zburdălnicia dincolo de limitele admisibile. Dar să exagerăm în asemenea măsură încît să generalizăm asemenea cazuri izolate, ar însemna să falsificăm în mod flagrant realitatea. Zdrobitoarea majoritate a studenților noștri sînt tineri harnici, studioși, entuziaști, care se pregătesc cu sîrg pentru viață, pentru a fi cît mai folositori societății. V-am sfătuit să vă folosiți evidentele dv. calități de condei scriind și despre acești studenți — dacă vă atrage subiectul. Sau, dacă pana dv. este prin excelență critică — despre fenomenele cu adevărat negative. Și există încă și dintre acestea.

P.S. Înainte de închiderea ediției am primit și celălalt foileton pe care ni l-ați trimis. Se pare că acesta are șanse să vadă lumina tiparului. Vă rugăm să treceți pe la redacție pentru a discuta unele chestiuni.

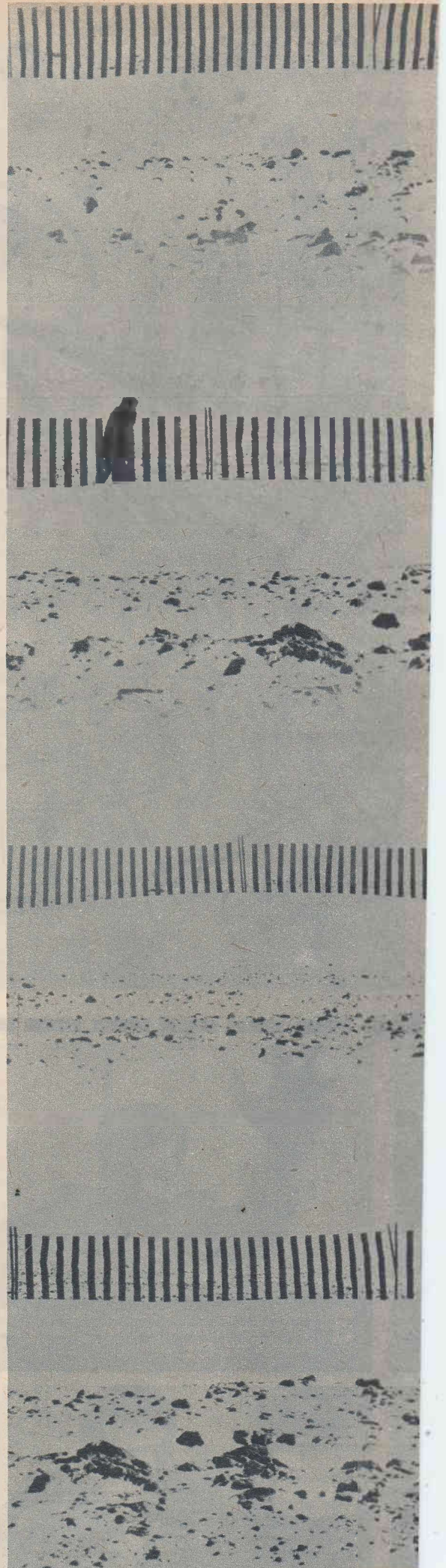
aparatură mea fotografică...

Un cititor din satul Poenari, comuna Corbi, reg. Argeș (tov. C. Zamfirescu) ne sesizează următorul fapt: De curînd a cumpărat la librăria din com. Domnești, reg. Argeș, un aparat fotografic marca „Certophot” (6x6) fără toc de piele, pentru care a plătit 280 lei. Cîteva zile mai tîrziu, aflîndu-se la Curtea de Argeș și Rm. Vlcea a constatat că în aceste orașe, în prețul de 280 lei, cu cît se vînd asemenea aparate, intră și tocul respectiv.

Supunem cazul Centrului regional de librării din Pitești.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Ovidiu Iosifescu, Vatra Dornei, str. 6 Martie 10; schimb de discuri și ilustrate; Dorina Boaru, elevă, Arad, str. Al. Odobescu 21; cinema, muzică, ilustrate; Iosif Răcășan, tehnolog, Pitești, str. Tîrgul din Vale 40; teme diverse, ilustrate; Ion Bordea, student, București, intrarea Mentei 7, of. poștal 17, m. 16 Februarie; teme diverse; Aurel Căpeț, student, Petroșeni, Căminul I; teme diverse; Elena Hărătoiu, Burdujeni, str. Ecaterina Teodoroiu 7, reg. Suceava; ilustrate; F. Busuioc, dactilografă, Buzău, str. Băscă 3; teme diverse, ilustrate; Fulvius Bălan, Reșița, Căminul 23 August, ap. 469; ilustrate; Petrică Doru, Reșița, cartierul Cilnic 228; teme diverse, ilustrate; Dorina Anghel, studentă, Iași, str. Dimitrov 66; ilustrate; Puica Dumitriu, radiotelegrafistă, Constanța, str. Bogdan Vodă 51; ilustrate; Ștefania Coca, profesoară, Ploiești, str. Rahovei 11; teme diverse; Nicolae Popescu, horticultor, Bechet, m. Corabia; filatelie, ilustrate; Victor Pirvu, elev, Ploiești, str. Cerna 13; filatelie, ilustrate; Petre Ionășcu, mecanic, Izvorul Rece, m. Horezu; ilustrate; Adrian Livescu, profesor, Fălticeni, str. Botoșanilor 50; teme diverse; Vasile Stoica, lăcătuș-montator, Simeria, str. 1 Mai 16; teme diverse; Zoia Cojocaru, elevă, Bacău, str. N. Bălcescu 6; ilustrate; Mariana Luca, com. Nădlac str. Izvoada 50, reg. Banat; ilustrate; Valentin Bogdan, student, București, Calea Giulești 115, ap. 18; teme diverse, ilustrate; Ion Frăsineanu, tehnician, București 7, str. Serg. Tablan D-tru 35, m. N. Bălcescu; teme diverse.

Însemnări

cititorii întreabă

fulgerul globular — un fulger „plimbăreț”

„Doresc să știu ce este fulgerul globular și cum se manifestă el”.

Dan CIOROIU
București

Răspunde NICOLAE TOPOR, director adjunct al Direcției hidrometeorologice din Comitetul de stat al apelor.

Statisticile meteorologice arată că pe întregul glob terestru au loc 1 600 de furtuni electrice cu 30 de trăsnete pe secundă. În grupa acestor fenomene, foarte frecvente în zona intertropicală (cu o frecvență mai redusă în țara noastră unde numărul zilelor cu descărcări electrice oscilează între 15 și 30 pe an), cele mai interesante și cele mai rare sînt fulgerele globulare și fulgerul perlat sau în mătăni.

Primul fulger globular descris în istoria științei este cel care l-a omorât pe fizicianul G. Richman, colaborator al lui Lomonosov, în timpul unei experiențe de captare a electricității atmosferice. Acest accident tragic a fost descris chiar de Lomonosov. Alte fulgere globulare interesante au fost descrise de oameni de știință ca: C. Flammarion, A. Vorobiev, D. Arago, M. Toepler, K. Benedicks, iar americanul J. C. Jensen (S.U.A.) a reușit chiar să fotografieze un astfel de fulger. Această fotografie, luată de la o distanță ceva mai mică, este astăzi singura piesă științifică de valoare în acest domeniu.

În țara noastră, asemenea descărcări electrice se întîlnesc mai des în zilele de furtună, în regiunea de munte. Acum cîțiva ani, un fulger globular a pătruns în cabana „Babele”, provocînd arsuri destul de grave unei turistice care vorbea la telefon; în 1965 un alt fulger sferic pătrunde în observatorul meteorologic de pe vârful Omu și explodează în hornul clădirii, abia terminate, producînd pagube. Mai des se observă aceste bule electrice dansînd în lungul firelor telefonice din zona muntoasă.

Dar ce este un fulger globular? Fulgerele globulare, care intră în grupa așa-numitelor „electrometeori”,

apar sub forma unor sfere sau globuri luminoase de culorile alb-albăstrui, roșu-gălbui, galben-albăstrui, mai toate fiind înconjurate de aureolă strălucitoare. Dimensiunile lor variază; cele mai multe au un diametru de 10 cm, s-au observat și unele de dimensiunile unei mingi de fotbal, iar mai rar de mărimea unor sfere cu un diametru pînă la 13 m.

Cînd ajung pe pămînt, descărcările electrice globulare se mișcă dintr-un loc în altul, ocolind obstacolele înfilnate. Ele intră în clădiri prin hornul sobelor, se plimbă prin casă și ies afară pe uși sau ferestre; alteori intră prin crăpăturile ușilor și ies, după un drum ocolit, prin horn... Ele pot staționa pe sîrmele de telegraf sau de telefon sau se pot deplasa pînă la primul stîlp, unde dispar. Deplasările foarte capricioase prin interiorul camerelor ca și în afară sînt determinate de curenții de aer. În punctul unde curențul lovește mai puternic, globul electrizat se sparge cu o detunătură puternică, producînd distrugerii. Cînd fulgerul globular a ajuns într-un loc fără curent, el staționează și poate dispărea fără zgomot sau poate exploda, provocînd arsuri. În timpul parcursului său, fulgerul sferic produce zgomot continuu sub forma unei sîrîrieturi.

Deși fulgerul globular nu a putut fi încă realizat în laborator așa cum s-a întîmplat cu celelalte tipuri de fulgere, se presupune că el este format dintr-un amestec de gaze electrizate și anume din azot, oxizi de azot, oxigen, ozon și hidrogen. Se afirmă de asemenea că aceste fulgere globulare sînt porțiuni din canalul fulgerului linear, care se desprind în urma unor fenomene de mare turbulență aeriană, produsă de norii de furtună. Procesul fizic întîm de formare a descărcărilor electrice sub formă globulară nu este încă binecunoscut.

Geofizicianul suedez K. Benedicks a emis ideea că faimoasele „farfurii zburătoare” ar fi niște fulgere globulare cu un diametru de 100-200 m.

primele magnetofoane

„Cînd s-au făcut primele înregistrări magnetice ale sunetului?”

Viorel POPESCU
Constanța

Răspunde prof. univ. SERGIU CONDREA, de la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București.

Primul care a întrebuit înregistrarea magnetică a sunetului a fost inginerul danez V. Poulsen în 1900. El a inventat și construit așa-numitul Telegrafon, care se atașa unui aparat telefonic pentru a înregistra convorbirile în absența abonatului telefonic. Dispozitivul lui Poulsen consta dintr-un fir de oțel de 0,25 mm diametru, înfășurat pe o bobină ce se desfășura cu o viteză de 3 m/s în fața unui receptor telefonic special, fără membrană. Acesta era primul caz de înregistrare magnetică. Sunele se înregistrau pe fir sub formă de magnetizări remanente variabile, care reprezentau variațiile de intensitate ale semnalului telefonic. Telegrafonul, deși funcționa acceptabil,

nu s-a răspîndit, deoarece era voluminos și nu reda cu suficientă fidelitate sunetele înregistrate.

În prezent, înregistrarea magnetică nu se mai face pe un fir de oțel, ci pe o bandă flexibilă (de celofan), acoperită cu un strat subțire de material feromagnetic. Banda se deplasează în fața capului de înregistrare sau de redare cu o viteză de ordinul 0,2-0,7 m/s. Magnetofonul servește pentru înregistrări muzicale sau pentru înregistrarea mesajelor vorbite, transmise în lipsa abonatilor telefonici, avînd în acest caz diferite denumiri ca: dictofon, secretar automat ș.a.

Înregistrarea magnetică modernă a ajuns la o mare perfecționare, finețea materialului magnetic permițînd înregistrări de semnale cu frecvențe foarte înalte, cum sînt cele de televiziune. În prezent există dispozitive de înregistrare a unui program de televiziune alb-negru și se experimentează și cu televiziunea în culori.

În calculatoarele electronice acest sistem de înregistrare magnetică servește și ca „memorie” a mașinii.

pe scurt

Andrei Constantin, Sibiu. 1) Lucrările barajului de la Assuan continuă conform proiectului. La 9 ianuarie, în R.A.U. s-a sărbătorit „Ziua barajului”, împlinindu-se 6 ani de la începerea construcției. Barajul va fi terminat în 1967 și va avea 111 metri înălțime. În același timp se execută planul de salvare a monumentelor din regiunile ce urmează a fi inundate. Reconstrucția celor două temple de la Abu Simbel a și început. Ele au fost decupate în 1 050 de secțiuni cîntărind fiecare cîte 20-30 tone. Templele se reconstruiesc pe malul lacului de acumulare, cu 60 de metri mai sus de locul unde se aflau amplasate inițial. 2) Dacă doriți să cunoașteți doar în mare istoria Sibiului, vă invităm să faceți o vizită la Muzeul de istorie din orașul în care locuiți. Numai dacă datele ce le veți afla acolo vi se vor părea nesatisfăcătoare, vă rugăm să ne scrieți ce anume doriți să mai aflați și, la rîndul nostru, ne vom adresa unui specialist spre a vă răspunde. 3) Eschimoșii trăiesc în Groenlanda și în regiunile arctice nord-americane. Sînt în număr de circa 45 000. Se ocupă cu vînatărea, pescuitul și creșterea renilor. Duc o viață destul de primitivă, mulți dintre ei trăind încă în colibe de zăpadă sau bordeie de pămînt, îmbrăcîndu-se în piei de animale și păstrînd credințe dintre cele mai inapoiate. Deși nu au o scriere proprie, au o literatură — orală — foarte bogată. Arta lor — gravura și sculptura în os — este foarte originală și expresivă. La celelalte întrebări vă vom răspunde într-un număr apropiat.

Bela Czika, Copșa Mică. 1) Transmiserea prin radiotelegrafie a semnalului format din cele 3 litere — S.O.S. — înseamnă că o navă maritimă sau aeriană se află într-o primăjdie gravă, necesitînd ajutor imediat. Propunerea adoptării unui asemenea semnal a fost făcută de delegații marinei italiene la o conferință maritimă internațională ce a avut loc la Berlin în anul 1903. În anul 1906, după mai multe propuneri, a fost admisă forma actuală a semnalului, care este de fapt o prescurtare a unei întregi fraze ce conține ideea că o navă se află în pericol și că trebuie să i se dea de urgență ajutor. În mod eronat s-a răspîndit ideea că aceste litere ar fi inițialele propoziției „Save our souls” (în engleză: „salvați sufletele noastre”) — titlul unui cîntec, foarte popular după 1912, închinat naufragiului vasului „Titanic”. Toate țările lumii, aderînd la Convenția radiotelegrafică internațională (semnată la Washington în 1927), au acceptat acest semnal și s-au angajat să respecte regulamentul ce-l privește. Semnalul se lansează pe lungimea de undă de 600 m și are prioritate absolută asupra oricărui alte transmisii radiotelegrafice ce i s-ar putea suprapune. 2) Despre Elvis Presley vom scrie în curînd; nu vă putem promite însă că vom publica și coperta pe care ne-o cereți.

V. SILVIAN

florile mele...

„Am o ciclamă bogat înflorită. Aș dori să știu cum se întreține și dacă va mai înflori și anul viitor?”

Ioana DUMITRESCU
Turnu-Severin

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetătoare la Grădina botanică din București.

Ciclamenul este o plantă de origine mediteraneană din familia Primulaceae, foarte apreciată ca plantă de ornament în timpul iernii.

Pentru a menține ciclamenul timp cît mai îndelungat, e bine să fie păstrat în încăperi răcoase, lîngă o fereastră însorită.

Udarea trebuie să se facă cu atenție, căci stropirea suprafeței superioare a bulbului, a bazei frunzelor și a pedunculilor florali provoacă putrezirea plantei. Tot pentru evitarea acestui inconvenient se recomandă ruperea în întregime a florilor ofilite, cu pedunculul lor cu tot, fără a se lăsa fragmente pe bulb.

Pentru ca planta să înflorească și în anul următor, se va întrerupe udarea. După ofilirea frunzelor, ghiveciul va fi ținut într-o încăpere răcoasă și uscată pînă în luna iulie. Bulbul va fi replantat în următorul amestec: două părți pămînt de frunze, o parte pămînt de grădină și o parte nisip, avînd grijă să nu se îngroape partea superioară a bulbului. Pînă la apariția florilor se va uda din abundență și se va menține într-un loc bine luminat, la temperatura de maximum 20°C.

Ciclamenul nu va mai avea însă flori tot așa de frumoase și numeroase ca la prima înflorire.

oreporter

Iarnă — Sorin DAN

joe, ciinele sportiv

Are toate calitățile unui bun sportiv: e tânăr, puternic, rapid. Alargă splendid pe suta de metri, conduce cu siguranță mingea, are reflexe prompte și este — în plus — plin de ardoare. Trebuie însă să facem o mică precizare: sportivul în cauză este un câine de rasă boxer, în vîrstă de un an și jumătate, pe nume Joe. Stăpînul lui, Dmitri Boghinov, este antrenorul echipei de hochei „Dinamo” din Kiev. Nu e de mirare deci că Joe este mascota echipei și că încă din fragedă copilărie s-a dăruit mingii și pucului cu toată pasiunea.

Joe e în prezent înalt de 70 de centimetri, cîntărește 50 de kilograme și e atît de puternic, încît cu picioarele din față poate țesne doborî un om în toată firea.

Cîinele-sportiv al lui Dmitri Boghinov mai are o mare calitate: în ciuda înfățișării sale fioroase, este bun și prietenos.

Faceți cunoștință! Dinsul e Joe. Pozează cu ațîta mîndrie, încît s-ar putea crede că la gît are nu o zgardă, ci medalia olimpică de aur. E drept că frumusețea sa fără cusur l-a adus premiul I la expoziția canină orășenească din Kiev. Dar se pare că Joe privește cu scepticism această distincție, căci el se consideră în primul rînd sportiv.

Lui Joe nu-i place să se antreneze fără spectatori. Cel mai mult se bucură cînd pe stadion sînt prezenți fotbaliști adevărați. Consideră probabil că numai ei sînt în măsură să-i aprecieze cu adevărat măiestria. De data aceasta, ciinele este deosebit de zelos, pentru că jocul său este urmărit de membrii echipei de fotbal „T.S.K.A.” din Moscova. Depășind cu o fracțiune de secundă pe Boghinov — care joacă de data aceasta în apărare — Joe primește mingea pasată de centrul înaintaș Vladimir Fedotov și o trimite cu capul lui Vladimir Ponomariov.

carnet automobilistic (II)

sanie-scuter

Un automobil adaptat specificului circulației pe zăpadă nu reprezintă un lucru nou. Ideea nouă o constituie însă sania-scuter produs de industria americană de automobile. Caroserie deschisă; ghidon și comenzi de motocicletă; lungime — 2 m; greutate 150 kg; viteză — 60 km/oră, iată ce caracterizează noul vehicul. Direcția și sprijinirea în față se realizează cu două patine mobile, iar tracțiunea se face de către un tren cu roțile de diametru mic, antrenat de un motor de 10 CP. Fabricat în serie, scuterul-sanie are în acest an un preț de 10-15% mai scăzut decît un automobil de 1 000 cm³.

Prevăzut cu remorcă, noul vehicul (vezi fotografia de jos) poate fi adaptat pentru transporturi ușoare, aprovizionare, legături poștale etc.

snobismul automobilistic

Nu e de mirare! Snobismul este prezent și în domeniul automobilistic. Ne referim nu la moda vestimentară excentrică a celor care conduc sau călătoresc cu automobilele ci la... automobilele înseși. Acest snobism se manifestă în prezent prin moda vechilor mașini. Blazată și plictisită de noile tipuri de Cadillac-uri sau Rolls-Royce-uri, protipendă din cîteva țări occidentale se dă în vînt după vechile automobile de la începutul secolului. Apariția la volanul acestor strămoși ai automobilului modern — reparați și vopsiți — este socotită ca ceva foarte „sic”. Amănuntele nu sînt neglijate. Cele mai căutate sînt auto-

mobilele care au moștenit de la strămoșul lor fiacvul (trăsura cu un cal) micile felinare fixate pe părțile laterale ale caroseriei. Bineînțeles dacă sînt originale...

Dar snobismul e contagios. Numărul acestor vehicule fiind totuși redus și cererea devenind tot mai mare, sînt tot mai frecvente furturile de asemenea vechi automobile. Și cum o bună parte din ele, chiar cele mai bine întreținute, se află în muzee, iată că apar noi probleme. Muzeul automobilului din Paris a cerut poliției protecție specială pe timpul nopții pentru cele 26 exponate, modelele 1908-1927, care sînt în special vizate de poftetele excentricilor. Lucrurile nu s-au oprit aici. Venind într-o bună zi la Londra după treburi, Al. Potter din Pebmarsh (Essex) n-a bănuț că va simți senzația și va deveni inițiatorul modei capotelor „rustice”.

Posedînd o veche mașină „Allard”, a cărei capotă s-a deteriorat, și neavînd imediat posibilitatea de a o repara cum se cuvine, cu tablă. Al. Potter a avut ideea să-i fixeze provizoriu un acoperiș de trestie, plantă care se găsește din belșug în localitatea sa natală.

Efectul a fost neașteptat și mașina cu capotă de trestie a devenit celebră. Au început a fi folosite și alte esențe, unele chiar decorative, flori, gazon, mici plante agățătoare etc. Inspecția de circulație a poliției, întrebată de ziaristi dacă noua modă contravine vreunei ordonanțe în vigoare, a dat un răspuns sec: „în limitele gabaritului admis pentru a nu jena vizibilitatea”.

Ing. V. IOANID

povestea vorbei

aluzii geografice

Există o mare asemănare între Bagdad și bagdadie, sinonim al lui tavan, folosit în unele părți ale țării noastre. E posibil ca o denumire a tavanului să aibă ceva comun cu capitala Irakului? Cîrîc s-ar opune bunul-simț, acesta e în fond adevărul: cuvîntul turcesc bagdadî, din care se trage bagdadie al nostru, e derivat de la numele orașului asiatic: o bagdadie este „un tavan ca la Bagdad”, adică ornamentat cu podoabele stilului arhitectonic de acolo.

Dacă Bagdadul e o localitate binecunoscută, în schimb nici un fel de celebritate n-a scăpat de uitare satul Creton din Normandia. Celebritate actuală nu, dar una ceva mai veche totuși a existat: aceea a țesătorilor de pînză care au fabricat primul creton. Acest cuvînt uzual a perpetuat amintirea unei localități franceze altfel nefaminate.

Nici de localitatea italiană Cerreto n-am ști astăzi nimic dacă n-ar exista... șarlatanii! Locuitorii acestui sat au avut și ei cîndva celebritatea lor: de acolo porneau să colinde firgurile și piețele publice niște vînzători de medicamente „miraculoase”. Italienii i-au numit ciarlatani. Numele a devenit în curînd sinonim cu „medic ignorant” și apoi, prin lărgirea sensului, cu „impostor”, indiferent de profesiunea exercitată fără drept. Derivarea lui ciarlatano de la Cerreto a fost sprijinită de o asociație cu verbul ciarlare (= a flecări, a trîncăni), căci impostorul e un om care spune vorbe fără temeii, e un palavragiu. Fără această asociație nu ne explicăm prezența sunetului „I” în ciarlatano, pe care numele localității amintite nu-l conține.

Sorlin STATI

dezlegarea jocului „FRUMUSEȚE”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) ARATOS — SUBLIM. 2) RAPITOR — LAURA. 3) ADONIS — VIS — IR. 4) HULA — IMA — MUZE. 5) N — ORATORI — RAT. 6) EF — ATENA — OITE. 7) LU — I — ATENTE. 8) MUZICALE — OE — C. 9) ITITA — ICAR — IO. 10) NUTA — AS — PARIS. 11) URA — DRAGUTA — I. 12) NATURA — ESENIN. 13) AS — ROTATE — IAZ. 14) T — CATALINA — REN. 15) PARURI — IRINA. 16) BALERINA — T — AN. 17) API — I — TROIA — A. 18) RUSC — M — CASTA. 19) ESTETICA — TOPI. 20) MIORITA — MILET.

CĂRȚI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
20	P	R	E									
3	I	E	I	K	E							
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

ORIZONTAL: 1) Ateliere în care se broșează cărți — în acest loc. 2) Toate cărțile ce aparțin unui autor — Vînzător de cărți vechi. 3) Parcurgerea fișelor unei cărți, reviste etc. — Incasează taxele vamale. 4) Cărți de joc — Ansamblul mijloacelor tehnice care imprimă un text — Capcană. 5) Tețe! — Notă muzicală — De la (od.) — Fără luciu. 6) Insecte din Java — Cel mai obișnuit tip de mașină tipografică — Însă. 7) Curele! — Strigătul corbului — Cărți. 8) Artiști — A jumuli (reg.). 9) Om cu carte. 10) Comică — Se ocupă cu editarea cărților. 11) Clădire în construcție — Suprafață în geometrie — Din nou. 12) Intins — Riu căruia scriitorul Geo Bogza i-a închinat o „Carte” — Carte! — Meu! 13) A acidula — Pronume — Distanțat. 14) În notă — Curbe! — Liniște! — Bătrîni. 15) Pești slabi — Strîngători. 16) Diferită. 17) Capitol (inv.) — Alungat. 18) Prima carte — A broșa o carte. 19) Pasăre de curte — A risipi — Plantă textilă. 20) Diminutiv feminin — Ti-o dă cartea.

VERTICAL: 1) Trecut în cartea de imobil — Munca lor se desfășoară printre cărți. 2) Carte poștală sau scrisoare — Cimentul de ex. (pl.) — Calculator. 3) Vechi locuitori ai țării noastre — Închide și deschide ușa — A citi de mai multe ori. 4) Măsuri agrare — Citirea unei cărți — Cea literară se ocupă în analizarea lucrărilor beletristice. 5) Prăjitură cu fructe — Capitală europeană — Lipsit de vedere — Exclamație. 6) Dinșii — Țăruși — Nume turcesc — Om cu multă știință de carte. 7) Rea — La capătul pămîntului — Fără viață — Învață carte (pl.). 8) E tobă de carte — Diminutiv feminin — Clăie de fin — Grup de albine. 9) Speteză la războiul de țesut — Măsuța de lîngă pat — Excrescență — Staniu. 10) Tină — Mume — Monument construit dintr-un singur bloc de piatră. 11) Pronume — A face unde — Scrieri făcînd parte din genul epic. 12) A se mări — Restanți — În covrigi! 13) Enervări — O carte... de ziua lui! (pl.) — Loc de vînzare a cărților.

I. ȘUȘELESCU

EXCURSIONIȘTI

AUTOMOBILIȘTI

În trecere prin Sibiu vizitați cu încredere unitatea din str. Tribunei nr. 5 a cooperativei „Timpuri noi”, care vă închiriază cu tarife convenabile o gamă variată de obiecte turistice:

- schiuri, patine, bocanci
- aparate fotografice
- aparate de radio cu transistoare
- magnetofone, picupuri
- echipament sportiv etc.

Cooperativa „Tehnică nouă” din Sibiu execută prin maștrii specialiști reparații automoto, garantând o execuție ireproșabilă.

De asemenea, la aceeași unitate din Șoseaua Alba-Iulia nr. 3 se face întreținerea autovehiculelor dv. (spălat, gresat, șpritzuit etc.).

Joe își demonstrează calitățile de portar: peste o clipă mingea va fi respinsă...

Fenta a reușit. Joe se apropie de poartă în plină viteză.

Câinele obișnuiește să intre în poartă dată cu mingea. Probabil pentru ca spectatorii să nu-l confunde pe tutorul goiului...

Fotografii de D. DONSKOI

Entrenamentul s-a terminat. Fotbaliștii părăsesc stadionul, iar Joe îi ătrece cu privirea.

CONSUMAȚI

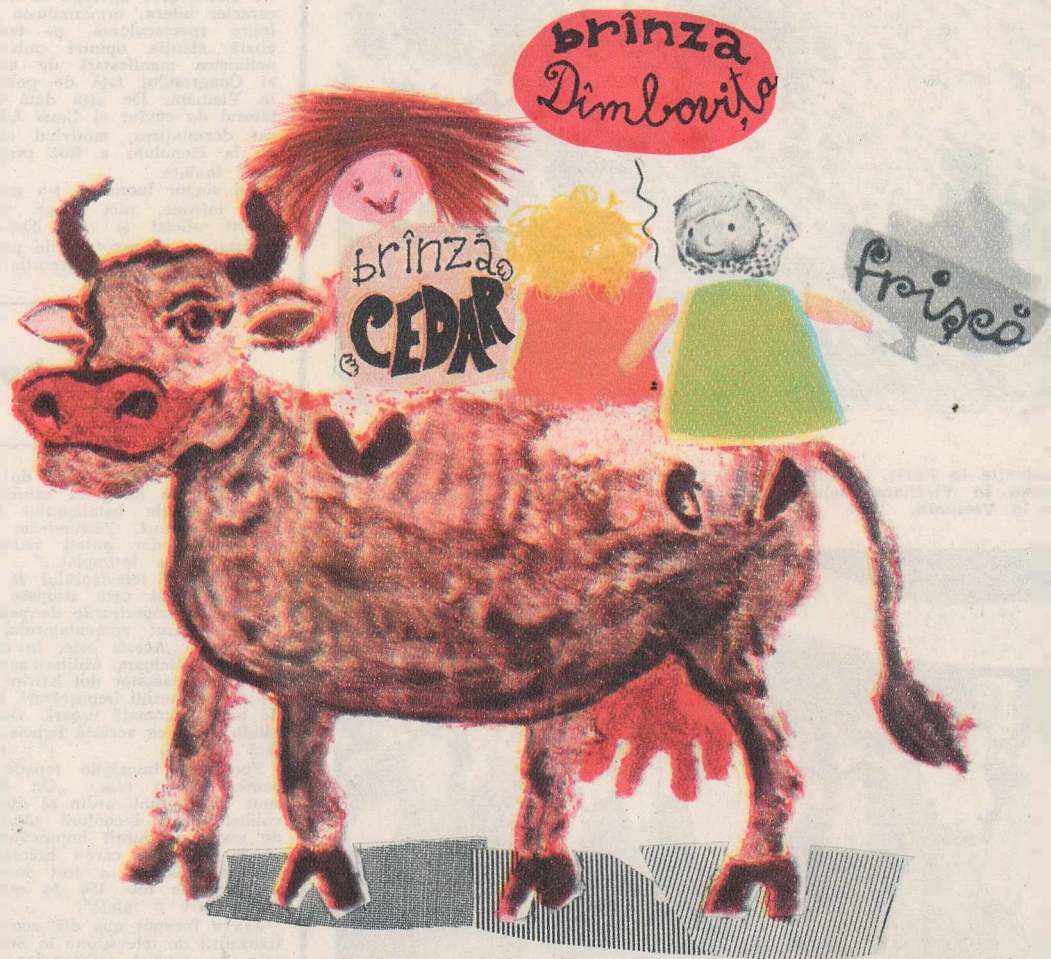
BRÎNZA DÎMBOVIȚA. Produs cu mare valoare dietetică și nutritivă. Conține proteine ușor asimilabile. Gust plăcut.

FRIȘCA în butelii de 1/4 l pentru prepararea la domiciliu a celor mai variate dulciuri.

BRÎNZA CEDAR. Un produs nou. Brînză fermentată cu pastă tare, cu gust și aromă specifică. Se consumă ca atare la aperitive sau la desert.

Brînză Cedar poate fi întrebuintată și pentru diferite preparate culinare.

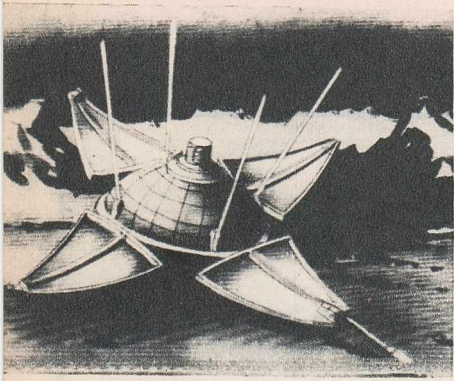
LAPTE BĂTUT. Plăcut, hrănit, răcoritor. Bun în orice anotimp.

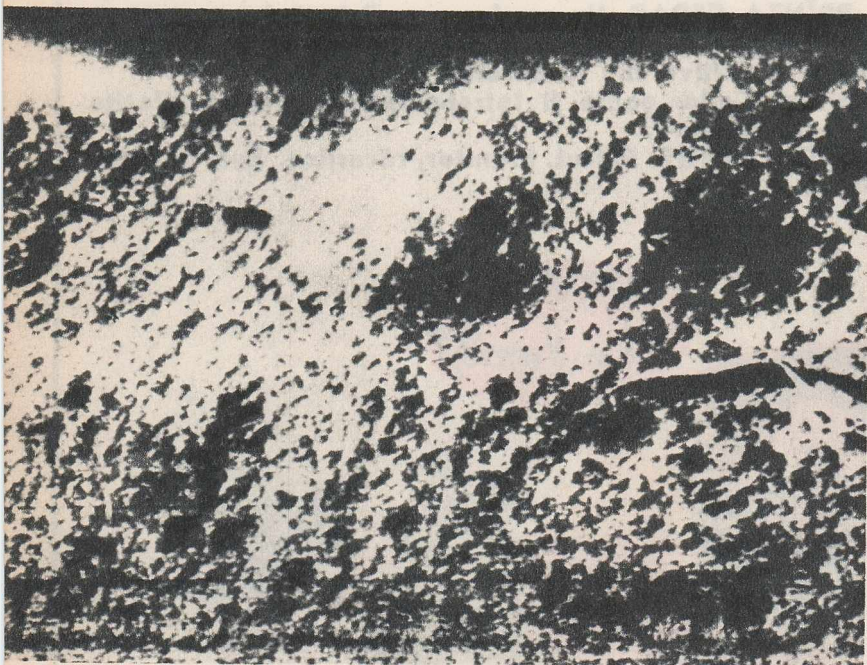
Lansată la 31 ianuarie, în mod sincronizat cu începutul dimineții lunare, stația automată „Luna-9” a aselenizat lin într-un punct din regiunea denumită Oceanul Furtunilor la 3 februarie orele 21,45'31”. Aselenizarea lină a stației „Luna-9” și transmiterea de imagini pe Pământ — remarcabilă realizare a științei și tehnicii sovietice — a stîrnit admirație și viu interes în întreaga lume. Nouă etapă în cucurirea spațiului cosmic, aselenizarea stației automate „Luna-9” constituie transpunerea în fapt pentru prima oară în istorie a unei legături directe între două corpuri cerești. În

o realizare remarcabilă

comunicatul dat publicității de agenția Tass la 6 februarie, care consemnează încheierea cu succes a planului de explorare a Lunii cu ajutorul stației automate „Luna-9”, se menționează că imaginile de televiziune transmise de pe bordul stației sînt unice în felul lor și, potrivit concluziei preliminare a oamenilor de știință, prezintă o valoare științifică excepțională pentru determinarea structurii și a particularităților suprafeței lunare.

Fotografiile înfățișează unul din aspectele transmise de pe Lună (fotografia de jos), precum și macheta stației automate „Luna-9” (stînga).

Demonstrație la Paris, în Place de la Concorde, pentru încetarea agresiunii americane în Vietnam, pentru respectarea acordurilor de la Geneva cu privire la Vietnam.

Turneul în Statele Unite al Ansamblului de cîntece și dansuri românești „Clocirlia” cunoaște un răsunător succes, fapt relatat de agenția americană „United Press International” în termenii următori: „Ansamblul folcloric românesc a primit aprecieri entuziaste”. După unul din spectacolele prezentate la New York, directoarea baletului Operei Metropolitane, Alicia Marcova, care a ținut să se fotografieze cu membrii ansamblului românesc (în fotografie, în centru) a declarat: „Este un spectacol încîntător, de-a dreptul uimitor”.

la honolulu

Încă înainte de începerea convorbirilor dintre conducătorii americani și grupul Van Thien-Cao Ky de la Saigon, oficialitățile americane făceau vizibile eforturi pentru a dezminți unele păreri care circulau cu insistență în legătură cu scopul întîlnirii. Comunicatul și declarația publicate la încheierea convorbirilor nu vin de loc în sprijinul acestor dezmințiri.

Despre ce este vorba? Corespondentul francez Francis Lara scria între altele că președintele Johnson s-a deplasat în Hawaii „pentru a aduce sprijinul său personal generalului Cao Ky, care riscă în orice moment să fie victima unei lovituri de stat...”. Se vede treaba că 200.000 de soldați americani nu sînt suficienți. Dezmințirea a venit prompt! Este doar vorba — s-a afirmat de către purtătorii de cuvînt americani — de o discuție asupra faimoaselor planuri de „pacificare”.

Unele ziare americane au arătat că întîlnirea de la Honolulu constituie, între altele, și o operație de diversiune cu caracter intern, urmărindu-se ca printr-o ieșire spectaculoasă pe teren, să se abată atenția opiniei publice de la neliniștea manifestată de unii membri ai Congresului față de politica S.U.A. în Vietnam. De astă dată însuși purtătorul de cuvînt al Casei Albe a furnizat dezmințirea, motivînd că întîlnirea de la Honolulu a fost programată cu mult înainte.

Un singur lucru nu s-a grăbit nimeni să-l infirme, nici vreun purtător de cuvînt oficial și nici comunicatul și declarația: că preocupările participanților au fost dominate de eșecurile intervenției

și de încercarea de a ieși din impas printr-o intensificare a angajamentelor militare. Venind după reluarea bombardamentelor barbare asupra R.D. Vietnam, întîlnirea de la Honolulu a reliefat încă o dată sensul concepției americane despre o „reglementare” în Vietnam; scindarea, pe calea forței, a Vietnamului și transformarea Vietnamului de sud într-o permanentă bază militară și politică a imperialismului în Asia de sud-est. De altfel acest lucru este confirmat de documentele oficiale care arată că întreaga politică elaborată la Honolulu este pusă în slujba „măririi eficacității militare”.

Un element nu lipsit de semnificație l-a constituit locul întîlnirii. Casa Albă a afirmat că Honolulu a fost ales pentru că se află la „jumătatea drumului” dintre Saigon și Washington, constituind un simbol al prieteniei americano-vietnameze. Cel mai bun comentariu la această afirmație îl constituie informația furnizată de agenția France Presse că inițial întîlnirea urma să aibă loc la Saigon, dar că s-a renunțat „la o astfel de deplasare, din motive de securitate”.

„Prietenia” despre care vorbește Casa Albă este atît de mare, încît inițiatorii întîlnirii au considerat că se vor afla mai în siguranță pe teritoriul american. Dar acest considerent este valabil nu numai pentru cîțiva oficiali ci pentru toți americanii care se află în Vietnamul de sud în calitate de ocupații. Numai în Statele Unite se vor afla în deplină siguranță.

N. LUPU

războiul la televiziune

„Aici este Morley Safer de la CBS *). Ne aflăm la marginea satului Cam-Ne, cu elementele batalionului 1 de infanterie marină. Pătrundeam tocmai în sat cînd... dar puteți vedea și auzi direct ce s-a întîmplat...”

Pe ecranul televizorului se văd militari americani care stropesc cu lichid inflamabil acoperșurile de paie ale unor colibe. Glasul comentatorului se aude din nou: „Acesta este, în esență, războiul din Vietnam. Militarii americani dau foc colibei acestor doi bătrîni pentru că de aici au pornit împușcături. Erau focuri de armă automată ușoară. Oamenii care rămîn arată ca această femeie, bătrînă și fără putere”.

Focul se împrășteie repede și vocea comentatorului reia: „Un ofițer mi-a spus că a primit ordin să distrugă toate colibele care înconjură satul Cam-Ne, de unde au pornit împușcături. Cîmpul acesta de orez care-i hrănește pe locuitorii colibelor a fost înconjurat cu un cerc de foc. 150 de case au fost arse pentru o rafală”.

Așa a început una din acele curajoase transmisii de televiziune în Statele Unite, care au revelat milioanele de americani atrocitățile comise de trupele intervenționiste în Vietnamul de sud.

*) Columbia Broadcasting System, una din cele trei mari societăți de radio și televiziune din Statele Unite.

Dacă Morley Safer sau Dan Rather de la CBS au devenit reporteri la țel de faimoși ca David Halberstam de la New York Times sau Malcolm Browne de la Associated Press, aceasta se datorește nu atît calităților tehnice ale aparatelor care le-au ușurat realizarea acestor emisiuni, cît hotărîrii curajoase a acestor corespondenți de război de a arăta telespectatorilor americani, în ciuda presiunilor făcute de autorități, adevărata față a războiului din Vietnam. În felul lor, telereporterii aceștia s-au alăturat acțiunii ample a intelectualității americane — denunțînd mai ales crima împotriva umanității pe care o reprezintă intervenția armată în Vietnamul de sud. Ca și alți corespondenți de front (de la ABC — American Broadcasting Companies — și NBC — National Broadcasting Corporation), ei au arătat cum sînt torturați prizonierii căzuți în mîinile unităților saigoneze, au filmat distrugerea sistematică a recoltelor, au examinat cu obiectivitate moralul trupelor regimului sud-vietnamez și al aliaților din Coreea de sud, Noua Zeelandă și Australia, au surprins reacțiile soldaților americani și le-au comparat cu cele ale mameilor cărora li se anunță că fiii lor au căzut în îndepărtatul război străin de adevăratele interese ale națiunii americane.

Gabriela DOLGU

k.k.k. în r.f.g.

Printre soldații americani din Germania occidentală se află două mii de „klansmen” — adică membri ai faimoasei organizații rasiste Ku-Klux-Klan. Informația a fost furnizată ziarului „Abendzeitung” din München de către unul din liderii filialei acestei organizații din R.F.G., Ray Simson. El a afirmat că „Münchenul este placa turmantă a Ku-Klux-Klanului în Europa. Acolo se află cartierul general al organizației noastre secrete în Europa”.

Interesant este modul cum amintitul ziar a intrat în posesia informației de mai sus. Ray Simson și-a mărturisit supărarea pentru că ziarul „Abendzeitung” afirmase că „marele maestru” al organizației, Shelton, se îmbogățește din cotizațiile celor 100 000 de membri ai K.K.K. din S.U.A. Supărarea lui Simson nu putea trece decât în cazul în care ar fi fost satisfăcute una din cele două mari dorințe ale lui: redacția să sufere un atentat cu bombe sau să publice un interviu acordat de el unui redactor al publicației... Ziarul a ales cea de-a doua cale pentru îmbunarea klanistului.

Potrivit ziarului „Abendzeitung”, liderul klanist a susținut că în toate unitățile forțelor americane, în poliția militară și chiar în conducerea serviciului secret al S.U.A. din Germania occidentală se află membri ai K.K.K. Printre aceștia se află și ofițeri cu „multe decorații”, în orașele München, Heidelberg, Wiesbaden. Ziarul mai relatează că înregistrarea tehnică a statului major al K.K.K. din R.F.G. este deosebită. „Centrul” din München dispune de o stație de radio portativă pentru transmiterea ordinelor organizației.

O parte importantă a revelațiilor lui Simson s-au referit la apartenența ideologică a celor două mii de klanști. El a vorbit despre concepțiile rasiste ale acestora, despre faptul că sînt anticatolici (!) și că grupări neonaziste vest-germane „sprijină” țelurile organizației, ajutînd-o chiar financiar. Mai mult decât atât. Potrivit afirmațiilor acestuia, unii membri ai mișcării neonaziste vest-germane ar face parte din K.K.K.

Declarațiile lui Simson au stîrnit reac-

Simson, în uniformă ku-klux-klanistă, dînd interviu redactorului de la „Abendzeitung”.

țiile imediate ale oficialităților militare americane din Germania occidentală. Un purtător de cuvînt al comandamentului american din Heidelberg și-a manifestat indignarea cu privire la exactitatea faptelor relatate de ziar. El a spus că, potrivit părerii sale, K.K.K. nu desfășoară în Germania occidentală o activitate atît de intensă, cît armata nu ar permite în orice caz așa ceva și că, în sfîrșit, o organizație de o asemenea amploare nu ar putea trece neobservată.

Care-i adevărul? Simson și-a încheiat în felul următor interviul: „Prezența noastră în Republica Federală Germană și activitatea noastră de la München nu pot fi trecute cu vederea. Noi o demonstrăm cu regularitate prin crucile cărora le dăm foc în cazărmele noastre. Ele pot arde însă „oricînd în altă parte”. Un alt ziar vest-german, „Hamburger Abendecho”, confirmă activitatea K.K.K. în unele cazărmi. El relatează că în cazarma de la Dachau un soldat negru a găsit în patul său o cruce de lemn, carbonizată, cu un bilet pe care scria: „Tu ești următorul!”

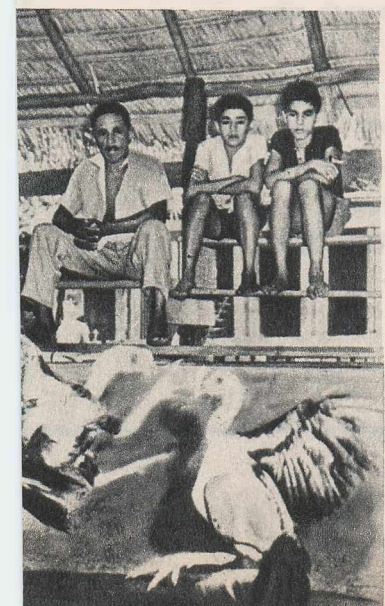
E. PHOEBUS

gladiatorii pîtenași

— corespondență din Brazilia —

— Mizai pe asta, senhor. E formidabil. Cîștigați la sigur.

Interlocutorul meu, un bătrînel cu temperament juvenil, se agita de cîteva minute explicîndu-mi ce șanse formidabile aș avea... Obiectul mizei era un cocoș în stare jalnică, cu creasta măcelărită și penele smulse, dar înfipt bine cu pîtenii în nisip și cu gîtul neverosiv de întins spre silueta ceva mai rătoasă a adversarului său, gata de revanșă. În jurul micului ring, împrejmuit cu un gîrduleț de cîteva palme, o lume ostentivă de „galiști” („galista” se cheamă aici amatorii luptelor de cocoși) trăia în plin tensiune spectacolului. Proprietarii celor doi pîtenași urmăreau cu înordare desfășurarea fazelor, mușcîndu-și iğările de emoție...

Finalul a fost trist și nu a adevărat previziunile bătrînelului.

...Scena se petrecea într-o duminică însorită la Niteroi, vizavi de Rio, de cealaltă parte a golfului Guanabara. Lumea invadase plajele, dar „galiștii” transpirau de zor în jurul ringului. Mi se părea ciudat să te amuzi pe socoteala desfășurării reciproce a acestor gladiatori cu creastă. Era însă în fond expresia unei pasiuni asemănătoare celei care stringe oamenii în jurul ringului de box sau în arenele luptelor cu tauri. Un decret al președintelui Janio Quadros, interzicînd luptele de cocoși, mai e încă în vigoare. Totuși, conform calculelor recente, în întreaga Brazilie există 700 de ringuri în plină activitate și circa 80 000 de galiști. „Campionii” se vind la prețuri variînd între 500 000 și 2 000 000 de cruzeiros.

Pasiunea e veche și răspîndită în multe părți ale lumii. Cele trei principale rase galinacee folosite în acest scop — malayeză, engleză și japoneză — s-au născut dintr-o selecționare îndelungată a exemplarelor cu caracteristici adecvate mai pronunțate: musculatură și „nerv”. În Brazilia există și un „tip național”, cu caracteristici proprii, rezultînd dintr-un amestec malayezo-japonez.

Cînd un asemenea exemplar își manifestă încă din primele zile de viață caracterul... nonconformist, el este separat de semenii săi și pus într-un cotet special pînă cînd devine adult — adică pînă atinge vîrsta de un an. Atunci începe să fie antrenat pentru ring. I se tund mai întîi penele de pe coapse și de pe partea din față a gîtului, operație delicată, care se face pană cu pană. Apoi combatantul ia prima baie de apă și de soare. Băile se repetă pînă în ajunul apariției pe ring. Concomitent este supus unor antrenamente specifice. În limbajul „galiștilor” ele se cheamă „salturi” și constau din lupte de scurtă durată (15 minute) la început, durata mărîndu-se treptat. În general, după două-trei luni de antrenament cocoșul

atinge forma dorită. În tot acest răstimp părțile sensibile ale corpului îi sînt protejate de cirpe.

În ziua marcată pentru luptă se oficiază un veritabil ritual. Cocoșului nu i se dă nimic să mănînce și imediat ce ajunge la locul de desfășurare a luptei i se face un fel de fișă în care se trec: culoarea penelor, greutatea, volumul toracic etc. Consultînd aceste date, „galiștii” caută adversari convenabili coșilor lor. Operația de „cuplare” e esențială, cîci adversarii trebuie să fie de aceeași înălțime, vîrstă și greutate.

Lupta durează cîte două ore și se desfășoară în runde succesive de cîte 15 minute. O dată începută, ea declan-

șează în jurul ringului un spectacol gălăgios prin definiție. Multimea de suporteri strigă, se apostrofează reciproc și mai ales pariază. Pariul suferă cele mai teribile fluctuații, intrucît superioritatea fiecăruia dintre cei doi pîtenași se poate volatiliza în orice moment.

Punctul de tensiune maximă a unei lupte este atunci cînd cocoșul primește o lovitură mortală, de regulă aplicată în zona sistemului nervos central. Scena echivalează ca intensitate emoțională cu cea a căderii taurului în arenă. Publicul delirează.

Vasile OROS

Rio de Janeiro, februarie 1966

de la coturn la tocul de sticlă

Silueta impunătoare a clădirii administrative a fabricii de încălțăminte „Svit” — 15 etaje în beton și sticlă — domină centrul orașului cehoslovac Gottwaldov. Și nu e o întreprindere oarecare: aici lucrează 27 000 de oameni, aproape jumătate din locuitorii orașului. Viața la Gottwaldov pulsează în ritmul turelor din fabrică.

Unul din etaje găzduiește o instituție unică în felul ei — muzeul încălțămîntei. Cele trei secții ale muzeului oferă o imagine interesantă a evoluției încălțămîntei în cursul vremurilor, a dezvoltării meșteșugului cizmăriei — de la manufactură la industrie — și, desigur, a realizărilor fabricii „Svit”. Iată, în reconstruire fidelă, un atelier de cizmărie de acum cîteva sute de ani, cu uneltele vremii: aici, pînceperea și arta meșteșugului erau principala forță de producție. De la ac și sula pînă la prima mașină de cusut încălțăminte drumul e lung, e un drum pavat cu căutări și cercetări, cu ingeniozitatea generațiilor de meșteșugari și tehnicieni.

Vedem aici cum a evoluat încălțămîntea în toate timpurile și pe toate continentele, de la coturnul din Grecia antică pînă la pantoful modern. Încălțămîntea unui trib de indieni din Australia are aceeași formă în față și în spate, pentru ca dușmanul să nu aște, după urme, în ce direcție a luat-o omul; opincile din țările balcanice ne apar astăzi ca piese muzeale; pantofiorii mici făcuți din fașe atrofiate, în trecut, picioarele fetelor chineze, pentru a li se păstra „un umblet grațios”; cizmele de blană, artistic ornamentate, din Laponia, și mocasinii „pieilor roșii” din America ne vorbesc despre gustul artistic al acestor

popoare; pantofii moderni, din piele argintie, cu tocuri înalte de sticlă, ai gheșelor povestesc despre irupția modei apusene în tradițiile unei lumi îndepărtate. Ne trece un fior cînd privim o pereche de saboți de lemn necioplit, făcuți din două jumătăți prinse cu un briu de fier: îi purtau deportații în lagărele hitleriste ale morții. Un „memento” al fascismului...

Două perechi de încălțăminte bărbătească — o pereche de pantofi și una de ghețe — de croială de altfel obișnuită ne frapează prin dimensiunile lor neobișnuite: e o comandă specială, onorifică, pe care fabrica „Svit” o execută anual pentru „cel mai mare” cetățean al orașului Gottwaldov, Josef Musil. În prezent în vîrstă de 42 de ani, el are o înălțime de 231 cm, greutatea de 160 kg și poartă pantofi... nr. 57!

Mindria fabricii sînt modelele care au cîștigat, prin eleganța desenului și calitatea execuției, distincții și diplome la diferite expoziții mondiale. Printre ele, un exponat premiat la Expoziția din Bruxelles: o pereche de cizme lucrate din cîte o singură piele, fără nici o cusătură — doar tălpile sînt aplicate separat. Iată secretul de fabricație: cizmele au fost modelate din cîte o bucată de piele de vițel, trasă în formă de tuș de pe piciorul animalului!

Asemenea piese dovedesc că meșteșugul pantofarului tot artă rămîne. Numai că astăzi arta aceasta e industrializată, preluată în mare parte de mașini, care produc aici la „Svit” anual 50 de milioane de perechi de încălțăminte.

I. KUN

la export — perucile!

Cunoscute și folosite încă înainte cu veacuri, perucile și-au făcut reintrarea în moda contemporană abia cu un deceniu în urmă. Lansate mai întîi pe piața franceză, ele s-au răspîndit cu repeziune în restul Europei și Statele Unite unde cererea pentru asemenea articole este în continuă creștere. Considerate una elite restrînsă și ca atare vîndute doar în cadrul saloanelor de frumusețe la cererea expresă a clientelei, perucile au dobîndit însă o mare popularitate în rîndul femeilor care le apreciază ca fiindu-le de un real folos în condițiile ritmului vieții moderne, scutindu-le de orele pierdute la coafor. S-a ajuns astfel într-un timp scurt la producerea perucilor pe scară industrială și chiar la o diversificare a producției. Există astfel trei mari „clasificări” după calitatea materiei prime utilizate și după gradul de prelucrare a articolului. În prima categorie — după datele publicate de revista italiană Informazioni per il commercio estero — intră perucile produse în Japonia, Hong Kong și Coreea de sud. Este vorba în general de peruci lucrate la mașină și considerate de calitate inferioară, care permit satisfacerea cerințelor consumatorilor puțin avuți, dat fiind prețurile scăzute de vînzare. Cea mai mare parte sînt desfășurate pe piața americană prin magazine specializate.

În categoria a doua se situează perucile provenite din Europa (Italia fiind una din principalele țări furnizoare), ceva „mai rafinate” nu numai pentru calitatea părului, ci și pentru grija cu care sînt lucrate de către cadre specializate. Ele sînt vîndute în general prin așa-numitele „saloeane de frumusețe”, iar prețurile pot atinge 500-600 do-

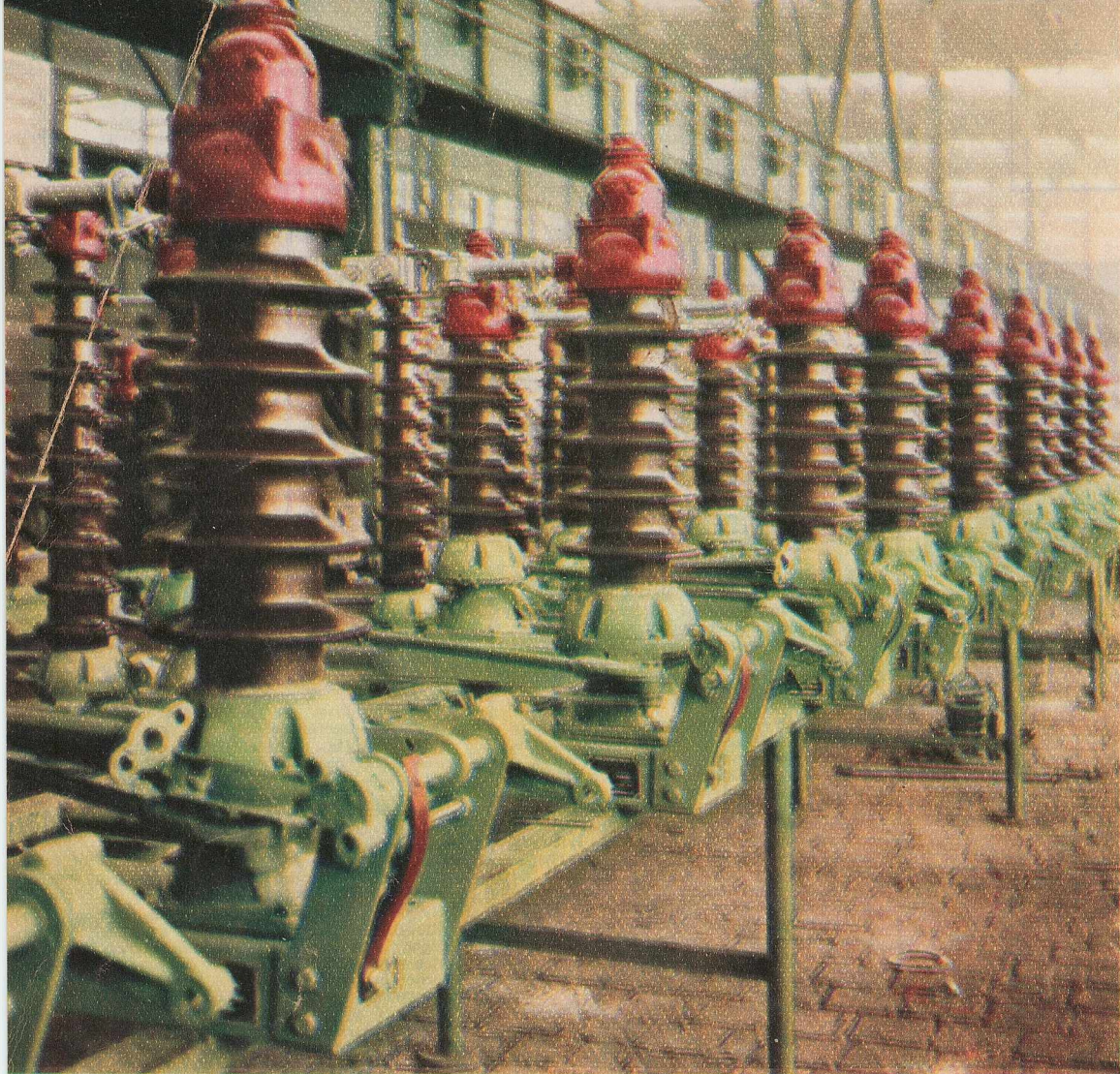
lari bucata. În sfîrșit, intermediare între aceste două categorii, sînt perucile lucrate în Japonia din păr european, calitate superioare celor orientale.

Cît de înfloritor a ajuns acest „comerț” cu păr”, rezultă din cifrele pe ultimii cinci ani publicate de „U.S. Imports of Merchandise for Consumption” privind importurile S.U.A. Astfel, dacă în 1961 în Statele Unite se cheltuiau 1 206 131 dolari pentru importul de peruci, cifra s-a ridicat în 1964 la 14 883 749 dolari și la 5 543 221 dolari numai într-un singur trimestru al lui 1965. Mulți se întrebă însă cum va fi rezolvată problema surselor de aprovizionare cu materie primă și a rentabilității acestui comerț în cazul revenirii la moda... părului lung?

Viorica BABA

Într-un „salon de frumusețe” parizian.

**pentru
sistemul
energetic
național**

uzinele
ELECTROPUTERE
craiova

produc:

●
**Transformatoare
trifazate
de putere
în ulei
până la 220 kV**

●
**Aparate electrice
de înaltă tensiune
până la 110 kV**

●
Separatoare

●
**Înteruptoare
în ulei**

●
**Siguranțe fuzibile
și descărcătoare**

●
**Transformatoare
de măsură etc.**

●
**Motoare electrice
asincrone
și sincrone
peste 100 kW**

